

PENYATA RASMI PARLIMEN
PARLIAMENTARY DEBATES

DEWAN RAKYAT
HOUSE OF REPRESENTATIVES

PARLIMEN KELIMA
Fifth Parliament

PENGGAL KETIGA
Third Session

KANDUNGANNYA

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN
[Ruangan 7515]

RULING UNTUK DIHAPUSKAN (EXPUNGE) DARIPADA PROCEEDINGS
MESYUARAT [Ruangan 7545]

USUL-USUL:

Waktu Mesyuarat dan Urusan yang dibebaskan daripada Peraturan Mesyuarat
[Ruangan 7547]

Anggaran Pembangunan, 1982

Jawatankuasa (Hari Keenambelas)—

Maksud P. 63 [Ruangan 7548]

Maksud P. 50 dan P. 51 [Ruangan 7553]

Maksud P. 64 [Ruangan 7582]

Maksud P. 65 [Ruangan 7604]

KANDUNGANNYA—(samb.)

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan, 1982

Jawatankuasa (Hari Keenambelas)—

Jadual:

Maksud B. 63 [Ruangan 7548]

Maksud B. 50 dan B. 51 [Ruangan 7553]

Maksud B. 64 [Ruangan 7582]

Maksud B. 65 [Ruangan 7604]

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT YANG KELIMA

Penyata Rasmi Parlimen

PENGGAL YANG KETIGA

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, TAN SRI DATO (DR) SYED NASIR BIN ISMAIL, P.M.N., S.P.M.J., S.S.I.J., S.I.M.P., D.P.M.P., P.I.S., B.S.I.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Pertahanan, DATO' SERI DR MAHATHIR BIN MOHAMAD, S.S.D.K., S.P.M.J., S.P.M.S., S.S.A.P., D.P., D.U.P.N. (Kubang Pasu).

„ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, DATO' MUSA HITAM, S.P.M.J., S.S.I.J., (Labis).

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, DATO' LEE SAN CHOON, S.P.M.J., S.S.I.J., K.M.N. (Segamat).

„ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, TAN SRI ONG KEE HUI, P.M.N., P.N.B.S., P.G.D.K. (Bandar Kuching).

„ Menteri Luar Negeri, TAN SRI HAJI MUHAMMAD GHAZALI BIN SHAFIE, P.M.N., S.S.A.P., S.I.M.P., S.P.D.K. (Lipis).

„ Menteri Kebajikan Am, DATIN PADUKA HAJAH AISHAH BINTI HAJI ABDUL GHANI, D.P.M.S., J.M.N. (Kuala Langat).

„ Menteri Perdagangan dan Perindustrian, Y.M. TENGKU DATO' AHMAD RITHAUDDEEN AL-HAJ BIN TENGKU ISMAIL, S.P.M.P., P.M.K. (Kota Bharu).

„ Menteri Kewangan, Y.M. TENGKU TAN SRI RAZALEIGH HAMZAH, D.K., S.P.M.K., P.S.M., S.S.A.P. (Ulu Kelantan).

„ Menteri Kesihatan, TAN SRI CHONG HON NYAN, P.S.M., J.M.N. (Batu Berendam).

„ Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, DATO' SERI SHARIFF AHMAD, S.S.A.P., D.S.A.P., D.I.M.P., J.M.N. (Jerantut).

„ Menteri Penerangan, DATO' MOHAMED BIN RAHMAT, S.P.M.J., S.S.I.J., D.P.M.J., P.N.B.S., K.M.N. (Pulau).

„ Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, DATO' RICHARD HO UNG HUN, D.P.M.P. (Lumut).

„ Menteri Perusahaan Utama, DATO' PAUL LEONG KHEE SEONG, D.P.C.M. (Taiping).

„ Menteri Pertanian, DATO' ABDUL MANAN BIN OTHMAN, D.P.M.T., P.P.T. (Kuala Terengganu).

„ Menteri Tenaga Telekom dan Pos, DATUK LEO MOGGIE ANAK IROK, P.N.B.S. (Kanowit).

„ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, DATO' DR NEO YEE PAN, S.P.M.J., D.P.M.J. (Muar).

- Yang Berhormat Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam, DATO' S. SAMY VELLU, S.P.M.J., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungei Siput).
- Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATO' MOKHTAR BIN HAJI HASHIM, D.S.N.S. (Tampin).
- „ Menteri Perusahaan Awam, DATIN PADUKA RAFIDAH AZIZ, D.P.M.S., A.M.N. (Selayang).
- „ Menteri Pelajaran, DATUK DR SULAIMAN BIN HAJI DAUD, P.N.B.S., J.B.S. (Santubong).
- „ Menteri Wilayah Persekutuan, DATUK PENGIRAN OTHMAN BIN PENGIRAN HAJI RAUF, P.G.D.K., A.D.K. (Kimanis).
- „ Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar, DATUK SANUSI BIN JUNID, S.M.K. (Jerlun-Langkawi).
- „ Menteri Tak Berpotfolio, DATO' ABDULLAH BIN HAJI AHMAD BADAWI, D.M.P.N., K.M.N., D.J.N. (Kepala Batas).
- „ Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua, DATO' MANSOR BIN OTHMAN, K.M.N., P.J.K. (Kuala Pilah).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' SRI HAJI KAMARUDDIN BIN HAJI MOHD. ISA, S.P.M.P., K.M.N., J.P. (Larut).
- „ Timbalan Menteri Pelajaran, DATO' CHAN SIANG SUN, D.I.M.P., J.S.M., A.M.N., P.J.K., J.P. (Bentong).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DR GOH CHENG TEIK (Nibong Tebal).
- „ Timbalan Menteri Pertanian, TUAN EDMUND LANGGU ANAK SAGA, P.B.S. (Saratok).
- „ Timbalan Menteri Kesihatan, DATO' K. PATHMANABAN, D.S.N.S., K.M.N. (Telok Kemang).
- „ Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' LEW SIP HON, D.P.M.S., J.M.N. (Shah Alam).
- „ Timbalan Menteri Penerangan, DR LING LIONG SIK (Mata Kuching).
- „ Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, DATO' HAJI ZAKARIA BIN HAJI ABDUL RAHMAN, D.P.M.T., K.M.N., S.M.T., P.J.K. (Besut).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' ABDULLAH BIN ABDUL RAHMAN, D.P.M.T., K.M.N. (Ulu Nerus).
- „ Timbalan Menteri Kewangan, DATO' MAK HON KAM, D.P.M.P., J.M.N. (Tanjong Malim).
- „ Timbalan Menteri Kewangan, DATO' MOHD. NAJIB BIN TUN HAJI ABDUL RAZAK, O.K.I.S., D.S.A.P. (Pekan).
- „ Timbalan Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam, DATO' DR NIK HUSSEIN BIN ABDUL RAHMAN, D.P.M.K., K.M.N. (Kuala Krai).
- „ Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATUK CLARENCE E. MANSUL, P.G.D.K. (Penampang).

- Yang Berhormat Timbalan Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATO' CHIN HON NGIAN, D.S.I.J. (Renggam).
- „ Timbalan Menteri Penerangan, DATO' HAJI EMBONG BIN YAHYA, D.P.M.J., D.S.I.J., A.M.N., P.I.S. (Ledang).
- „ Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' SHAHRIR BIN ABDUL SAMAD, D.P.M.J., P.I.S. (Johor Bahru).
- „ Timbalan Menteri Pengangkutan, DATO' ABU HASSAN BIN HAJI OMAR, D.P.M.S., S.M.S., S.M.T., P.I.S. (Kuala Selangor).
- „ Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, TUAN WILLIAM LYE CHEE HIEN, A.S.D.K. (Gaya).
- „ Timbalan Menteri Pelajaran, DATO' HAJI MOHAMED SUHAIMI BIN DATO HAJI KAMARUDDIN, D.P.M.S., A.M.N., S.M.S. (Sepang).
- „ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, DATO' ABDUL JALAL BIN HAJI ABU BAKAR, D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Batu Pahat).
- „ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, TUAN BUJANG BIN HAJI ULIS (Simunjan).
- „ Timbalan Menteri Wilayah Persekutuan, TUAN IDRIS BIN ABDUL RAUF, P.C.M., A.M.P., A.M.N. (Parit Buntar).
- „ Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, TUAN ABDUL RAHIM BIN DATUK THAMBY CHIK, A.M.N., P.J.K. (Alor Gajah).
- „ Timbalan Menteri Pertahanan, ABANG ABU BAKAR BIN DATU BANDAR ABANG HAJI MUSTAFA (Paloh).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan, TUAN LUHAT WAN (Baram).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebajikan Am, TUAN JAWAN ANAK EMPALING, K.M.N. (Rajang).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, TUAN MOHD. KASSIM BIN AHMED (Machang).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, DATIN PADUKA CHOW POH KHENG *alias* ROSEMARY CHONG, D.P.M.S., S.M.S. (Ulu Langat).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan, TUAN V. GOVINDARAJ, A.M.N., P.J.K. (Pelabuhan Kelang).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Perusahaan Awam, TUAN HUSSEIN BIN MAHMUD (Tanah Merah).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, PUAN SHARIFFAH DORAH BINTI SYED MOHD., A.M.N., B.S.I., P.I.S. (Semerah).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Luar Negeri, TUAN MAHYUDDIN BIN HAJI MOHAMED YASSIN, P.I.S., S.M.J. (Pagoh).
- „ TUAN ABBAH BIN MENGIMBAL *alias* GEORGE ABBAH (Bandau).
- „ TUAN ABDUL GHAFAR BIN BABA (Jasin).
- „ TUAN ABDUL GHANI BIN MISBAH, P.P.N., B.S.K. (Kinabatangan).

- Yang Berhormat TUAN ABDUL KADIR BIN HAJI SHEIKH FADZIR (Kulim-Bandar Bahru).
- „ TAN SRI DATO HAJI ABDUL KADIR BIN YUSOF, P.M.N., S.P.D.K., S.P.M.J., S.S.I.J. (Tenggaroh).
- „ TUAN ABDUL RAHMAN BIN DAUD (Pasar Mas).
- „ TAN SRI DATO ABDUL SAMAD BIN IDRIS, D.P.M.J., J.M.N., P.J.K. (Jelebu).
- „ TUAN ABDUL SHUKUR BIN HAJI SIRAJ, A.M.N. (Tanjong Karang).
- „ DATUK PATINGGI HAJI ABDUL TAIB BIN MAHMUD, D.P., D.A., S.P.M.J., P.G.D.K. (Samarahan).
- „ DATUK HAJI ABU BAKAR BIN UMAR, D.S.K.D., S.D.K. (Kota Setar).
- „ TUAN ALIAS BIN MD. ALI, P.J.K. (Ulu Trengganu).
- „ TUAN HAJI AMPONG BIN PUYON, A.S.D.K., A.D.K., J.P.U., J.P. (Labuk Sugut).
- „ DATUK HAJI ASHKAR HASBOLLAH, P.G.D.K. (Marudu).
- „ TUAN AU HOW CHEONG, P.M.P. (Telok Anson).
- „ TUAN AWANG BIN JABAR, P.J.K. (Dungun).
- „ TUAN AZHARUL ABIDIN BIN HAJI ABDUL RAHIM, A.M.P. (Batang Padang).
- „ TUAN CHAN TECK CHAN (Kota Melaka).
- „ TUAN CHAN KOK KIT *alias* CHAN KIT (Sungai Besi).
- „ DR CHEN MAN HIN (Seremban).
- „ DATO MICHAEL CHEN WING SUM, D.P.M.S. (Ulu Selangor).
- „ TUAN CHIAN HENG KAI (Batu Gajah).
- „ TUAN CHIENG TIONG KAI (Sarikei).
- „ TUAN RICHARD DAMPING ANAK LAKI (Serian).
- „ TUAN PETER PAUL DASON (Bukit Bendera).
- „ TUAN V. DAVID (Damansara).
- „ TUAN EDWIN ESNEN UNANG (Mukah).
- „ DATUK EDWIN ANAK TANGKUN, P.N.B.S., P.B.S., A.B.S. (Batang Lupar).
- „ DATUK STEPHEN ROBERT EVANS, P.G.D.K., J.P. (Keningau).
- „ TUAN FUNG KET WING (Sandakan).
- „ DATO' SERI HAJI HAMZAH BIN DATUK HAJI ABU SAMAH, S.S.A.P., S.I.M.P., S.M.K., S.P.D.K. (Temerloh).
- „ DATUK HARRIS BIN MOHD. SALLEH, S.P.D.K., S.P.M.J. (Ulu Padas).
- „ TUAN HAJI HASHIM BIN HAJI ENDUT, A.M.K. (Ulu Muda).
- „ TUAN HAJI HASHIM BIN HAJI GHAZALI, A.M.N. (Matang).
- „ TUAN HAJI HASSAN ADLI BIN HAJI ARSHAD, J.S.M. (Bagan Dato).

- Yang Berhormat DATO DR HEE TIEN LAI, D.S.I.I.J., A.M.N., P.I.S., B.S.I., J.P. (Ayer Hitam).
- „ TUAN HIEW NYUK YING (Tawau).
- „ DATO HISHAMUDDIN BIN HAJI YAHAYA, S.A.P. (Maran).
- „ TUAN IBRAHIM BIN MUHAMMAD, P.B., P.P.M., P.P.N. (Rantau Panjang).
- „ TUAN HAJI IKHWAN BIN NASIR (Pontian).
- „ TUAN ISMAIL BIN ARSHAD, A.M.K. (Jerai).
- „ TUAN ISMAIL *alias* MANSOR BIN SAID, A.M.N. (Kemaman).
- „ TUAN JAMALUDDIN BIN HAJI SUHAIMI, A.M.N., P.J.K. (Sabak Bernam).
- „ TUAN KAMALUDDIN BIN MAAMOR (Hilir Perak).
- „ TUAN KARPAL SINGH (Jelutong).
- „ TUAN MARK KODING (Kinabalu).
- „ DATUK LEE BOON PENG, D.S.N.S., A.M.N., P.J.K., J.P. (Mantin).
- „ TUAN LEE KAW (Kluang).
- „ TUAN LEE LAM THYE (Kuala Lumpur Bandar).
- „ TUAN LIBEN ANAK KATO (Betong).
- „ TUAN LIM CHO HOCK (Ipoh).
- „ TUAN LIM KIAM HOON *alias* LIM AH YING, A.M.K. (Padang Serai).
- „ TUAN LIM KIT SIANG (Petaling).
- „ DATUK LEONARD LINGGI ANAK JUGAH, P.N.B.S., J.B.S. (Kapit).
- „ TUAN MOHAMAD TAJOL ROSLI BIN MOHAMED GHAZALI, A.M.P. (Gerik).
- „ TUAN HAJI MOHAMED BIN HAJI ALI, K.M.N., A.M.N., P.B. (Nilam Puri).
- „ TUAN MOHAMED KHIR JOHARI (Kuala Muda).
- „ TAN SRI DATUK HAJI MOHAMED SAID BIN KERUAK, P.M.N., S.P.D.K. (Kota Belud).
- „ TUAN HAJI MOHAMMAD TAUFECK BIN O.K.K. HAJI ASNEH, D.S.K., B.K., P.P.M. (Hilir Padas).
- „ TUAN MOHD. ALI BIN M. SHARIFF (Kuantan).
- „ TUAN MOHD, BAKRI BIN ABDUL RAIS, P.M.P., A.M.P. (Parit).
- „ TUAN HAJI MOHD. IDRIS BIN HAJI IBRAHIM, J.S.M. (Setapak).
- „ TUAN MOHD. NAKHAIE BIN HAJI AHMAD (Baling).
- „ TUAN HAJI MOHD. ZAIN BIN ABDULLAH, S.M.K. (Bachok).
- „ TUAN MUSTAFFA BIN MOHAMMAD (Sri Gading).
- „ TUAN JONATHAN NARWIN ANAK JINGGONG (Lubok Antu).
- „ TUAN HAJI NIK ABDUL AZIZ BIN NIK MAT, K.M.N., J.P. (Pengkalan Chepa).
- „ DATO NIK HASSAN BIN WAN ABDUL RAHMAN, S.P.M.T., P.N.B.S., P.S.D., K.M.N. (Kuala Nerus).

Yang Berhormat DATUK JAMES PETER ONGKILI, D.I.M.P. (Tuaran).

- „ TUAN OO GIN SUN, A.M.K., S.D.K., J.P. (Alor Setar).
- „ TUAN PATRICK ANEK UREN (Mas Gading).
- „ TUAN P. PATTO (Menglembu).
- „ TUAN RACHA UMONG, P.B.S. (Bukit Mas).
- „ DATO' HAJI RAMLI BIN OMAR, D.P.M.P., K.M.N., P.M.P. (Bagan Serai).
- „ DATUK HAJI SAKARAN BIN DANDAI, S.P.D.K., J.P. (Silam).
- „ DATUK SENU BIN ABDUL RAHMAN, P.G.D.K. (Kuala Kedah).
- „ TUAN SEOW HUN KHIM (Bukit Mertajam).
- „ TUAN SHAARI BIN JUSOH, J.M.N., A.M.P., P.P.N., P.P.M. (Kangar).
- „ TUAN SHAMSURI BIN MD. SALLEH, A.M.N., P.K.T., J.P. (Balik Pulau).
- „ TUAN SIBAT MIYUT ANAK TAGONG (Ulu Rajang).
- „ TAN SRI DATO SYED AHMAD SHAHABUDDIN AL-HAJ, P.S.M., S.P.M.K., S.S.D.K., P.N.B.S., P.G.D.K., J.M.N., J.P. (Padang Terap).
- „ TUAN THOMAS SALANG SIDEN (Julau).
- „ TUAN SYED HASSAN BIN SYED MOHAMED, A.M.P., P.J.K. (Arau).
- „ TUAN RAYMOND SZETU MEI THONG (Lambir).
- „ TUAN TAN KOON SWAN, A.M.P., J.P. (Raub).
- „ DR TAN TIONG HONG (Kepong).
- „ TENGKU NOOR ASIAH BINTI TENGKU AHMAD, A.M.N., P.B. (Tumpat).
- „ TUAN TING CHEK MING (Bruas).
- „ TUAN TING LING KIEW (Bintulu).
- „ TUAN UMAR BIN HAJI ISMAIL, A.M.N., P.P.T. (Padang Rengas).
- „ WAN MOHD. NAJIB BIN WAN MOHAMAD (Pasir Puteh).
- „ WAN ZAINAB BINTI M. A. BAKAR, A.M.N., P.J.K. (Sungai Petani).
- „ TUAN WONG HOONG KEAT (Tanjong).
- „ DATUK DR WONG SOON KAI, P.N.B.S., P.B.S. (Sibu).
- „ TUAN YANG CHOONG FU, J.P. (Kinta).
- „ PUAN YONG FATIMAH BINTI MOHD. RAZALI, A.M.N., P.J.K. (Kuala Kangsar).
- „ DATUK STEPHEN YONG KUET TZE, P.N.B.S. (Padawan).
- „ DATO HAJI YUSOF BIN MALIM KUNING *alias* ABDUL RAHMAN BIN MOHD. JANİ, D.P.M.J., P.I.S., B.S.I. (Panti).
- „ TUAN HAJI ZABIDI BIN HAJI ALI, P.J.K. (Permatang Pauh).

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN

Setiausaha Dewan Rakyat: Datuk Azizul Rahman bin Abdul Aziz.

Timbalan Setiausaha: Haji Mohd. Salleh bin Abu Bakar.

Penolong Setiausaha: Ghazali bin Haji Abdul Hamid.

Penolong Setiausaha: Abdullah bin Abdul Wahab.

BAHAGIAN PENYATA RASMI PARLIMEN

Penyunting Kanan: Yahya Manap.

Penyunting: P. B. Menon.

Penyunting: Haji Osman bin Sidik.

Pemberita-pemberita:

N. Ramaswamy.

Louis Yeoh Sim Ngoh.

Abdul Rahman bin Haji Abu Samah.

Suhor bin Husin.

Amran bin Ahmad.

Mohd. Saleh bin Mohd. Yusof.

Margaret Chye Kim Lian.

Puan Kong Yooi Thong.

Juliah binti Awam.

Supiah binti Dewak.

Ismail bin Hassan.

Shamsiah binti Mohd. Yusof.

Hajjah Kalsom binti Ghazali.

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Musa bin Alang Ahmad.

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Khamis, 3hb Disember, 1981

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang.

DOA

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*)

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN- PERTANYAAN

PASUKAN SIMPANAN TENTERA DARAT—ELAUN LATIHAN

1. Tuan Jamaluddin bin Haji Suhaimi minta Menteri Pertahanan menyatakan tidakkah Kementerian ini bercadang hendak menaikkan elaun berlatih bagi ahli-ahli Pasukan Simpanan Tentera Darat, supaya lebih lagi menarik minat di kalangan belia-belia kita.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar): Tuan Yang di-Pertua, dengan izin. Jawapan yang sama dengan soalan ini telah pun diberikan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri Pertahanan semasa beliau menggulung perbahasan dasar Belanjawan 1982 pada 10hb November, 1981 yang lalu dan dengan demikian, saya tidak bercadang hendak menambah apa-apa lagi kepada jawapan yang telah diberikan itu.

RANCANGAN HARIAN TV MALAYSIA

2. Tuan Umar bin Haji Ismail minta Menteri Penerangan menyatakan adakah pihak TV Malaysia bercadang untuk mengadakan penyusunan semula jadual rancangan harian, terutama yang berhubung dengan rancangan agama supaya tidak bertembung dengan

waktu sembahyang. Adakah juga rancangan untuk menambahkan lagi rancangan tempatan yang lebih mendatangkan banyak manfaat terutama sekali kepada penonton-penonton di luar bandar.

Timbalan Menteri Penerangan (Dato' Haji Embong bin Yahya): Tuan Yang di-Pertua, RTM sentiasa berhati-hati menyusun rancangan-rancangan TVnya dengan mengambil kira kepentingan semua golongan rakyat Malaysia mengikut kehendak Perlembagaan, undang-undang, prinsip-prinsip Rukunegara dan dasar-dasar negara. Penyusunan rancangan-rancangan yang khusus untuk orang-orang Islam adalah dibuat dengan teliti. Akan tetapi oleh kerana keadaan bertaburan mereka di seluruh tanahair, keadaan waktu untuk waktu sembahyang dan juga jangka masa bagi satu-satu waktu itu adalah berbeza dari satu tempat dengan yang lain maka kemungkinan bertembungnya satu-satu rancangan itu dengan masa yang sesuai bagi seseorang umat Islam di sesuatu tempat di negara ini tidak dapat dielakkan.

RTM juga akan menambah dari satu masa ke satu masa rancangan tempatan yang akan memberi manfaat kepada semua golongan penonton terutamanya penonton di luar bandar. Ini adalah bergantung kepada peningkatan alat kelengkapan serta kakitangan yang terlatih.

Tuan Ismail bin Said: Tuan Yang di-Pertua, tadi dalam jawapannya Yang Berhormat Timbalan Menteri menyatakan bahawa RTM akan menambah dari semasa ke semasa rancangan tempatan. Jadi, saya ingin tahu sama ada beliau bercadang mengalih bahasakan di dalam Bahasa Malaysia

rancangan-rancangan yang bersiri seperti 'The Waltons', 'Rockford Files' dan sebagainya supaya penonton-penonton, terutama sekali yang berada di luar bandar dapat memahami siri-siri yang berkenaan.

Dato' Haji Embong bin Yahya: Tuan Yang di-Pertua, masa ini belum lagi dapat dialih bahasakan cerita-cerita siri Inggeris tetapi filem-filem rencana telah pun dibuat dari semasa ke semasa oleh sebab kekurangan kakitangan mengenai alih bahasa dan juga perkara-perkara yang berkenaan dengannya maka belum dapat dibuat lagi seluruh siri Inggeris itu dialih bahasakan.

Tuan Chan Kok Kit: Soalan tambahan. Sama ada Kerajaan akan menyusun semula dengan menggunakan Rangkaian Pertama TV untuk pancaran rancangan Bahasa Malaysia dan Inggeris dan Rangkaian Kedua untuk rancangan bahasa Cina dan Tamil dan sama ada Kerajaan bercadang menentukan supaya rancangan TV dan Radio yang disiarkan dalam Bahasa Cina dan Tamil ini tidak dicampur dengan bahasa lain.

Dato' Haji Embong bin Yahya: Tuan Yang di-Pertua, seperti saya kata dahulu bahawa Rancangan TV dan Radio tidak kita khususkan kepada satu-satu bahasa tetapi mengikut dasar-dasar nasional kita. Walau bagaimanapun rancangan TV sekarang sudah memadai. Tetapi di Radio ada rancangan untuk Cina, untuk Tamil, untuk nasional dan untuk Inggeris.

Tuan Shaari bin Jusoh: Tuan Yang di-Pertua, memandangkan kebanyakan rancangan telah ditayangkan dengan warna termasuk sebagaimana rancangan "Hari Ini Dalam Sejarah" dan rancangan-rancangan lain, tidakkah Kementerian bercadang supaya rancangan berkenaan dengan agama khasnya "Bimbingan Agama" juga akan ditayangkan dalam warna.

Dato' Haji Embong bin Yahya: Tuan Yang di-Pertua, memang dasar RTM kalau boleh keseluruhannya hendak diwarnakan tetapi oleh sebab keadaan-keadaan yang berkait dengan kewangan dan masa serta kakitangan maka pada masa ini belum lagi dapat dipenuhi ke semua siaran TV itu dengan warna. Walau

bagaimanapun, adalah rancangan kita sebelum akhir Rancangan Malaysia Keempat maka insya Allah, seluruh rancangan TV kita akan boleh disiarkan dengan warna.

RUMAH AWAM KOS RENDAH—PROJEK KERAJAAN

3. **Tuan Ismail bin Said** minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan sama ada Kementerian ini bercadang menjalankan projek rumah awam kos rendahnya sendiri di seluruh negara bagi mengatasi masalah perumahan yang dihadapi oleh rakyat yang berpendapatan rendah.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar): Tuan Yang di-Pertua, bagi makluman Ahli Yang Berhormat bahawa projek rumah awam kos rendah dilaksanakan oleh Kerajaan-kerajaan Negeri itu adalah projek yang diletakkan di bawah Kementerian saya kecuali projek rumah awam kos rendah bagi Wilayah Persekutuan. Program Perumahan Awam Kos Rendah ini sememangnya ditujukan untuk rakyat yang berpendapatan rendah yakni yang berpendapatan tidak lebih daripada \$750 sebulan.

Kesemuanya dalam Rancangan Malaysia Keempat, 176,500 unit rumah kos rendah akan dibina oleh Kerajaan-kerajaan Negeri dan Bandaraya. Selain daripada itu sebanyak 90,000 unit rumah kos rendah akan dibina oleh pemaju swasta dan akan dibeli oleh pihak Kerajaan. Kesemuanya berjumlah 266,500 unit rumah kos rendah akan dibina di bawah Rancangan Malaysia Keempat untuk diberi kepada rakyat yang berpendapatan rendah.

Di samping itu Kementerian saya juga memberikan peluang pinjaman kepada mereka yang mempunyai tanah untuk dicagarkan bagi tujuan membina rumah mereka sendiri. Skim pinjaman perumahan ini memberikan pinjaman sebanyak \$7,500 kepada setiap pemohon yang berpendapatan keluarga mereka tidak lebih daripada \$350 sebulan.

Tuan Haji Ikhwan bin Nasir: Tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri ada

menyebutkan bahawa dalam Rancangan Malaysia Keempat akan didirikan sebanyak 266,500 unit rumah murah. Saya ingin bertanya beliau dengan pembinaan sebanyak unit-unit tersebut adakah ianya memenuhi akan nisbah keperluan rakyat yang berpendapatan rendah untuk mendapatkan rumah.

Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar: Tuan Yang di-Pertua, apa yang telah dicadangkan itu saya sedar tidak akan dapat memenuhi kehendak keseluruhan keperluan perumahan bagi rakyat yang berpendapatan rendah. Walau bagaimanapun, kita mempunyai skim yang bersambung iaitu selepas daripada skim dalam Rancangan Malaysia Keempat ini kita akan masuk dalam Rancangan Malaysia Kelima dan demikian juga sekiranya keperluan didapati kita akan mengkaji semula jumlah ini dalam kajian separuh penggal Rancangan Malaysia Keempat.

Tuan Lee Kaw: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Adakah Timbalan Menteri berkenaan sedar bahawa di dalam Dewan Undangan Negeri Johor, Kerajaan Johor telah menyatakan iaitu di bawah skim rumah awam kos rendah yang dibina di Johor sebanyak 20% rumah-rumah itu mesti dirizabkan kepada penyokong parti Barisan Nasional? Jika sedar, adakah Kerajaan atau Kementerian beliau menyokong dasar yang tidak adil itu?

Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak sedar apa yang dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat itu tetapi apa yang saya difahamkan bahawa 20% rumah-rumah tersebut akan diberikan kepada mereka yang telah berjasa kepada negara termasuklah bekas perajurit.

Tuan Chan Teck Chan: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Bagaimanakah Kementerian akan mengadakan satu formula atau satu dasar yang memastikan hanya golongan yang ditakrifkan sebagai golongan berpendapatan rendah boleh benar-benar menikmati atau memiliki rumah awam kos rendah yang dibina oleh Kerajaan dan adakah Kementerian akan mentakrif semula definasi rumah awam kos rendah kerana kita dapati

beberapa projek yang dijalankan secara usaha sama oleh SEDCs sebenarnya harganya tidak bermakna kos rendah.

Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar: Tuan Yang di-Pertua, saya telah pun menerangkan kepada Dewan ini formula ataupun kriteria bagi menentukan bahawa pembahagian itu dapat dibahagikan kepada mereka yang benar-benar berpendapatan rendah dan saya rasa satu daripada cara hendak menentukan pembahagian di kebanyakan Negeri ialah nama-nama mereka yang telah berjaya itu disenaraikan dan diletakkan di tempat-tempat umum dengan tujuan supaya dapat orang ramai membuat aduan-aduan sekiranya di antara mereka yang diberikan itu berpendapatan lebih daripada pendapatan yang ditetapkan iaitu \$750 sebulan.

Sebagaimana saya katakan juga bahawa setiap negeri ada kriteria mereka sendiri, selain daripada garis panduan yang telah diberikan oleh Kementerian sana. Berdasarkan kepada pengalaman dalam Rancangan Malaysia Ketiga program dalam Rancangan Malaysia Keempat ini telah disusun dengan begitu rapi dan Kerajaan berpuas hati dengan apa yang ada sekarang ini dan belum lagi bercadang hendak mengubah sepertimana yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka itu.

Tuan V. David: Tuan Yang di-Pertua, saya telah baca dalam Laporan Ekonomi bahawa dalam Rancangan Malaysia Ketiga Kerajaan tidak siapkan 66% rumah-rumah dalam rancangan itu. Macam mana Kerajaan mahu siapkan projek dalam Rancangan Malaysia Keempat sedangkan 66% rumah tidak disiapkan dalam Rancangan Malaysia Ketiga? Bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberi keterangan di Dewan ini?

Tuan Yang di-Pertua: Cuba betulkan untuk rekod—600 peratuskah atau 6 kali ganda dari keperluan?

Tuan V. David: 66 peratus percent.

Tuan Yang di-Pertua: Sudah ada peratus tak payah sebut percent lagi. (*Ketawa*).

Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar: Tuan Yang di-Pertua, memanglah Kerajaan

menyedari bahawa dalam Rancangan Malaysia Ketiga setakat 36% sahaja siap, bukanlah 66%. Sebenarnya 64% dari rancangan perumahan awam kos rendah tidak disiapkan dan yang bakinya itu kita bawa ke dalam Rancangan Malaysia Keempat ini dan saya telah katakan tadi berdasarkan pengalaman dalam Rancangan Malaysia Ketiga dan Kedua kita telah menyusun satu rancangan yang lebih baik dalam program perumahan dalam Rancangan Malaysia Keempat ini dan kita menjangka kesemua apa yang telah kita rancangkan sama ada rancangan pembangunan yang baru untuk perumahan dalam Rancangan Malaysia Keempat ini dan juga yang kita bawa daripada Rancangan Malaysia Ketiga akan dapat disempurnakan sebagaimana yang telah ditentukan. Dan untuk makluman Ahli Yang Berhormat, mengikut laporan yang diterima daripada tiap-tiap Negeri dijangka sehingga menjelang tahun 1983 lebih daripada 50% Rancangan Malaysia Keempat termasuk yang kita bawa daripada Rancangan Malaysia Ketiga akan dapat kita siapkan.

Tuan Shaari bin Jusoh: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Sebagaimana yang dijawab oleh Timbalan Menteri tadi, salah satu daripada rancangan untuk mengatasi keperluan untuk perumahan kos rendah ialah dengan memberikan pinjaman sebanyak \$7,500 dengan cagaran tanah yang berkenaan. Tidakkah Kerajaan bercadang bahawa cagaran itu tidakkah dimestikan tanah tempat hendak mendirikan rumah kerana boleh jadi ada setengah tempat hendak mendirikan rumah tak bersesuaian kerana tanah itu terletak jauh daripada jalan raya sedangkan tanah yang ada dekat dengan jalan raya tak ada geran dan sebagainya. Bolehkah dicagarkan harta asalkan tanah atau perkara lain yang setimpal dengan harga rumah berkenaan?

Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar: Sebenarnya memang boleh, cuma apa yang kita kehendaki dia juga mesti ada tanah untuk tapak bangunan rumah yang dibuat melalui pinjaman itu.

Tuan Lee Kaw: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Menurut jawapan

mengenai soalan tambahan saya, saya ingin mendapat tahu dari Timbalan Menteri berkenaan, bolehkah beliau memberitahu dalam Dewan ini adakah dasar yang dijalankan di negeri Johor itu akan dilaksanakan di seluruh negeri di Malaysia?

Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar: Tuan Yang di-Pertua, sebagaimana yang telah saya perkatikan di masa yang lalu bahawa Kerajaan Pusat melalui Kementerian saya telah memberikan garis-garis panduan atau kriteria berkenaan mereka yang layak diberikan peluang untuk mendapatkan perumahan murah ini. Dalam pada itu tiap-tiap negeri mempunyai dasar mereka sendiri berdasarkan keperluan negeri masing-masing, tempat kawasan itu dan sebagainya dan pada dasarnya apa yang dibuat di negeri-negeri itu tidakkah bertentangan dengan garis panduan yang diberikan oleh pihak Kerajaan Pusat.

Tuan Peter Paul Dason: Tuan Speaker, soalan tambahan. Memandangkan hakikat Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan tidak mahu membina rumah kos rendah sendiri kecuali di Wilayah Persekutuan dan juga disebabkan peruntukan wang yang diberi kepada berbagai Kerajaan Negeri adalah kurang daripada apa yang Kerajaan-kerajaan Negeri minta, bolehkah Timbalan Menteri berkenaan memberitahu Dewan ini bagaimanakah harapan rakyat supaya masalah ini boleh diatasi dan boleh direalise.

Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar: Tuan Yang di-Pertua, saya sudah katakan tadi, sebenarnya projek perumahan yang dijalankan oleh Kerajaan-kerajaan Negeri itu adalah diletakkan di bawah Kementerian saya, cuma oleh kerana tanah di bawah tadbir Kerajaan-kerajaan Negeri, pengawasan dan sebagainya setengahnya dijalankan, diawasi oleh Kementerian saya, dan setengahnya pula dijalankan oleh Kerajaan Negeri, seperti setengah-setengah negeri melalui Perbadanan Negeri dan sebagainya.

Mengenai soalan kedua, ada soalan yang khusus

Tuan Lim Cho Hock: (*Bangun*)

Tuan Yang di-Pertua: Ada soalan No. 16. Ahli Yang Berhormat dari Ipoh.

Tuan Lim Cho Hock: Mengikut rekod Kerajaan, di bidang perumahan kos rendah adalah sangat teruk dan buruk. Perkara itu boleh nampak di Rancangan Malaysia Ketiga hanya 40% rumah telah dibina dan apakah langkah-langkah Kerajaan akan ambil untuk menjamin target di bawah Rancangan Malaysia Keempat boleh dicapai dan tidak lagi satu kali gagal teruk.

Tuan Yang di-Pertua: Perkataan “teruk” ini nampaknya senada dengan Ahli Yang Berhormat dari Bukit Bendera iaitu soalan No. 16. Sila jawab.

Dato’ Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar: Tuan Yang di-Pertua, banyak langkah-langkah yang telahpun diambil oleh Kerajaan untuk hendak menentukan bahawa rancangan perumahan bagi rancangan Malaysia Keempat ini dapat berjalan mengikut sebagaimana yang dijadualkan. Sebagaimana yang saya telah terangkan, satu daripadanya Yang Berhormat Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan baru sahaja mengumumkan satu Majlis Perumahan Negara akan ditubuhkan dengan tujuan untuk menyelaraskan pembinaan pembangunan perkhidmatan rumah awam kos rendah ini.

Selain daripada itu tiap-tiap negeri juga telah ditubuhkan Jawatankuasa Perhubungan Perumahan Negeri yang dipengerusikan sendiri oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar dan Ketua Menteri dan wakil-wakil daripada Jabatan-jabatan Kementerian yang berkenaan dari Kerajaan Pusat duduk dalam Jawatankuasa ini.

Yang keduanya, sebagaimana saya katakan juga bahawa wang pusingan yang dahulu dalam Rancangan Malaysia Ketiga hanya diberi sebanyak \$5 juta pada tiap-tiap negeri. Sekarang dinaikkan pada \$20 juta kecuali negeri Perlis kerana negeri Perlis itu kecil, jadi \$10 juta sahaja dan wang pusingan ini diberi terus sebagai wang amanah dengan tujuan untuk mempercepatkan sama ada gantirugi (compensation) tanah, mengukur tanah, begitu juga bayaran acquisition dan sebagainya dan termasuklah juga

infrastruktur yang mana perkara-perkara di segi pengalaman kita yang menyebabkan kelambatan suatu rancangan perumahan itu dapat disiapkan.

Saya percaya apa yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat teruk, tidaklah begitu teruk. Saya tidak tahu apa maksud teruk dan buruk ini, dan saya percaya dengan sokongan rakyat rancangan yang telah kita susun akan dapat kita laksanakan dengan sebaik-baiknya.

PELABUR ASING ATAS KESETABILAN POLITIK

4. Tuan Haji Nik Abdul Aziz bin Nik Mat meminta Menteri Perdagangan dan Perindustrian menyatakan sejauh manakah berhasilnya usaha Kerajaan pimpinan baru untuk menyakinkan pihak pelabur asing tentang kestabilan politik Negara kita dan kepesatan pembangunan ekonomi kita dan nyatakan adakah usaha itu membenarkan desas-desus bahawa Kerajaan sekarang ini lebih dipengaruhi oleh unsur-unsur kiri.

Menteri Perdagangan dan Perindustrian (Tengku Dato’ Ahmad Rithauddeen Al-Hajj): Tuan Yang di-Pertua, sepertimana Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, kepimpinan baru Kerajaan kita baru berusia kira-kira lima bulan. Pertukaran tempoh pemerintahan telah berjalan dengan licin, yang tentunya menunjukkan jaminan kepada kestabilan politik negara kita. Perkembangan ekonomi Malaysia pula, terbukti baik dan memuaskan. Konsep pertumbuhan ekonomi terancang yang ditawarkan oleh Malaysia telah berjaya menarik lebih daripada 700 syarikat antarabangsa dan melabur modal lebih daripada \$2.6 billion setakat 31-12-1979. Kini, Malaysia mempunyai pelaburan modal daripada lebih 30 negara di dunia.

Kejayaan yang dicapai oleh Malaysia sekarang dapatlah dikatakan sebagai hasil daripada usaha yang dilakukan oleh Kerajaan. Dan oleh kerana kepimpinan baru masih mengekalkan dasar yang dahulu serta menggandakan usaha bagi mencapai cita-cita dan matlamat negara yang terkandung dalam

Dasar Ekonomi Baru, kita tidak ragu-ragu lagi mengatakan bahawa kemajuan yang dicapai sekarang akan berterusan.

Bahagian kedua dari soalan Ahli Yang Berhormat tadi, sama ada Kerajaan sekarang dipengaruhi oleh unsur-unsur kiri, saya suka menjawab bahawa soalan ini adalah tidak berasas langsung. Kepimpinan baru telah berulang kali memberikan jaminan bahawa perubahan dalam kepimpinan tidak akan melibatkan sebarang perubahan dasar ekonomi dan perindustrian, tetapi hanya cara-cara untuk mengendalikan sahaja, dengan izin, "not the substances but the forms".

Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri, adakah benar bahawa pemodal-pemodal British yang ada dalam negara kita sekarang ini hanya mengambil sikap mempertahankan kedudukan mereka yang mereka warisi daripada zaman penjajahan dahulu dan tidak berniat untuk menambahkan lagi pelaburan mereka di dalam negara kita pada masa sekarang ini.

Tengku Dato' Ahmad Rithauddeen Al-Haj: Tuan Yang di-Pertua, tidak ada bukti yang boleh mengatakan apa yang diketarakan oleh Ahli Yang Berhormat itu betul, tidak ada bukti-bukti keterangan-keterangan yang sebegitu.

Tuan Ismail bin Said: Tuan Yang di-Pertua, selain daripada dapat menarik banyak pelaburan asing di bawah pimpinan baru Kerajaan kita sekarang, saya ingin tahu sama ada Yang Berhormat Menteri sedar bahawa negara kita dapat mempertingkatkan lagi pinjaman luar negeri untuk membiayai projek-projek pembangunan negara kita. Jika sedar, adakah ini bermakna bahawa nilai kredit (credit worthiness) negara kita di pasaran modal antarabangsa masih lagi tinggi iaitu tidak terjejas sungguhpun pemimpin di negara kita telah berubah tangan.

Tengku Dato' Ahmad Rithauddeen Al-Haj: Tuan Yang di-Pertua, semenjak saya menjadi Menteri Perdagangan dan Perindustrian dalam masa 4 bulan ini dan saya baru sahaja balik daripada satu Investment Mission ke

Hongkong, Jepun dan Korea dan daripada bukti-bukti yang terdapat di seminar-seminar yang berkenaan yang dibuat di dalam lawatan ini, bahkan saya rasa begitu menarik, begitu banyak orang-orang menyertai di dalam seminar ini. Ini menyakinkan kepada kita iaitu begitu berminatnya mereka yang hendak datang ke negara kita ini, khususnya dengan adanya Kerajaan sekarang ini untuk mempercekapkan lagi kakitangan Kerajaan supaya apa-apa permohonan dapat dilaksanakan, dapat diberikan perhatian yang berat kepadanya.

Seramai 260 peserta-peserta yang menyertai seminar di Tokyo dan lebih kurang 200 peserta di Osaka, kalau tidak salah saya dan di Korea tidak kurang daripada 160 peserta-peserta yang mengambil bahagian. Ini menunjukkan kepada kita iaitu minatnya Malaysia iaitu menjadikan tumpuan dalam South-East Asia dan juga dalam dunia, saya rasa untuk melabur di negara kita ini.

Tuan Abdul Shukur bin Haji Siraj: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mendapatkan penjelasan daripada Yang Berhormat Mulia Menteri, adakah Kementerian ini suka merujuk kepada Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri bagi menyiasat orang-orang yang dengan berani menimbulkan desas-desus menuduh Kerajaan dipengaruhi oleh unsur-unsur kiri?

Tengku Dato' Ahmad Rithauddeen Al-Haj: Saya tidak dengar.

Tuan Yang di-Pertua: Unsur-unsur kiri, itu soal asal tadi.

Tengku Dato' Ahmad Rithauddeen Al-Haj: Tuan Yang di-Pertua, kita semua tahu jikalau perkara ini akan mengakibatkan keburukan kepada keselamatan negara dan perpaduan negara kita, tentulah kita tidak ragu-ragu mengambil tindakan supaya mengekalkan perpaduan, mengekalkan keselamatan negara kita dan negara kita dapat membangun dengan hasrat di atas Dasar Ekonomi Baru.

Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, sepertimana yang dijelaskan oleh Yang Berhormat Menteri tadi bahawa Kerajaan yang baru ini tidak bercadang untuk

menukarkan dasar, tetapi adakah Kerajaan yang baru sekarang ini hendak memikirkan dengan seriusnya untuk dilaksanakan tentang perimbangan rancangan perindustrian itu dengan pengawalan dan penjagaan terhadap kebudayaan kita ataupun cara hidup kita di mana kesan daripada dasar dan pelaksanaan industri pada masa sekarang ini banyak menjejaskan nilai-nilai kehidupan yang murni di dalam negara kita dan cara hidup kita?

Tuan Yang di-Pertua: Itu di luar daripada soalan asal. Soalan asalnya ialah berkaitan dengan meyakinkan pihak pelabur asing dan tentang desas-desus Kerajaan dipengaruhi oleh unsur kiri.

Tuan Chan Teck Chan: Tuan Speaker, soalan tambahan. Sejauh manakah Yang Berhormat telah berjaya mengesan manakah satu pihak yang berniat hendak melancarkan satu kempen untuk memburuk-burukkan imej Kerajaan, umpamanya, dipengaruhi oleh unsur-unsur kiri dan juga di antara peserta-peserta yang menghadiri seminar yang diadakan baru-baru ini berapakah di antara peserta telah memberikan commitment hendak datang ke Malaysia untuk mengkaji dan melabur?

Tengku Dato' Ahmad Rithauddeen Al-Haj: Tuan Yang di-Pertua, di dalam rombongan ke negara kita Malaysia lebih kurang 45 orang daripada orang-orang swasta yang menyertai dalam rombongan saya ada commitments yang boleh dikatakan bersetuju hendak mengkaji lagi mengadakan satu-satu usahasama di negara kita. Dan saya suka menambah iaitu tatkala lawatan saya ke Tokyo dan juga ke Osaka, kita telah menandatangani boleh dikatakan 4 perjanjian yang besar iaitu perjanjian bersabit dengan menambahkan capacity membuat simen di Langkawi, yang kedua integrated steel iaitu dua: satu bersabit dengan mengadakan 'sponge iron' dan yang kedua mengadakan "steel billet" di Terengganu. Yang keempat ialah mengadakan satu joint-venture untuk mengadakan enjin kecil di bawah daripada 110 c.c. Inilah empat perjanjian yang kita telah tandatangani yang berjumlah lebih kurang \$1.74 billion.

LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA

5. Tuan Ting Chek Ming minta Menteri Kewangan menyatakan sama ada satu penyiasatan akan diambil berkaitan dengan kehilangan besar kewangan seperti yang dilaporkan oleh Laporan Ketua Audit Negara dan adakah tindakan telah diambil ke atas pegawai-pegawai yang melibatkan kehilangan tersebut, jika tidak, nyatakan sebab-sebabnya.

Timbalan Menteri Kewangan (Dato' Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak): Tuan Yang di-Pertua, sebagaimana Ahli Yang Berhormat sedia maklum, Laporan Ketua Audit Negara mengenai kira-kira Kerajaan Persekutuan adalah tertakluk kepada pemeriksaan lanjut oleh Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara. Jawatankuasa tersebut akan mendapat keterangan-keterangan daripada Jabatan-jabatan yang berkenaan atas tindakan-tindakan yang telah mereka ambil untuk menyelesaikan perkara-perkara yang dibangkitkan dalam Laporan Ketua Audit Negara itu. Berdasarkan kepada keterangan-keterangan tersebut, Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara akan membuat perakuan-perakuan yang sewajarnya dalam laporannya yang dikemukakan kepada Dewan ini. Kerajaan akan mengkaji perakuan-perakuan yang dikemukakan oleh Jawatankuasa tersebut dan jika didapati perlu, siasatan lanjut akan diadakan dan tindakan sewajarnya diambil terhadap pegawai-pegawai yang terlibat.

Tuan Lim Kit Siang: Soalan tambahan. Bukankah jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri ini sebenarnya hendak mengelak daripada tanggungjawab Kementerian Kewangan mengenai hal ini? Bukan sahaja tugas PAC untuk siasat yang bertanggungjawab kepada Parlimen tetapi selain daripada siasatan PAC, pihak Kementerian Kewangan khasnya Perbendaharaan dan Jabatan-jabatan yang berkenaan ada tanggungjawab sendiri untuk menjalankan siasatan tersendiri dan kalau perlu mengambil tindakan untuk membetulkan perkara-perkara yang ada

disebut dalam Laporan Ketua Audit Negara dan tidak perlu untuk menunggu apa-apa perakuan atau siasatan yang dibuat oleh PAC.

Dato' Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, jawapan yang telah saya berikan tadi bukanlah satu helah untuk lari daripada tanggungjawab Kementerian Kewangan, tetapi mengikut procedure sekarang ini, Laporan Ketua Audit Negara diperiksa terlebih dahulu oleh Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara dan selepas itu keterangan-keterangan dan perakuan-perakuannya diambil perhatian dan tindakan oleh pihak Kerajaan. Selain daripada itu, Kementerian Kewangan sangat sedar di atas tanggungjawabnya untuk memastikan bahawa perkara-perkara yang di sentuh dalam Laporan Ketua Audit Negara itu tidak akan berulang dan tindakan-tindakan sama ada jangka pendek ataupun jangka panjang akan diambil untuk memperbaiki lagi pengurusan kewangan dalam Jabatan-jabatan Kerajaan.

Tuan Lim Kit Siang: Soalan tambahan. Bukankah lebih elok, lebih cekap dan lebih bertanggungjawab apabila Laporan Ketua Audit Negara dikeluarkan, Perbendaharaan dan pihak Kerajaan ambil tindakan untuk membetulkan apa yang belum dibetulkan dan apabila PAC bermesyuarat, PAC akan meninjau dan menyiasat perkara-perkara yang masih outstanding dan kenapa sekarang Perbendaharaan dan Kementerian Kewangan tidak mahu ambil sikap ini?

Dato' Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, setelah Laporan Ketua Audit Negara itu diterima maka pihak Perbendaharaan memang menghantar komen-komen daripada Ketua Audit Negara kepada Kementerian-kementerian yang berkenaan untuk diambil tindakan yang sewajarnya dan setelah kita dapat maklumat timbal-balas daripada Kementerian-kementerian yang berkenaan, kita masukkan dalam keterangan kepada Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara.

PERKHIDMATAN AWAM NEGARA

6. Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad minta Perdana Menteri menyatakan sama ada

beliau bercadang menyusun semula Perkhidmatan Awam Negara supaya berasaskan kepada penempatan orang yang layak di jawatan yang sesuai dan menghapuskan kategori-kategori yang wujud sekarang ini seperti PTD, PTA dan PTU yang boleh membawa kepada pilih kasih dan kebanggaan terhadap golongan dari kategori yang sama dan membawa kepada penyingkiran golongan-golongan professional yang berkebolehan menduduki tempat yang layak untuk mereka.

Menteri Tak Berpotfolio (Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi): Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan adalah berpuas hati dengan struktur perkhidmatan awam negara yang ada sekarang. Struktur perkhidmatan awam di negara ini adalah berasas kepada bidang-bidang tugas perkhidmatan yang tertentu. Penempatan tiap-tiap seorang pegawai dalam satu-satu perkhidmatan itu adalah bergantung kepada kesesuaian, kelayakan dan pengalaman untuk memegang jawatan yang berkenaan. Penyingkiran pegawai-pegawai profesional atau pilih kasih dalam menentukan penempatan atau pertukaran dalam perkhidmatan Kerajaan tidak berbangkit.

KAMPUNG-KAMPUNG YANG TERTINGGAL

7. Tuan Ibrahim bin Muhammad minta Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar menyatakan apakah Kementerian bercadang menjalankan segera dan diutamakan kampung-kampung yang tertinggal oleh kelalaian perancangan awal. Jika ya, berapa banyakkah peruntukan yang diberi untuk melaksanakan projek tertinggal tersebut.

Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar (Tuan Sanusi bin Junid): Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan tetap melakukan perancangan, perlaksanaan dan penilaian projek-projek pembangunan secara berterusan. Ini adalah kerana proses pembangunan tidak ada akhirnya dan harapan serta keperluan rakyat untuk mendapatkan taraf kesempurnaan hidup, terutama dalam

aspek-aspek pembangunan fizikal tidak mungkin tamat bagi mana-mana masyarakat jua di dunia. Dalam konteks pembangunan luar bandar, kelemahan-kelemahan yang pasti wujud bukanlah disebabkan oleh kelalaian perancangan pada masa lalu. Perancangan dan perlaksanaan adalah bergantung kepada kerjasama antara Kerajaan dan rakyat. Keperluan rakyat dan perancangan Kerajaan adalah diukur dari segi keperluan dan perancangan jangka masa pendek, jangka masa sederhana dan jangka masa panjang, bergantung kepada tanggapan rakyat dan Kerajaan. Oleh itu, apa yang difahamkan sebagai kekurangan pada masa ini adalah berasaskan kepada tanggapan keperluan dan hasrat semasa rakyat dan Kerajaan.

Jika jurang di antara hasrat dan keadaan sebenar pada masa ini dimaksudkan sebagai kekurangan, ianya tidaklah boleh dikaitkan dengan perancangan jangka pendek yang dilakukan pada masa lalu. Dengan kesedaran bahawa harapan dan keperluan rakyat dan Kerajaan, terutama di kampung-kampung perlu dinilai dari semasa ke semasa, Kerajaan telah mengadakan banci klasifikasi kampung pada tahun 1979 untuk menampung beberapa kelemahan yang wujud pada masa itu. Sejak itu bantuan-bantuan yang diadakan dalam bentuk rancangan pemulihan kampung, projek-projek kecil luar bandar, Amalan Makanan dan Pemakanan, projek-projek jalan kampung dan sebagainya adalah untuk menambahkan lagi usaha peningkatan mutu hidup orang-orang luar bandar. Dalam Rancangan Malaysia Keempat peruntukan yang disediakan bagi program demikian berjumlah \$338,100,000.

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri sama ada beliau sedar bahawa hari ini kalau kita pergi ke kawasan-kawasan luar bandar misalnya di Grik hampir 90% kawasan-kawasan kampung baru dan sebagainya mempunyai air dan api dan juga jalan dan lain-lain alat-alat kemudahannya yang baik. Tetapi kampung-kampung Melayu yang tinggal berselerak masih lagi ketinggalan. Ini menunjukkan bahawa salah satu sebab ialah kerana kampung-kampung Melayu tidak tersusun. Saya ingin bertanya sama ada dalam

Rancangan Malaysia Keempat ini Kementerian beliau bercadang untuk menyusun semula kampung-kampung Melayu supaya menjadi lebih kurang sama dengan kampung-kampung baru Cina supaya dapat kita membekalkan projek-projek dengan lebih mudah dan baik lagi.

Tuan Sanusi bin Junid: Itulah salah satu daripada sebabnya Kementerian ini diadakan semula.

LANDASAN BARU KERETAPI KUALA LUMPUR—KUANTAN

8. Tuan Au How Cheong minta Menteri Pengangkutan menyatakan sama ada Kerajaan bercadang membina suatu landasan baru bagi keretapi untuk menyambung Kuala Lumpur dengan Kuantan.

Timbalan Menteri Pengangkutan (Dato' Abu Hassan bin Haji Omar): Tuan Yang di-Pertua, soalan yang hampir sama dengan soalan ini telah pun dijawab pada 30hb November, 1981 iaitu semasa saya menjawab soalan Ahli Yang Berhormat dari Ulu Trengganu. Saya tiada apa-apa tambahan kepada jawapan tersebut.

PENDIDIKAN AGAMA ISLAM DI SEKOLAH-SEKOLAH

9. Tuan Haji Mohd. Zain bin Abdullah minta Menteri Pelajaran menyatakan adakah Kerajaan sedar bahawa pendidikan Agama Islam di sekolah-sekolah rendah dan menengah sepertimana yang dijalankan sekarang pada masa ini terdapat kelemahan-kelemahan di bidang-bidang tertentu seperti penyampaian oleh guru-guru agama pengawasan terhadap sukatan pelajaran dan aspek-aspek amali. Apakah usaha-usaha dan langkah-langkah yang berkesan untuk mengatasi keadaan ini.

Timbalan Menteri Pelajaran (Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato' Haji Kamaruddin): Tuan Yang di-Pertua, pendidikan Agama Islam di sekolah-sekolah rendah dan menengah pada keseluruhannya adalah memuaskan. Walau bagaimanapun, Kementerian Pelajaran sedar bahawa

pendidikan Agama Islam di sekolah-sekolah rendah dan menengah sekarang ini terdapat kelemahan seperti dari segi sukatan pelajaran dan penyampaian. Tindakan-tindakan bagi mengatasi kelemahan dari segi sukatan pelajaran telah dan sedang diambil. Sukatan baru bagi sekolah rendah telah dilakukan percubaan dan akan dilaksanakan dengan sepenuhnya pada Darjah I dan II mulai tahun 1982. Sukatan baru ini menekankan aspek amali. Manakala sukatan bagi sekolah menengah pula sedang dikaji. Di segi penyampaian pula, Kementerian Pelajaran telah dan sedang mengadakan kursus-kursus khas dalam perkhidmatan bagi meningkatkan lagi mutu dan kekesan penyampaian guru-guru agama; terutama sekali bagi guru-guru agama di sekolah-sekolah rendah yang di ambilalih dari Kerajaan-kerajaan Negeri. Di segi pengawasan mata pelajaran ini, beberapa jawatan Pegawai Agama telah diadakan di Bahagian Jemaah Nazir Sekolah-sekolah, Jawatan Penolong Penyelia dan Naziran di peringkat negeri juga telah diadakan bagi tujuan pengawasan yang lebih rapi. Di segi pengawasan amali pula, Pegawai-pegawai telah pun diadakan di tiap-tiap negeri.

Dato' Haji Yusof bin Malim Kuning: Soalan tambahan. Tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri menerangkan kursus-kursus ada dijalankan kepada guru-guru agama. Soalan saya adakah Kementerian ini sedar bahawa pihak pentadbir Guru Besar Sekolah Menengah khasnya telah membebaskan guru-guru agama selain daripada mengajar mata pelajaran agama mereka juga diminta mengajar mata pelajaran akademik iaitu Hisab, Ilmu Alam dan lain-lainnya. Adakah Kementerian hendak mengarahkan supaya guru-guru agama ini biar dia menumpukan perhatiannya kepada pelajaran agama sahaja.

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato' Haji Kamaruddin: Tuan Yang di-Pertua, buat masa ini sebahagian besar daripada guru-guru agama adalah khusus untuk mengajar mata pelajaran agama.

Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, sepertimana yang diterangkan dalam Dewan ini bahawa

Kerajaan akan menubuhkan Pejabat-pejabat Pelajaran Daerah. Adakah Kerajaan bercadang untuk menempatkan pegawai-pegawai agama di peringkat daerah ini supaya pengawasan di dalam bidang pelajaran agama ini dapat dilaksanakan dengan lebih berkesan.

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato' Haji Kamaruddin: Memanglah.

Dato' Dr Hee Tien Lai: Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri selain daripada mengadakan kemudahan untuk pendidikan agama Islam adakah rancangan untuk memberi kemudahan kepada agama lain daripada agama Islam di sekolah-sekolah di negara kita.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan ini luar daripada soalan asal.

PROJEK PEMBANGUNAN DI SABAH

10. Tuan Fung Ket Wing minta Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam menyatakan sebab-sebab mengapa projek-projek pembangunan di Sabah dihentikan selepas diadakan Pilihanraya Umum Negeri Sabah baru-baru ini dan bilakah kerja pembinaan projek tersebut dimulakan.

Timbalan Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam (Dato' Dr Nik Hussein bin Abdul Rahman): Tuan Yang di-Pertua, saya tidak sedar bahawa adanya projek-projek di Sabah yang dihentikan selepas pilihanraya umum tersebut. Walau bagaimanapun, bagi projek-projek di bawah Kementerian saya perlaksanaannya adalah berjalan dengan lancar.

KILANG LADA HITAM/KOKO

11. Datuk Edwin anak Tangkun minta Menteri Pertanian menyatakan apakah langkah-langkah yang diambil untuk mewujudkan kilang pemerosesan lada hitam dan koko tempatan di Malaysia.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian (Tuan Mohd. Kassim bin Ahmad): Tuan Yang di-Pertua, usaha-usaha telah pun dimulakan untuk mewujudkan kemudahan

memproses yang cukup untuk hasil-hasil pertanian utama di negara ini, seperti lada hitam dan koko. Dalam bidang memproses lada hitam, FAMA melalui Jemaah Pemasaran Lada Hitam telah menyiapkan 3 buah Pusat Memproses dan Menggred Lada Hitam di Kuching, Sarikei dan Johor Bahru yang bernilai sebanyak \$6 juta. Dalam Rancangan Malaysia Keempat sebuah lagi Pusat Memproses dan Menggred Lada Hitam bernilai \$4 juta akan didirikan di Sibul. Pusat-pusat ini ialah bertujuan untuk meningkatkan mutu lada hitam dan mengesahkan gred lada hitam yang dieksport ke luar negeri.

Untuk menampung keperluan kemudahan memproses bagi tanaman koko yang sedang berkembang, FAMA telah menyiapkan sebuah Pusat Memproses Koko bernilai \$1.3 juta di Sabak Bernam, Selangor untuk memproses biji koko basah dan dijadikan biji koko kering. Dalam Rancangan Malaysia Keempat 2 buah lagi Pusat Memproses Koko yang serupa akan didirikan di negeri Perak dan di negeri Johor bernilai sebanyak \$3,300,000. Di samping itu FAMA juga sedang mendirikan pusat memproses dan menggred koko bertujuan untuk meningkatkan mutu dan mengesahkan tingkatan mutu atau gred koko yang dieksport ke luar negeri bagi memajukan hasil ini di pasaran luar negeri. Pusat-pusat seperti ini akan didirikan di Pelabuhan-pelabuhan Pulau Pinang, Kelang, Pasir Gudang, Kuantan, Kuching, Sibul, Kota Kinabalu dan Tawau.

Datuk Edwin anak Tangkun: Soalan tambahan. Saya ingin bertanya oleh kerana mengikut kenyataan dalam suratkhbar benar atau tidak Kerajaan Pusat atau peringkat Kerajaan Negeri ingin membeli lada hitam sekarang terus dari pekebun kecil.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, belum ada kepastian lagi.

Tuan Chieng Tiong Kai: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Memandangkan hasil koko semakin hari semakin bertambah di negeri Sarawak tetapi pada masa sekarang masih belum ada satu kilang memproses koko, saya ingin minta Yang Berhormat Setiausaha Parlimen mengatakan sama ada FAMA akan mewujudkan kilang-kilang itu di negeri Sarawak.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmad: Yang akhir tidak berapa terang, minta diulangi.

Tuan Chieng Tiong Kai: Memandangkan hasil koko di negeri Sarawak semakin hari semakin bertambah, pada masa sekarang masih belum ada satu kilang memproses koko di negeri Sarawak. Saya ingin minta Yang Berhormat Setiausaha Parlimen menyatakan sama ada FAMA akan mewujudkan satu kilang di negeri Sarawak.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, berhubung dengan kilang memproses koko di negeri Sarawak, kita telah wujudkan apa yang dinamakan Pusat-pusat Memproses dan menggred Koko di Kuching dan Sarikei; juga akan menubuhkan sebuah lagi di Sibul. Tadi saya telah jelaskan masalah ini.

Tuan Abdul Shukur bin Haji Siraj: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mendapat penjelasan adakah Kementerian Pertanian bercadang hendak mengadakan pusat memproses koko sehingga ke peringkat menjadi makanan seperti coklat, biskut dan lain-lain?

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, belum ada lagi setakat ini.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Alias bin Md. Ali.

Tuan Ismail bin Said: Tuan Yang di-Pertua, dengan izin, soalan No. 12.

Tuan Yang di-Pertua: Saya kemukakan soalan ini di akhir waktu nanti, jika ada.

JAWATAN PROFESIONAL KEPADA KAUM WANITA YANG BERSUAMI

13. Dato' Dr Hee Tien Lai minta Perdana Menteri menyatakan sama ada beliau akan menimbang memberikan pekerjaan sambilan kepada kaum wanita yang telah bersuami dalam perkhidmatan awam terutama sekali mereka yang mempunyai kelayakan-kelayakan ikhtisas misalnya akauntan, doktor, penilai dan lain-lain.

Menteri Tak Berpotfolio (Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi): Tuan Yang di-Pertua, cadangan dari Ahli Yang Berhormat supaya diberi pekerjaan secara sambilan di dalam jenis-jenis jawatan profesional Kerajaan kepada kaum wanita yang telah bersuami tidaklah dapat dipertimbangkan buat masa ini memandangkan jenis-jenis pekerjaan itu adalah jawatan-jawatan yang penting dan mempunyai tanggungjawab yang berat. Jawatan-jawatan ini sangatlah perlu dilaksanakan dengan sepenuh masa bagi menjamin tugas-tugas yang dijalankan itu dibuat secara sempurna dan berkesan dan faedah perkhidmatannya tidak terjejas kedua-dua belah pihak sama ada bagi orang yang menjalankan tugas kepada clientnya. Walau bagaimanapun, kaum wanita sama ada bersuami ataupun tidak dan mempunyai kelayakan-kelayakan profesional yang tertentu sememangnya dilantik dalam perkhidmatan awam secara penuh masa.

Tuan P. Patto: Tuan Speaker, soalan tambahan. Bolehkah Yang Berhormat Menteri memberitahu sama ada pihak Kerajaan boleh mengambil masuk isteri-isteri asing yang bermastautin tetap di dalam negara ini dan yang mempunyai kelayakan-kelayakan iktisas umpamanya dalam bidang perubatan di mana terdapat kekurangan kakitangan-kakitangan dalam bidang itu supaya menampung kekurangan tenaga dalam bidang itu.

Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Tuan Yang di-Pertua, belum ada rancangan untuk mengambilnya.

LAPANGAN TERBANG SUBANG

14. Tuan V. David minta Menteri Pengangkutan menyatakan adakah beliau sedar bahawa tambahan baru di lapangan terbang Subang tidak memberi perkhidmatan secukupnya kepada rakyat seperti yang dijangkakan dalamana kekurangan arahan dan penerangan kepada orang ramai telah menyebabkan kekecohan; adakah beliau berusaha untuk menghantar pegawai-pegawai teknikal dan perancang ke Singapura untuk

kursus asas bagi membolehkan rancangan dan perkhidmatan lancar di lapangan terbang tersebut.

Timbalan Menteri Pengangkutan (Dato' Abu Hassan bin Haji Omar): Tuan Yang di-Pertua, tambahan baru di Lapangan Terbang Antarabangsa Subang, iaitu bangunan Terminal 2, telah dilengkapkan dengan kemudahan bagi orang-orang awam yang tidak kurang dari kemudahan-kemudahan yang dapat dibangunan Terminal 1. Malahan bangunan Terminal 2 ini telah dilaksanakan dengan beberapa kemudahan-kemudahan baru seperti alat closed circuit TV untuk pengumuman maklumat-aklumat penting dan kawasan awam yang keseluruhannya berhawa dingin.

Kementerian saya juga telah mengambil tindakan meletakkan tanda-tanda arah (directional signs) yang mencukupi bagi membantu orang-orang awam menuju ke tempat berlepas atau bertolak mengikut mana yang berkenaan.

Bangunan Terminal 2 ini hanyalah merupakan satu kemudahan sementara sehingga siapnya kerja-kerja pembaharuan di bangunan Terminal 1. Mengenai kursus dan latihan kepada pegawai-pegawai di Jabatan Penerbangan Awam ianya sentiasa dilaksanakan dari masa ke semasa, sama ada di dalam ataupun di luar negeri, tidak semestinya dihantar ke Singapura sahaja seperti yang dicadangkan oleh Ahli Yang Berhormat itu.

Tuan V. David: Tuan Yang di-Pertua, macam mana Kerajaan ada yang rancangan akan datang nampak lapangan terbang luar negeri semua rancangan masa depan yang 20 tahun tetapi Terminal 2 itu tidak cukup dan tidak sampai enam bulan kalau ada yang sampai kapal terbang-kapal terbang yang ramai tidak ada tempat yang diri dalam Dewan ini. Macam mana Kerajaan ada buat rancangan untuk sampaikan satu tahun? Bolehkah beri keterangan apa rancangan Kerajaan ada masa depan hendak selesaikan komplek-komplek daripada rakyat, yang rakyat komplek ada kenderaan tidak ada daripada Terminal 1 dan 2; adapun mahu bayar \$10 sahaja tiada sampaikan satu batu.

Macam mana kita ada efficiency dalam lapangan terbang, bolehkah beri keterangan sedikit? Ini bukan kerja saya satu orang yang rakyat dalam suratkhbar kita nampak, kita baca macam-macam punya komplem.

Tuan Yang di-Pertua: Ini pencemaran bahasa sampai tahap yang paling tinggi sekali (*Ketawa*). Ya, kalau faham, Yang Berhormat sila jawab! (*Ketawa*).

Dato' Abu Hassan bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, banyak yang saya kurang faham! Cuma apa yang saya faham Ahli Yang Berhormat telah mengatakan berkenaan dengan kemudahan-kemudahan di lapangan terbang, iaitu khasnya di bangunan Terminal 2, yang mana beliau telah menyatakan tidak mencukupi.

Sebagaimana yang saya katakan tadi, Terminal 2 ini adalah untuk sementara waktu sahaja dan ianya digunakan sementara kerja-kerja tambahan di Terminal 1 siap. Apabila Terminal 1 ini siap kelak dalam tahun 1983, iaitu dalam bulan September, semua kemudahan-kemudahan bagi pendaratan kapal terbang dan juga bagi penumpang-penumpang setaraf dengan lapangan terbang antarabangsa di lain-lain negara akan dapat diadakan.

Berkenaan dengan masalah mengenai penumpang-penumpang pergi daripada Terminal 1 ke Terminal 2, perkara ini telah dapat diatasi oleh kerana pihak MAS mengadakan bas untuk mereka pergi daripada satu tempat ke satu tempat dalam tempoh setengah jam ataupun bila-bila masa ada penumpang-penumpang yang mencukupi; yang lain itu saya tidak faham, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Apakah jangkaan keperluan yang telah pun diambil kira dalam menyediakan pelan-pelan bagi mengubahsuai lapangan terbang yang ada sekarang?

Dato' Abu Hassan bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, ini adalah di dalam lingkungan sehingga akhir abad ini iaitu sehingga tahun 2000.

Tuan Lim Kit Siang: Tuan Yang di-Pertua, untuk mengatasi masalah yang dihadapi oleh

pengguna-pengguna dan orang ramai di lapangan terbang Subang adakah Kerajaan ada pelan untuk mengadakan Terminal 3?

Dato' Abu Hassan bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, mengenai Terminal 3 ataupun terminal tambahan, perkara ini sedang di dalam perhatian pihak Kementerian Pengangkutan.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Haji Ampong bin Puyon!

Tuan Ibrahim bin Muhammad: Tuan Yang di-Pertua, dengan izin, soalan No. 15.

PENGKALAN TENTERA LAUT DIRAJA MALAYSIA DI LABUAN

15. Tuan Ibrahim bin Muhammad (*di bawah S. O. 24(2)*) minta Menteri Pertahanan menyatakan bilakah pembinaan pengkalan Tentera Laut Diraja Malaysia (TLDM) di Labuan akan siap dan jumlah peruntukan bagi projek ini dan sama ada ia merupakan pengkalan Tentera Laut yang terbesar sekali di Malaysia Timur.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar): Tuan Yang di-Pertua.....

Tuan P. Patto: (*Bangun*) Tadi Ahli yang dipanggil oleh Tuan Speaker tidak hadir.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, saya akan kemukakan di akhir waktu.

PENGHIJRAHAN BUMIPUTERA KE KAWASAN BANDAR DI PULAU PINANG

16. Tuan Peter Paul Dason minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan:

- (i) sama ada beliau sedar akibat Dasar Ekonomi Baru, orang-orang bumiputera dari lain-lain negeri yang berhampiran serta juga dari kawasan-kawasan luar bandar di negeri Pulau Pinang telah berhijrah secara beramai-ramai ke kawasan-kawasan bandar di Negeri Pulau Pinang dan

disebabkan itu memburukkan lagi masalah kekurangan perumahan yang sudah pun teruk di Negeri tersebut serta juga akibat ini kadar sewa untuk rumah-rumah dan bilik-bilik telah melambung naik dan dengan demikian menyebabkan kesusahan amat sangat kepada orang-orang miskin yang ada dalam bandar di Negeri tersebut, sekiranya ya, apakah langkah-langkah Kementeriannya ingin mengambil untuk menyelesaikan masalah ini; dan

- (ii) mengapakah peruntukan untuk perumahan kos rendah untuk Negeri Pulau Pinang hanya \$85.3 juta yang merupakan kurang dari 25% dari apa yang diminta oleh Kerajaan Negeri dan wang yang diterimanya hanya boleh digunakan untuk membina lebih kurang, 7,000 unit rumah kos rendah sahaja sedangkan terdapat keperluan mendesak untuk 50,000 unit rumah kos rendah di Negeri tersebut.

Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian saya sedar bahawa bukan sahaja orang bumiputera bahkan bukan bumiputera juga dari lain-lain negeri yang berhampiran serta dari kawasan-kawasan luar bandar di negeri Pulau Pinang telah berhijrah ke kawasan-kawasan bandar di negeri yang tersebut. Perkara ini bukanlah fenomena yang baru kerana perpindahan tersebut berlaku juga di negeri-negeri yang lain, di Malaysia ini. Keadaan ini tidak boleh dielakkan oleh kerana kebanyakan rakyat bumiputera dan bukan bumiputera telah berhijrah ke bandar-bandar untuk mencari kerja dan menceburkan diri dalam lapangan perniagaan dan lain-lain lagi selaras dengan perkembangan dan pembangunan yang begitu pesat. Oleh yang demikian, Kerajaan sentiasa sedar bahawa adalah perlu diadakan rumah awam kos rendah dengan lebih banyak bagi memenuhi keperluan golongan yang berpendapatan rendah. Di atas kesedaran inilah beberapa langkah telah diambil oleh Kementerian saya dan juga Kerajaan untuk menambah lagi pembinaan rumah-rumah yang tersebut.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, seperti yang telah saya katakan tadi, dalam Rancangan Malaysia Keempat sebanyak 176,500 bilangan yunit rumah awam kos rendah telah dirancangkan pembinaannya. Ajensi-ajensi lain seperti UDA, Majlis Bandaran dan Perbadanan, Perbadanan Kemajuan Negeri-negeri juga membina rumah-rumah kos rendah. Selain daripada itu adalah dijangka pemaju-pemaju swasta juga akan memesatkan lagi usaha mereka dalam pembinaan rumah-rumah bagi memenuhi keperluan di tiap-tiap negeri termasuklah di Pulau Pinang. Dalam waktu yang sama 90,000 yunit rumah murah akan dibina oleh pemaju swasta dan akan dibeli oleh Kerajaan.

Bagi soalan yang kedua, untuk makluman Yang Berhormat, soalan ini telah pun dijawab pada 16hb Oktober, 1981 yang lalu semasa menjawab soalan dari Yang Berhormat Tuan Wong Hoong Keat, jadi saya tidak bercadang untuk hendak mengulang jawapan yang telah saya berikan itu.

Tuan Peter Paul Dason: Tuan Yang di-Pertua, oleh sebab Kerajaan Pusat dan Kerajaan Negeri tidak dapat memenuhi keperluan rumah kos rendah, sewa bilik dan rumah-rumah telah melambung naik dan ini menyebabkan kesusahan kepada orang-orang miskin. Kerana itu adakah Kerajaan menimbang untuk memperluaskan Akta Kawalan Sewaan untuk meliputi rumah-rumah yang dibina selepas 31hb Januari, 1948.

Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar: Tuan Yang di-Pertua, oleh kerana soalan mengenai Akta Sewa ini agak berlainan daripada soalan asal, saya minta tempoh.

Datuk Haji Yusof bin Malim Kuning: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Berasaskan daripada soalan asal yang mana penghijrahan bumiputera ke bandar Pulau Pinang telah menjadikan keadaan perumahan telah buruk, dan menyebabkan kesusahan amat sangat. Jadi, saya ingin tahu daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri setakat mana kebenarannya tuduhan ini.

Dato' Abdul Jalal bin Haji Abu Bakar: Tuan Yang di-Pertua, sepertimana telah saya katakan tadi, oleh kerana pemindahan sebagaimana yang diutarakan oleh Yang

Berhormat dari Bukit Bendera tadi ianya berjalan dengan begitu cepat, jadi tentulah pihak Kerajaan tidak dapat hendak menyediakan perumahan dalam masa yang begitu singkat. Walau bagaimanapun, Kementerian saya seperti saya katakan program-program yang tertentu telah pun disediakan dan akan dikaji lagi dalam Ulangkaji Separuh Penggal Rancangan Malaysia Keempat ini dan sebagaimana Yang Berhormat dari Panti mengatakan tadi, saya pun tidak begitu faham apa yang dimaksudkan yang mengatakan begitu teruk, begitu buruk, kerana pandangan saya apa yang terdapat di Pulau Pinang itu juga terdapat di negeri-negeri yang lain.

PENENTUAN PUASA DAN HARI RAYA PUASA

17. Tuan Shaari bin Jusoh minta Perdana Menteri menyatakan sama ada beliau sedar bahawa penentuan hari pertama Bulan Puasa dan Hari Raya Puasa menimbulkan kekeliruan di kalangan umat Islam di negara ini kerana kerap kali hari-hari ini tidak disambut serentak dengan hari-hari yang disambut oleh umat Islam di negara-negara jiran dan jika ya, sama ada beliau bercadang membuat penyelarasan dengan negara-negara jiran supaya hari-hari ini disambut serentak di Wilayah ini.

Menteri Tak Berpotfolio (Dato' Abdullah bin Haji Ahmad Badawi): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Malaysia menggunakan caranya tersendiri di dalam menentukan Hari Puasa dan Hari Raya iaitu secara rukyah atau melihat anak bulan. Cara ini adalah sepertimana ditetapkan oleh Majlis Raja-raja. Oleh kerana keputusan Majlis Raja-raja itu adalah muktamad maka soal menyelaraskan Hari Puasa dan Hari Raya dengan negara-negara jiran tidak timbul.

Tuan Yang di-Pertua: Masa sudah cukup.

(Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Mulut telah cukup dan Jawapan bagi Soalan No. 12, 15 dan 18 adalah diberi di bawah ini).

BANK PERDAGANGAN—PENGELUARAN KREDIT

12. Tuan Alias bin Md. Ali minta Menteri Kewangan menyatakan kiranya beliau sedar bahawa pihak-pihak bank-bank perdagangan di negara ini sedang mengetatkan pengeluaran kredit menyebabkan pihak pengusaha dan pemaju-pemaju perumahan sukar mendapat pinjaman bagi membiayai projek-projek mereka dan sebab-sebab keadaan ini berlaku dan langkah-langkah yang akan diambil bagi membetulkan keadaan ini.

Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah: Sepanjang yang saya ketahui, bank-bank perdagangan tidak pernah mengetatkan kredit mereka bagi industri perumahan. Sebaliknya, bank-bank perdagangan telah meningkatkan jumlah pinjaman mereka kepada sektor harta benda bagi 9 bulan yang pertama dalam tahun 1981. Pertambahan pinjaman kepada sektor harta benda bagi tempoh tersebut adalah berjumlah \$1.5 billion iaitu kira-kira 28 peratus melebihi paras bulan Disember 1980, berbanding dengan kenaikan sebanyak \$1.1 billion dalam tempoh yang sama tahun lepas. Pinjaman-pinjaman ini merupakan 41 peratus daripada pinjaman-pinjaman baru yang diberikan bagi tempoh 9 bulan yang pertama tahun ini, berbanding dengan 25 peratus di dalam tempoh yang sama tahun lepas. Berhubung dengan pinjaman-pinjaman perumahan kepada orang-orang perseorangan pula, sukalah saya memaklumkan bahawa pinjaman-pinjaman ini telah meningkat sebanyak \$410 juta atau 18.4 peratus, berbanding dengan \$462 juta bagi tempoh yang sama tahun lepas.

PENGKALAN TLDM DI LABUAN—PEMBINAAN

15. Tuan Haji Ampung bin Puyon minta Menteri Pertahanan menyatakan bilakah pembinaan pengkalan Tentera Laut Diraja Malaysia (TLDM) di Labuan akan siap dan jumlah peruntukan bagi projek ini dan sama ada ia merupakan pengkalan Tentera Laut yang terbesar sekali di Malaysia Timur.

Menteri Pertahanan (Dato' Seri Dr Mahathir bin Mohamad): Pengkalan Tentera Laut Diraja Malaysia Labuan dijangka siap

pada tahun 1984. Perlaksanaannya akan dibuat mengikut sistem 'AIS' (Accelerated Implementation System) yang dijadualkan akan di lancar pada atau sebelum akhir tahun 1981. Perbelanjaan bagi pengkalan ini akan hanya diketahui setelah kontrektor utama (Primary contractor) yang akan dilantik kelak memberikan anggarannya.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, pengkalan ini apabila siap nanti adalah merupakan pengkalan TLDM yang terbesar di Malaysia Timur.

BESI KELUARAN MALAYAWATA STEEL BERHAD—PENGIKTIRAFAN

18. Tuan Haji Hashim bin Endut minta Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam menyatakan Jabatan Kerjaraya adakalanya tidak mahu iktiraf besi-besi keluaran MALAYAWATA STEEL BHD., kononnya tidak bermutu baik, terutamanya besi-besi tiang pagar yang boleh menyebabkan pemborong-pemborong terutamanya Bumiputera terkandas dan tergugat dengan kerja-kerja yang diberikan kepada mereka.

Timbalan Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam (Dato' Dr Nik Hussein bin Abdul Rahman): Bagi menjawab soalan yang dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat, adalah dimaklumkan bahawa Kementerian saya terpaksa menolak semua besi-besi yang tidak mengikut piawaian yang tertentu tidak kira dari kilang mana besi-besi itu dikeluarkan. Tindakan ini perlu diambil agar mutu binaan yang dikeluarkan itu mengikut syarat-syarat kontrak yang ditandatangani diantara pemborong berkenaan dengan Kerajaan dan ini boleh menentukan penghasilan kerja tersebut tinggi mutunya.

RULING UNTUK DIHAPUSKAN (EXPUNGE) DARIPADA PROCEEDINGS MESYUARAT

3.35 ptg.

Tuan Lim Kit Siang: Tuan Yang di-Pertua, saya berdiri atas on a point of order untuk

minta satu ruling daripada Tuan Yang di-Pertua.

Perkara yang saya hendak bangkitkan ialah mengenai apa yang berlaku semalam dalam Dewan ini apabila Majlis Mesyuarat ada bersidang di peringkat Jawatankuasa apabila didapati bahawa tidak ada satu koram, Jawatankuasa ada bersidang sebagai Majlis Mesyuarat dan lagi semasa itu Timbalan Yang di-Pertua dapati tidak ada koram dan menangguhkan mesyuarat ini pada pukul 5.18 petang dan ini adalah mengikut Peraturan Mesyuarat 13(4) yang ada membuat peruntukan, bahawa apabila tidak ada satu koram selepas satu kiraan dalam peringkat Jawatankuasa, Majlis mesyuarat bersidang sebagai Majlis Mesyuarat dan kalau lagi tidak ada koram, mesyuarat akan ditangguhkan kepada hari kemudian dan tidak ada peruntukan untuk bunyi loceng kedua atau selepas pengumuman yang dibuat bahawa Mesyuarat ditangguhkan untuk mesyuarat diteruskan walaupun ada Ahli-ahli yang masuk untuk menambahkan bilangan itu, oleh kerana masa itu, pada saat itu mesyuarat sudah ditangguhkan. Dan saya minta satu ruling mengenai perkara ini oleh kerana dalam pandangan saya bahagian mesyuarat selepas pukul 5.18 petang semalam ialah tidak sah dan patut diexpunged daripada proceedings mesyuarat.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, Peraturan Mesyuarat 13(4) ada menyebutkan iaitu bagaimana yang dinyatakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Petaling tadi, walaupun pada amalan Dewan ini pada masa-masa yang lalu, apabila tidak ada koram di peringkat Jawatankuasa, bila pindah semula—mesyuarat balik semula bersidang sebagai Majlis Mesyuarat, dibunyikan juga loceng dua minit, setelah itu dihitung. Ini amalan yang dijalankan di sini walaupun tidak dikehendaki oleh Peraturan Mesyuarat kerana Peraturan Mesyuarat 13(4) hanya menghendaki dihitung sahaja. Jadi, saya telah siasat semalam mengenai perkara itu apabila ianya sudah berlaku dan Yang Berhormat Timbalan Speaker betul menjalankan keputusan itu, iaitu mengikut benar-benar Peraturan Mesyuarat 13(4), tetapi apa yang diamalkan pada masa yang

sudah-sudah berkehendakkan loceng dibunyi dua minit—itu sahaja bezanya, dan lepas itu Yang Berhormat Timbalan Yang di-Pertua naik semula menyambung perkara itu. Jadi, oleh sebab perkara ini sudah dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Petaling, maka mesyuarat yang diadakan selepas itu, saya setuju supaya dihapuskan (expunge). Itu ruling saya.

USUL

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN YANG DIBEKASKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar (Tan Sri Ong Kee Hui): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

Bahawa menurut peruntukan Peraturan Mesyuarat 12(1), Dewan ini tidak akan ditangguhkan hari ini sehingga Rang Undang-undang Perbekalan, 1982 telah dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan, dan usul Anggaran Pembangunan, 1982 diluluskan.

Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah (Dato' Seri Shariff Ahmad): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Diputuskan,

Bahawa menurut peruntukan Peraturan 12(1), Dewan ini tidak akan ditangguhkan hari ini hingga Rang Undang-undang Perbekalan, 1982 telah dibaca kali ketiga dan diluluskan dan usul Anggaran Pembangunan, 1982 diluluskan.

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN, 1982

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN, 1982

Jawatankuasa

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula pertimbangan atas “Rang Undang-undang Perbekalan, 1982 dan Anggaran Pembangunan, 1982

dalam Jawatankuasa sebuah-buah Majlis”. (Hari Keenambelas).

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*)

Tuan Pengerusi: Saya jemput Yang Berhormat Timbalan Menteri menjawab dari mulanya seolah-olah tidak berlaku jawapan itu pada petang semalam.

Maksud B. 63 (Jadual)—

Maksud P. 63 (Anggaran Pembangunan, 1982)—

3.40 ptg.

Timbalan Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam (Dato' Dr Nik Hussein bin Abdul Rahman): Tuan Pengerusi, saya berdiri sekali lagi untuk mengulangi dan menjawab teguran-teguran dalam ucapan perbincangan bagi peruntukan Kementerian Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam dan suka mengulangi perasaan terima kasih dan sanjungan tinggi kepada Ahli-ahli Yang Berhormat seramai 11 orang yang sempat mengambil peranan dalam perbincangan ini.

Saya suka juga mengulang balik pendapat saya iaitu kebanyakan daripada Ahli-ahli Yang Berhormat, lebih-lebih lagi daripada parti-parti Pembangkang, tidak begitu faham atas tanggungjawab dan kerja-kerja Kementerian ini. Dengan sebab itu banyak daripada teguran-teguran tersebut adalah terkeluar daripada tanggungjawab Kementerian ini. Walau bagaimanapun, banyak juga butiran-butiran yang telah dibuat oleh Ahli-ahli Yang Berhormat daripada Barisan Nasional yang telah membuat teguran-teguran mereka yang membina dan ini akan dipertimbangkan dengan secara serius dan di mana boleh akan dilaksanakan oleh pihak Kementerian ini.

Untuk memberi penerangan dan jawapan secara lebih detail, saya suka mengumpulkan komen-komen dibuat di bawah beberapa tajuk, kakitangan, pengurusan dan pentadbiran Kementerian dan Jabatan Kerjaraya.

Dengan adanya pengambilan baru dalam gerakan Isi penuh, kakitangan Jabatan Kerjaraya boleh dikatakan mencukupi untuk menjalankan tugas dan tanggungjawab seperti yang ada pada hari ini. Apa yang menjadi masalah ialah kemahiran kakitangan-kakitangan yang baru sahaja diambil, tetapi keadaan ini saya percaya akan dapat diatasi selepas 2-3 tahun akan datang. Jabatan juga sentiasa diawasi dalam segi cara-cara pentadbiran dan pengurusan dan sentiasa diubahsuai dari semasa ke semasa. Jadi cadangan Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka supaya Jabatan ini dirombak dan ditubuhkan semula tidaklah dapat dipertimbangkan.

Berkaitan dengan kekurangan peruntukan yang dipohon di bawah pengurusan JKR daripada \$41 juta pada tahun lepas kepada \$38 juta pada tahun ini yang telah diambil perhatian oleh Ahli Yang Berhormat dari Kulim-Bandar Bahru, ini adalah kerana peruntukan ini telah pun digunakan untuk memberi alat-alat pejabat dan pembelian-pembelian ini sudah pun selesai dan tidak lagi dikehendaki bagi tahun ini.

Saya juga suka memberitahu kepada Ahli-ahli Yang Berhormat, pihak Jabatan Kerjaraya tidak sedikit pun ada perasaan hendak menjadi hero. Kebanyakan daripada kerja-kerja yang mana boleh sentiasa diserahkan kepada pihak swasta, sama ada dari segi kajian, rekabentuk mahupun pelaksanaan. JKR cuma mengawasi supaya tiap-tiap satu sen peruntukan duit Kerajaan dibelanjakan dengan tidak merugikan.

Pemborong Bumiputera

Sungguhpun pada mata kasar pemborong bumiputera tidaklah begitu maju dalam perniagaan mereka tetapi mengikut analisa penambahan kerja-kerja yang telah disempurnakan oleh pemborong bumiputera adalah berlipatganda dalam masa 2-3 tahun ini. Seperti saya jelaskan beberapa kali dalam Dewan yang mulia ini Kementerian Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam telah menubuhkan satu bahagian yang dinamakan

Unit Penyertaan Bumiputera yang dengan secara seriusnya mengambil daya usaha untuk mengawasi kerja-kerja kontrak serta memberi tunjuk ajar dan juga memberi pertolongan secara langsung kepada pemborong-pemborong bumiputera. Bahagian ini telah diisi dengan kakitangan yang berkebolehan terdiri daripada Pegawai-pegawai Pentadbir dan juga Teknikal dan mempunyai semangat untuk menolong kaum bumiputera. Selain daripada itu Kerajaan juga telah menubuhkan satu badan yang dinamakan Pusakabumi yang mengawasi prestasi perniagaan pemborong-pemborong bumiputera. Ringkasnya pemborong-pemborong bumiputera yang menjalankan kerja-kerja Kementerian ini tidak seharusnya menghadapi apa-apa masalah kerana unit ini dipertanggungjawabkan sepenuhnya dalam mengatasi segala masalah yang dihadapi oleh kontraktor-kontraktor bumiputera.

Bangunan

Dalam segi pelaksanaan bangunan pihak JKR bolehlah dikatakan memainkan peranan sebagai kontraktor secara 'turnkey'. Pihak jabatan-jabatan dan agensi-agensi Kerajaan yang memerlukan pengawasan dari segi pembinaan bangunan-bangunan maka digunakan JKR untuk melaksanakan kerja-kerja ini dan setelah bangunan-bangunan ini siap, maka diserahkan kepada empunya bangunan untuk bertanggungjawab atas bangunan ini, ini termasuklah kerja-kerja penyelenggaraan. Jika ada apa-apa kerosakan yang besar yang diperlukan pertolongan daripada JKR untuk membaikinya barulah JKR dilibatkan. Maka tidaklah kena pada tempatnya bagi mana-mana pihak menyalahkan JKR jika bangunan-bangunan tersebut, termasuklah bangunan-bangunan seperti Bangunan Terminal Subang, tidak diselenggarakan dengan betul. Kerosakan-kerosakan yang kecil-kecil seperti tandas kotor ataupun tidak berjalan dengan baik sepatutnyalah diperbaiki dan diawasi oleh pihak empunya bangunan itu sendiri.

Bekalan Air

Masalah air pula suka saya tegaskan di sini sekali lagi bahawa air adalah tanggungjawab dan hak mutlak Kerajaan Negeri. Pihak

Kementerian dan Jabatan Kerjaraya cuma dapat memberi bantuan secara nasihat dan membekalkan pakar-pakar kepada pihak-pihak berkuasa di peringkat Negeri. Walau bagaimanapun, Kementerian telah banyak mengambil daya usaha untuk memperkemarkan dan melicinkan pentadbiran di peringkat Negeri, iaitu dengan cara menasihati dan menolong menentukan rancangan-rancangan dan program-program yang patut diusahakan oleh Kerajaan Negeri.

Saya suka memberi jaminan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian bahawa Kementerian dan JKR sentiasa dan cara terus-menerus mengawasi keadaan bekalan air di seluruh negara dan juga membuat kajian-kajian tertentu untuk memenuhi kehendak bekalan air di masa-masa hadapan. Pada masa ini satu kajian secara besar-besaran sedang dibuat oleh satu pakar perunding daripada Jepun secara menyeluruh ke seluruh negara.

Saya memang mengaku betul tuduhan Ahli Yang Berhormat dari Telok Anson yang menyatakan sebahagian besar daripada air yang ditapis hilang tidak dapat dikesan. Di negeri Perak 32.3% bersamaan 19.4 juta gelan sehari tidak dapat dikesan. Ada setengah-setengah negeri pula lebih daripada 50% daripada air bekalan JKR hilang tidak dapat dikesan. Walau bagaimanapun, pihak Kementerian dan Jabatan Kerjaraya berusaha untuk mendapat kerjasama daripada semua pihak di peringkat Negeri untuk membaiki keadaan ini supaya kerugian air ini tidak melebihi 20%, peratusan yang dapat diterima oleh mana-mana pihak pun.

Ahli Yang Berhormat dari Grik telah menyuarakan kelambatan pihak JKR membuat kajian punca-punca air setiap kali satu-satu skim itu hendak dilaksanakan. Ini memanglah benar kerana JKR mesti memastikan bahawa punca air itu cukup dan selamat digunakan setiap masa. Ada kalanya memanglah pendapat-pendapat orang-orang tempatan diambil kira, walau bagaimanapun, kajian mestilah juga dibuat untuk menentukan secara teknikal punca air yang baik sekali dapat digunakan.

Jalan raya

Kementerian dan JKR telah dipertanggungjawabkan untuk membina dan

menyelenggara jalan-jalan besar di seluruh Malaysia. Tanggungjawab ini dijalankan oleh pihak JKR dengan memuaskan tetapi jalan-jalan kecil telah pun diserahkan kepada agensi-agensi lain, termasuklah Kerajaan Negeri sendiri, Majlis Daerah dan Penghulu-penghulu Kampung untuk melaksanakannya. Bagi jalan-jalanraya di bawah tanggungjawab Kementerian adalah sentiasa diambil tindakan untuk diperbaiki dan diperluaskan dengan tujuan supaya keselamatan dan keselesaan pengguna-pengguna terjamin.

Ahli Yang Berhormat dari Kulim-Bandar Bahru telah meletakkan kesalahan JKR yang menyebabkan kurang sambutan pelabur di kawasannya. Saya rasa ini adalah satu tuduhan yang melampau. Jalan raya yang ada di kawasan ini sungguhpun kurang memuaskan masih lagi dapat menampung keperluan industri dan saya percaya ini tidak menjadi satu faktor kepada pelabur-pelabur untuk membuat keputusan mereka. Memandangkan begitu banyak jalan-jalan raya sedang dirancang untuk keperluan negara, maka pihak Kementerian telah pun menubuhkan satu badan berasingan daripada JKR, iaitu Lembaga Lebuhraya Malaysia untuk melaksanakan setengah daripada projek-projek yang dipertanggungjawabkan kepada Kementerian ini.

Yang Berhormat dari Menglembu telah membuat tuduhan kononnya ada penyelewengan oleh pegawai-pegawai teknikal dengan cara "on the take" hinggan jalan-jalan yang disiapkan oleh kontraktor-kontraktor tidak bermutu dan tidak mengikut specification. Tuduhan-tuduhan ini adalah tidak benar kerana sistem counter-check yang digunakan oleh pihak JKR dalam pengawasan pelaksanaan melibatkan beberapa pegawai daripada berlainan cawangan dan apa-apa penyelewengan pasti dapat dikesan.

Pada akhirnya sukalah saya mengambil perhatian Ahli-ahli Yang Berhormat bahawa sungguhpun banyak dipertikaikan dalam mesyuarat-mesyuarat di segenap peringkat atas kegagalan Kementerian dan JKR dalam melaksanakan projek-projek tetapi tiap-tiap satu projek terlewat atau terbengkalai disebut

oleh beratus-ratus orang tetapi beratus-ratus, beribu-ribu projek yang telah disempurnakan sebegitu banyak tidak pun disebut oleh sesiapa.

Saya telah beberapa kali memberi penjelasan dalam Dewan ini dan di mana-mana juga mengikut analisa yang dibuat, kelambatan-kelambatan ini cuma sebahagian kecil sahaja disebabkan oleh kelemahan JKR, pihak-pihak lain dan juga faktor-faktor lain yang telah dikesan sebagai punca yang menyebabkan kelewatan. Pihak Kementerian sentiasa mencari jalan untuk mengatasi faktor-faktor ini dan memberi segala pertolongan kepada pihak-pihak lain untuk mengatasi masalah-masalah mereka.

JKR juga sedang mengkaji cara-cara baru supaya pelaksanaan dapat dibuat dengan secara cepat. Dengan itu, saya sekali lagi mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat dan memohon supaya peruntukan yang dipohon itu diberi pertimbangan dan diluluskan.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah bahawa wang sejumlah \$252,441,500 untuk Maksud B. 63 di bawah Kementerian Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak \$252,441,500 untuk Maksud B. 63 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Demikian juga soalnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$1,152,037,169 yang disebutkan dalam Maksud P. 63 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1982 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak \$1,152,037,169 untuk Maksud P. 63 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan, 1982.

Maksud B. 50 dan B. 51 (Jadual)—

Maksud P. 50 dan P. 51 (Anggaran Pembangunan, 1982)—

Tuan Pengerusi: Sekarang Majlis menimbangkan Anggaran Perbelanjaan di bawah Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar yang telah ditangguhkan dua hari yang lalu iaitu bagi Anggaran Perbelanjaan di bawah Maksud B. 50 dan B. 51 dan Maksud P. 50 dan P. 51 dan sekarang terbuka untuk perbahasan. Ahli Yang Berhormat dari Padang Rengas.

3.54 ptg.

Tuan Umar bin Haji Ismail (Padang Rengas): Tuan Pengerusi, saya bangun untuk mengambil bahagian di dalam perbahasan peruntukan yang diminta oleh Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar.

Tuan Pengerusi, saya suka menyentuh muka surat 493, B. 50, Butiran 1100. Program (4) Perlindungan Hidupan Liar dan Taman Negara, \$4,696,600.

Tuan Pengerusi, nampaknya kebimbangan kita di atas kemungkinan pupusnya hidupan liar di negara kita ini di waktu akhir-akhir ini makin jelas lagi iaitu akibat daripada kemajuan pembangunan negara kita di bidang perindustrian juga pertanian. Umpamanya dengan berhasilnya Kerajaan kita membuka tanah-tanah Rancangan FELDA, FELCRA dan sebagainya dan juga hasil pembangunan projek-projek empangan yang besar-besar dalam negara kita ini seperti Empangan Temenggor, Empangan Bersia Empangan Kenering dan sebagainya telah mengakibatkan beribu-ribu ekar kawasan hutan rimba, tempat perlindungan hidupan liar kita turut musnah. Dengan sebab itu, maka banyaklah hidup-hidupan liar kita yang mungkin suatu masa tidak dapat lagi dinikmati atau diketahui oleh generasi muda kita pada masa akan datang.

Binatang-binatang ini dengan sebab tempat perlindungannya telah tidak ada lagi, ada yang membawa diri keluar dari ke kawasan-kawasan perkampungan, kawasan-kawasan pertanian, ada yang merana dan mungkin juga ada yang mati. Dengan sebab itu untuk mengekalkan supaya hidup-hidupan liar kita ini dapat diselamatkan mana-mana yang masih ada lagi, saya merayu pihak Kerajaan khususnya Kementerian ini supaya yang

pertama, menambahkan lagi bilangan Taman Negara dalam negeri kita ini terutama sekali di Semenanjung.

Tuan Pengerusi, saya suka menyebutkan di kawasan Ulu Perak. Suatu masa dahulu adalah suatu kawasan tempat hidupan liar yang boleh dikatakan dan telah diakui oleh mereka yang mengetahui dalam hal hidupan liar ini iaitu suatu kawasan hidupan liar yang asli, yang ada tempat-tempat yang kita boleh berjumpa di mana tempat binatang-binatang, gajah, harimau, rusa, badak dan sebagainya makan, minum, berihat-rihat mengikut pengertian penduduk-penduduk daerah Ulu Perak tempat-tempat hidupan liar ini tinggal dinamakan 'Sira' iaitu satu tempat tanahnya masin di mana binatang-binatang berkumpul makan, minum tetapi kawasan-kawasan ini pada masa ini yang suatu masa dahulu sangat banyak didapati kawasan terutama sekali dalam kawasan hutan simpanan Piah di antara Daerah Kechil Lenggong dengan Daerah Kechil Sungai Siput, Kawasan Daerah Empangan Kenering hari ini dan sebagainya sangat banyak kita dapati tempat-tempat hidupan liar ini. Tetapi di akhir-akhir ini kebanyakan tempat ini sebagaimana disebutkan tadi telah dibuka sebagai kawasan FELDA, FELCRA, empangan dan sebagainya. Saya rasa masih ada lagi masa untuk kita menyelamatkan binatang-binatang ini, kawasan-kawasan yang saya sebut tadi sebahagiannya yang masih tinggal ini hendaklah ditawarkan sebagai kawasan Taman Negara lagi di negeri Perak untuk menjamin hidupan liar kita dapat dikekalkan sehingga anak cucu kita.

Tuan Pengerusi, satu perkara lagi di dalam Butiran yang sama juga, saya kurang faham, walaupun kalau tidak silap saya dalam Dewan yang mulia ini pernah dua kali saya timbulkan iaitu mengikut peraturan Jabatan Perlindungan Mergastua dalam negeri kita ini telah menyenaraikan binatang-binatang yang diperlindungan termasuklah yang mudah sekali biaknya ialah babi hutan. Kalau kita pergi ke Zoo Negara kita di Ulu Kelang pun kita boleh tengok sejenis binatang yang mudah biak sekali iaitu seperti kera, lotong dan sebagainya.

Yang saya muskil, Tuan Pengerusi, babi-bagi hutan ini ialah sejenis binatang yang

mudah membiak sebagaimana yang saya sebutkan tadi tetapi dialah binatang yang utama sekali di dalam memusnahkan tanam-tanaman yang ditanam oleh petani-petani sebagaimana yang digalakkan oleh Kerajaan kita iaitu oleh Kementerian Pertanian supaya penduduk-penduduk khususnya di luar bandar dapat bercucuk tanam dan sebagainya. Tetapi timbul masalah kepada petani ialah pada satu malam sahaja babi-babi hutan itu seolah-olah macam musim Jepun dahulu sudah hampir masuk ke kampung dan ke kawasan pertanian pada waktu malam dan dalam satu malam 2—3 ekar tanaman kacang tanah, ubi kayu dan sebagainya habis dimusnahkan oleh binatang-binatang ini. Oleh sebab ada peraturan binatang ini tidak boleh dimusnahkan maka menjadi masalah kepada petani. Jadi sebab itu untuk menghindarkannya tidak ada jalan lain mesti diadakan kepada Jabatan Perlindungan Mergastua di kawasan saya yang paling berhampiran sekali ialah di Batu Gajah.

Jadi untuk mengadakan kepada Jabatan ini mengambil masa berminggu-minggu apabila pihak pegawai dan kakitangan berkenaan datang, habis segala tanaman berpuluh ekar telah dimusnahkan oleh babi-babi hutan itu. Jadi oleh sebab itu saya rasa tidaklah menjadi satu perkara yang berat sangat kita menimbangkan supaya babi hutan itu dikeluarkan daripada senarai binatang yang diperlindungan kerana dia bukan sahaja menyusahkan kepada petani tetapi menyusahkan juga kepada satu golongan kaum di negara kita ini kerana babi hutan itu tidak boleh dijadikan makanan. Jadi, lagi sekali saya merayu kepada Yang Berhormat Menteri berkenaan supaya babi-babi hutan itu dikeluarkan daripada senarai binatang yang diperlindungi. Kalau kera, lotong, monyet dan tupai itu tidak perlu dikeluarkan, babi-babi hutan itu hendaklah dikeluarkan dari senarai perlindungan.

Tuan Pengerusi, perkara kedua yang saya hendak sebutkan ialah mukasurat 496, P. 50, Butiran 3, Zoo Negara dan peruntukan yang diminta ialah \$1 juta. Tuan Pengerusi, sekali lagi saya hendak timbulkan dalam Dewan yang mulia ini iaitu pada minggu sudah saya berpeluang melawat ke Zoo Negara di Ulu

Klang, oleh kerana lama saya tidak ke sama saya dapati satu perubahan yang berlaku, perubahan bukan sahaja mengenai alam sekitar kawasan Zoo Negara tetapi juga perubahan pada hati saya. Apabila saya sampai di sana mula-mula sekali saya nampak sunyi, lengang seolah-olah bukan satu tempat yang dikunjungi orang ramai.

Tuan Pengerusi: Pukul berapa Yang Berhormat melawat itu?

Tuan Umar bin Haji Ismail: Saya melawat pukul 11.00 pagi. Yang pertama, perubahan yang berlaku ialah bayaran masuk—saya terkejut—\$2.50 untuk orang dewasa dan \$1.00 untuk kanak-kanak.

Saya rasa mungkin ini juga satu daripada sebab mengapa tidak sebagaimana dahulu di mana ramai pengunjung ke Zoo Negara dapat melawat ke sana. Bayaran \$2.50 itu saya rasa bagi orang-orang kampung adalah tinggi. Tiap-tiap kali semasa saya jadi guru sekolah dahulu, saya tidak lepas peluang kalau saya buat rombongan melawat ke Kuala Lumpur ini, satu tempat yang mesti dilawati ialah Zoo Negara, tetapi pada hari ini kerana bayaran \$2.50 dan \$1.00 untuk kanak-kanak, walaupun ada kecualian pada pelajar-pelajar sekolah tetapi saya rasa patut dipertimbangkan bayaran \$2.50 itu supaya dikurangkan. Kita takut sebagaimana kata bidalan Melayu: Untung sekarung, rugi seguni. Jadi kita berkehendakkan bayaran tinggi supaya dapat kumpulkan perbelanjaan tetapi kalau tidak ramai oleh masuk, saya rasa timbul masalah. Jadi bagaimana kita hendak mengatasi masalah ini? Saya tahu mungkin Yang Berhormat Menteri akan menjawab bayaran yang tinggi itu kerana untuk menanggung perbelanjaan Zoo Negara, tetapi tidakkah boleh kita cari jalan lain umpamanya saya sangat bersetuju dengan pihak Zoo Negara ada mendapatkan bapa angkat, bapa angkat gajah, bapa angkat harimau, bapa angkat singa dan sebagainya daripada kumpulan dan syarikat dan orang perseorangan dalam negara ini.

Saya fikir tidak cukup lagi dan banyak lagi orang yang kaya-kaya di dalam negara kita ini boleh kita minta supaya memberikan bantuan

untuk memelihara segala binatang yang ada di Zoo itu kerana ini adalah satu kebanggaan negara kita. Jadi pada mereka yang telah dapat menikmati kekayaan dalam negara kita ini saya rasa tidaklah menjadi satu beban untuk hendak menyumbangkan sedikit kekayaannya kepada kepentingan negara dan kepentingan umum. Jadi mungkin pihak Menteri atau Kerajaan kita memberi peruntukan kerana hendak menanggung buaya yang kurus, beruk atau kera yang menung kerana tak cukup makan itu, mungkinlah kita kecualikan daripada cukai dan sebagainya. Inilah harapan saya.

Selain daripada itu, apabila saya sampai dalam lawatan saya pada minggu lalu ke Zoo Negara, apabila saya sampai ke dalam selain daripada terasa sunyi, saya berasa bimbang, kebetulan pada masa itu hujan pun turun, langit gelap sedikit, angin pun mendayu-dayu, semua mereka yang ada di sana berkumpul di bangsal yang ada. Apa yang membimbangkan saya, terutama Ahli-ahli Yang Berhormat juga pihak Pengerusi Zoo itu kerana pada hari itu pokok-pokok di sana begitu besar, apabila angin kuat datang, ada dahan dan ranting jatuh ke atas tempat perlindungan dan saya rasa ini sangat membimbangkan semua pihak, orang tua, orang muda dan kanak-kanak yang ada di sana. Saya fikir pokok-pokok yang besar sangat itu yang tidak perlu ada di dalam Zoo itu patutlah dipotong, ditumbangkan sahaja kerana dengan adanya pokok yang besar itu umpamanya sebatang pokok tempat berlindung, pada masa dahulu tempat Kuda Belang, sudah rendang sangat, di bawahnya lecah macam hutan jati betul. Saya fikir ini patut diperelokkan lagi dan begitu juga bangku-bangku dan sebagainya sudah usang patut diperbaharui.

Tuan Pengerusi, saya rasa itulah sahaja ucapan saya dan akhirnya sekali lagi saya menyokong peruntukan yang diminta oleh Kementerian Sains Teknologi dan Alam Sekitar. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Balik Pulau. Oleh sebab tidak ramai Ahli Yang Berhormat hendak mengambil bahagian, saya akan minta Yang Berhormat Menteri menjawab pada pukul 5.00 petang. Silakan.

(Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua *memperkeras* Jawatankuasa)

4.12 ptg.

Tuan Shamsuri bin Md. Salleh (Balik Pulau): Tuan Pengerusi, saya juga ingin memberi pandangan dalam memperkatakan peruntukan Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar. Saya ingin menyentuh berkenaan P. 50, Butiran (Projek) 5 iaitu Kawalan Alam Sekitar.

Tuan Pengerusi, tujuan aktiviti alam sekitar ini ialah untuk mengelak dan meninggikan kualiti alam sekeliling untuk faedah rakyat selaras dengan kesihatan, kesejahteraan dan keselamatan rakyat negara ini, sambil itu pihak Kerajaan juga berusaha untuk memperseimbangkan pembangunan sosio-ekonomi dengan kawalan mutu alam sekeliling, sambil berusaha supaya sumber-sumber alam semula jadi ini digunakan dengan secara yang baik untuk faedah rakyat pada masa kini dan pada masa akan datang.

Tuan Pengerusi, kalau kita lihat daripada objektif atau tujuan aktiviti alam sekitar ini dan kita lihat dengan perusahaan yang sedang dijalankan di negara kita ini seperti kilang-kilang getah dan kelapa sawit begitu juga lombong bijih, kita dapati kawalan yang ada sekarang yang dijalankan oleh Kementerian berkenaan ini kurang mencukupi. Masih banyak anak sungai di negara kita dicemarkan oleh pelepasan-pelepasan daripada kilang-kilang perusahaan yang tersebut seperti kilang kelapa sawit dan getah. Banyak aduan-aduan yang kita terima daripada penduduk di kawasan sekelilingnya mengatakan bahawa kawasan mereka itu dicemarkan oleh kilang-kilang yang tersebut.

Setakat ini pihak Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, nampaknya menumpukan kawalan mereka kepada kilang-kilang kelapa sawit dan kilang-kilang getah sahaja, tetapi ada satu lagi perusahaan bijih timah yang menggunakan sungai-sungai dan anak-anak sungai ini untuk dilepaskan segala lumpur yang disebabkan oleh mereka melombong dengan cara gravel pump atau dengan cara pam kelikir (dalam Bahasa Malaysia) dan dengan cara kapal korek.

Kalaulah kita lihat daripada udara, Tuan Pengerusi, hampir semua sungai-sungai di negeri Selangor dan di negeri Perak warna air sungai itu putih semacam susu kalau kita pandang dari udara. Ini membuktikan bahawa sungai-sungai ini telah dicemarkan oleh pengusaha lombong bijih yang mendatangkan faedah yang besar di negara kita ini dan di samping kita mendapat faedah, kita juga mendapat kerugian yang besar. Maksud saya sungai-sungai yang airnya dahulu jernih di mana berbagai-bagai kehidupan penghidupan liar, penghidupan dalam air tawar ini boleh hidup dan rakyat boleh cari makan.

Sebagai contoh rakyat atau penduduk-penduduk yang tinggal berhampiran dengan sepanjang sungai itu boleh menggunakan air sungai itu untuk mandi-manda dan bekalan air hari ini tidak dapat lagi kerana kebanyakan, saya berani mengatakan 90% sungai-sungai di negeri Perak dan di negeri Selangor ini sudah tercemar, air sungainya tidak lagi air yang asli. tetapi sudah bercampur dengan lumpur yang tidak dapat digunakan langsung daripada perusahaan lombong bijih itu hingga ke laut, kita boleh nampak air lumpur itu sampai ke kuala sungai, sampai ke laut.

Di samping kita mendapat faedah daripada hasil bijih timah yang besar, kita juga menafikan pendapatan, penghidupan dan menjejaskan penghidupan orang-orang yang tinggal di sepanjang sungai. Ini patut kita ambil kira kerana penduduk-penduduk yang tinggal di sepanjang sungai ini bergantung kehidupan mereka ialah dengan sungai itu, dengan cara menangkap ikan air tawar, dengan cara menangkap udang galah dan sebagainya yang hari ini udang galah itu harganya sangat baik. Tetapi oleh sebab adanya pelepasan daripada lombong bijih, daripada orang-orang yang kaya yang dapat faedah beratus-beratus juta tiap-tiap tahun tetapi menjejaskan dan menafikan pendapatan orang-orang kecil, rakyat biasa yang bergantung penghidupannya kepada sungai-sungai.

Tuan Pengerusi, saya suka bertanya dalam Dewan yang mulia ini, apakah langkah-langkah yang telah diambil oleh Kementerian ini oleh Yang Berhormat untuk memastikan

bahawa lombong-lombong bijih yang mendapat faedah beratus-ratus juta ini supaya pelepasan-pelepasan ini patutlah dimasukkan dalam satu kolam yang dibina dahulu, setelah air lumpur itu mendap ke bawah dan air jernih itu barulah boleh dilepaskan ke dalam sungai-sungai. Kalau tindakan ini tidak diambil, saya yakin dalam masa 10 atau 20 tahun lagi kehidupan di dalam sungai-sungai seperti ikan-ikan yang mahal harganya yang sedap dimakan dan yang boleh mendatangkan pekerjaan kepada penduduk-penduduk di sepanjang sungai ini akanhapus sama sekali. Saya fikir kalau kita kenakan aturan-peraturan kepada pelombong-pelombong bijih ini kepada mereka tidaklah menjadi satu kesusahan kerana mereka mendapat faedah yang besar daripada hasil lombong mereka ini. Patutlah dikenakan peraturan supaya pelepasan segala lumpur-lumpur yang disebabkan oleh perlombongan itu hendaklah dimasukkan ke dalam satu kolam khas sebelum dialirkan ke dalam sungai-sungai yang sedia ada.

Tuan Pengerusi, satu perkara lagi yang saya hendak sentuh ialah mengenai kawalan lalulintas di Selat Melaka di atas tajuk yang berkenaan juga iaitu Pengawalan Alam Sekitar. Pihak Kerajaan kita dengan kerjasama Kerajaan Indonesia dan Kerajaan Singapura sudah mengambil suatu tindakan untuk memastikan bahawa lalulintas perkapalan di Selat Melaka itu boleh selamat. Banyak juga perbelanjaan yang telah dikeluarkan untuk memastikan bahawa Selat Melaka sebagai jalan atau lalulintas perkapalan yang paling sebok ini selamat dilalui oleh kapal-kapal antarabangsa.

Dalam hubungan ini, Tuan Pengerusi, saya suka juga menarik perhatian Yang Berhormat Menteri bahawa telah berlaku 3—4 kejadian, kes-kes di mana kapal-kapal ini telah mencemarkan Selat Melaka kita yang sangat berguna kepada lalulintas dengan tumpahan minyak dan sebagainya dan pihak Kerajaan tentulah telah membelanjakan banyak wang untuk memastikan bahawa Selat Melaka ini bersih dan pihak nelayan-nelayan dapat mencari makan dengan menangkap ikan dan benih-benih ikan ini tidak akan musnah oleh pencemaran kapal-kapal yang lalu.

Dalam hubungan ini kalaulah kawalan ini tidak dijaga dengan betul, kalau kita membiarkan kapal-kapal ini melalui Selat Melaka tanpa peraturan-peraturan yang lebih ketat, saya yakin berbagai-bagai kemalangan boleh berlaku lagi, boleh berulang lagi di Selat Melaka oleh kerana Selat ini sangat penting kepada tiga buah negara; negara kita, negara Singapura dan Indonesia. Maka saya suka menyarankan dalam Dewan ini, apa salahnya Selat Melaka ini kita jadikan sebagai Terusan Suez, mana-mana kapal yang hendak melalui Selat Melaka ini mestilah membayar tol. Tol ini kita gunakan untuk penyelenggaraan Selat Melaka dan dengan adanya tol semua kapal-kapal yang hendak melalui Selat Melaka mestilah menggunakan pilot atau malim daripada negara kita ini. Jadi dengan adanya malim atau pilot yang memandu kapal melalui Selat Melaka ini dengan sendirinya perjalanan kapal-kapal itu tentulah tidak menjamin supaya kapal-kapal itu dapat berjalan dengan baik dan tidak akan mencemarkan Selat Melaka kita yang penting ini dan daripada situ juga kita boleh memberi pekerjaan kepada rakyat kita dan menambah bilangan pekerjaan.

Satu lagi kita tentu yakin selain daripada Selat Melaka ini digunakan oleh kapal dagangan, tentu ada kuasa-kuasa besar yang menggunakan Selat Melaka kita ini untuk tujuan-tujuan tentera, barangkali kapal selam yang lalu yang mengintai keadaan keselamatan di negara kita, terutama Pengkalan Tentera Laut Di Raja Malaysia di Lumut. Kalau kita tidak mengawal, kalau kita tidak jadikan Selat Melaka ini sebagai Terusan Suez, kemungkinan besar kuasa-kuasa besar akan mengintip, menggunakan kapal selam mengintip apa yang ada di Pengkalan Tentera Laut kita di Lumut. Ini sangat merbahaya kepada keselamatan negara kita. Jadi dalam hubungan ini, Tuan Pengerusi, sekali lagi saya suka mencadangkan supaya pihak Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar mengkaji kemungkinan, merundingkan kemungkinan kita mengadakan kawalan yang lebih ketat seperti yang berlaku di Terusan Suez kepada Selat Melaka kita ini, kita adakan rundingan dengan Kerajaan Singapura, dengan Kerajaan Indonesia. Ini sangat penting dan

Kementerian Luar Negeri telah pun melalui ASEAN kita hendak jadikan kawasan Tenggara Asia sebagai kawasan aman (Zopfan). Jadi sesuai dengan cadangan saya tadi kita jadikan laluan Selat Melaka ini supaya ada peraturan yang lebih ketat.

Yang pertama, untuk memastikan bahawa jalan ini selamat.

Yang kedua, memberi pekerjaan yang banyak kepada rakyat negeri kita sendiri; dan

Yang ketiga, kita boleh memastikan bahawa Selat ini tidak digunakan oleh kuasa-kuasa besar untuk mengintip dengan melalui kapal selam tentang keadaan kekuatan kapal-kapal laut atau kapal-kapal tentera laut kita.

Tuan Pengerusi, satu perkara lagi yang saya hendak sentuh ialah mengenai kawalan tentang asap yang dikeluarkan oleh kenderaan-kenderaan. Saya ada dua tiga kes yang telah diadukan oleh orangramai kepada penguatkuasaan yang dijalankan oleh Kementerian ini terhadap kenderaan-kenderaan yang mengeluarkan asap yang banyak iaitu kenderaan yang menggunakan jentera diesel. Ada dua Jabatan yang memeriksa kenderaan-kenderaan yang mengeluarkan asap ini. Yang pertama daripada Kementerian Sains sendiri dan yang kedua daripada Jabatan Pengangkutan Jalan (JPJ).

Apa yang saya hendak timbulkan dalam Dewan ini ialah satu kes di mana sebuah teksi baru 2 hari telah diperiksa oleh Jabatan Pengangkutan Jalan dan Jabatan Pengangkutan Jalan berpuas hati tentang asap yang keluar itu setakat ini bolehlah digunakan tetapi 2 hari selepas itu bila Unit Penguatkuasa daripada Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar mengadakan satu sekatan jalanraya.....

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, masa ada seminit lagi.

Tuan Shamsuri bin Md. Salleh: Terima kasih. Maka teksi yang sudah pun mendapat kelulusan daripada Jabatan Pengangkutan Jalan tadi telah disaman oleh Unit Penguatkuasa dari Kementerian Sains. Ini menunjukkan bahawa tidak ada penyelarasan antara Kementerian Sains dan Jabatan

Pengangkutan Jalan. Kedua-dua Jabatan Kerajaan tetapi satu kata betul dan yang satu lagi kata salah; ini menimbulkan kekeliruan kepada orang ramai. Jadi mengapa tidak ada penyelarasan.

Saya harap dengan saya kemukakan perkara ini kepada Yang Berhormat Menteri, perkara ini tidak akan berulang lagi dan bila hendak diadakan pemeriksaan ini biarlah pihak Unit Penguatkuasa daripada Kementerian ini mengadakan hubungan dahulu dengan Jabatan Pengangkutan Jalan supaya kita mengatasi masalah-masalah yang telah lalu. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar. Sebelum Yang Berhormat bercakap, kita tadi bersetuju bahawa masa yang ditetapkan bagi Yang Berhormat Menteri menjawab ialah pada pukul 5.00 petang, cuma ada lagi lebih kurang 40 minit dan saya akan hadkan ucapan daripada Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian hanya 10 minit seorang kerana ada lagi 4 orang Ahli Yang Berhormat hendak bercakap. Sekarang saya jemput Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar.

4.23 ptg.

Tuan Lee Lam Thye (Kuala Lumpur Bandar): Tuan Pengerusi, saya hanya membangkitkan satu perkara iaitu berkenaan dengan Alam Sekitar dalam mukasurat 493 di bawah B. 50.

Mengenai Alam Sekitar ini, izinkan saya menyentuh tentang betapa seriusnya pencemaran dalam Lembah Kelang. Sebagai salah seorang Ahli Parlimen dalam ibu negara, saya ingin menarik perhatian Yang Berhormat Menteri berkenaan kepada apa yang saya sifatkan sebagai satu masalah pencemaran yang serius yang sedang berlaku di dalam Lembah Kelang. Sebagai sebuah pusat perindustrian dan kegiatan manusia, Lembah Kelang telah mengalami pencemaran yang amat teruk sekali pada hari ini dan ini telah diakui oleh Bahagian Alam Sekitar di Kementerian yang berkenaan. Pakar-pakar alam sekitar semakin bimbang tentang keadaan pencemaran udara di Kuala Lumpur yang berpunca daripada kenderaan-

kenderaan bas di jalan raya yang mengeluarkan asap-asap yang tebal dan kilang-kilang dalam kawasan perindustrian. Mereka juga bertambah bimbang kerana sungai-sungai dan parit-parit besar dalam Kuala Lumpur pada hari ini dipenuhi dengan pasir dan lumpur, sampah-sarap dan barang-barang buangan.

Kuala Lumpur yang telah dirancang menjadi sebuah 'Garden City' juga dikatakan mengalami pencemaran alam sekitar yang serius. Sementara Bandaraya berusaha bertungkus-lumus memenuhi matlamat perumahan, infrastruktur, ruang-ruang perniagaan dan keperluan-keperluan perindustrian untuk rakyatnya maka pencemaran semakin memburukkan lagi oleh kerana banyak tanah yang terdedah kepada hakisan tanah. Mengenai soal hakisan tanah, adalah difahami bahawa lebih 200,000 tan pasir dan lumpur mengalir atau dihanyutkan pada setiap tahun ke dalam Sungai Kelang akibat dari pembangunan tanah dan lain-lain pembangunan. Begitu juga dengan kereta-kereta dan lain-lain kenderaan dan adalah dianggarkan bahawa 80,000 motokar dan kenderaan lain bergerak dalam Bandaraya pada setiap hari yang mengakibatkan udara Bandaraya dipenuhi dengan carbon monoxide, nitrogen oxide, lead dan lain-lain elemen yang membawa banyak kekotoran.

Masalah hakisan tanah yang saya sebutkan awal-awal tadi telah mengakibatkan kejadian banjir kilat yang sering melanda Bandaraya sejak 10 tahun yang lalu dan banjir-banjir seumpama itu telah mengakibatkan kerugian dan kehilangan nyawa dan harta benda yang bernilai berjuta-juta ringgit. Saya tidak menyalahkan pembangunan yang menyebabkan masalah hakisan tanah kerana kita semua menghendaki Kuala Lumpur dibangunkan, tetapi apa yang saya hendak jelaskan di sini bahawa akibat pembangunan yang tidak diawasi, pembangunan yang cuai dan lalai, telah mengakibatkan hakisan tanah yang menyebabkan berjuta-juta tan pasir, lumpur tersumbat dalam parit-parit besar dan sungai menjadikannya cetek dan pengaliran air semakin perlahan.

Tuan Pengerusi, jika kita lihat hujan turun dengan lebatnya, kita mendapati banyak

bahagian atau tempat dalam Kuala Lumpur akan dihadapi oleh masalah banjir. Sungai Kelang yang dimendapi dengan pasir-pasir dan lumpur semakin bertambah buruk kerana disifatkan atau dijadikan tempat buangan sampah-sarap dan juga kekotoran. Memandangkan kepada apa yang saya sebutkan di atas, saya merasa bahawa Kementerian Alam Sekitar hendaklah bertindak tegas dan positif untuk mengatasi masalah ini terutamanya berhubung dengan hakisan tanah yang berpunca dari kerja-kerja pembangunan yang lalai dan tanpa pengawasan. Apa yang penting dan perlu dijalankan oleh Kementerian ialah melaksanakan satu impact assessment ke atas alam sekitar yang kerap untuk menentukan bahawa apa juga projek yang dilaksanakan oleh mana-mana pihak yang berkuasa sama ada pihak awam ataupun pihak swasta tidak akan mengakibatkan pencemaran alam sekitar seperti hakisan tanah ini.

Saya mendapati bahawa impact assessment ke atas alam sekitar sebelum sesuatu pembangunan dijalankan adalah makin berkurangan. Saya menggesa Yang Berhormat Menteri berkenaan supaya mengkaji perkara ini dan mengambil langkah-langkah tertentu untuk memastikan bahawa impact assessment ke atas alam sekitar dilaksanakan dengan kerap. Saya difahamkan bahawa Jabatan Alam Sekitar telah merangka satu garis panduan bagi pencegahan dan kawalan hakisan dan pemendapan ke atas kegiatan-kegiatan pembangunan. Jika demikian, saya suka ingin tahu sama ada garis panduan itu telah diluluskan oleh Majlis Tanah Negara untuk perlaksanaan.

Saya merasa bahawa perlaksanaan garis-garis panduan yang menyentuh tentang perancangan alam sekitar dan impact assessment ke atas alam sekitar adalah penting supaya ianya boleh memainkan peranan untuk memastikan bahawa banjir dan pencemaran habuk dapat dielakkan dalam kawasan-kawasan pembangunan.

Mengenai perkara pencegahan pencemaran dalam Lembah Kelang, saya ingin mengambil peluang ini untuk mencadangkan bahawa satu Pasukan Petugas hendaklah ditubuhkan yang dianggotai oleh pegawai-pegawai Dewan

Bandaraya, Majlis Perbandaran Petaling Jaya dan Bahagian Alam Sekitar di Kementerian yang berkenaan untuk menjalankan satu kajian yang komprehensif tentang keadaan pencemaran dalam Lembah Kelang dan juga untuk menggubal ataupun menentukan penguatkuasaan undang-undang anti pencemaran yang berkesan untuk mencegah semua punca pencemaran dalam Lembah Kelang ini.

Saya suka juga menggesa Yang Berhormat Menteri supaya mengambil perhatian yang serius tentang masalah pembangunan yang tidak diawasi dan dikawal sepertimana yang saya katakan tadi dalam Lembah Kelang yang menimbulkan masalah hakisan tanah yang mengakibatkan kejadian banjir dan lain-lain masalah.

Di sini satu contoh yang baik ialah tentang satu projek perumahan yang dikendalikan oleh Supreme Housing di Cheras yang pada masa sekarang menimbulkan masalah yang serius kepada hakisan tanah daripada puncak bukit di mana pembangunan perumahan dijalankan. Hakisan tanah ini telah menyebabkan kejadian banjir kilat di Kampung Cheras Bahru dan saya merasa dukacita menyatakan kerana tidak ada tindakan diambil untuk menyelesaikan hal ini sungguhpun banyak aduan-aduan telah disampaikan kepada Pihak Berkuasa Tempatan.

Saya juga difahamkan bahawa ada seorang Ahli Parlimen yang ada menjadi anggota dalam Lembaga Pengurus Syarikat ini dan saya suka mengambil peluang ini untuk menarik perhatian Yang Berhormat Menteri supaya mengambil berat tentang hal ini dan kalau boleh berhubung dengan pihak Dewan Bandaraya untuk menentukan bahawa pihak Berkuasa Tempatan ada mengambil tindakan kuatkuasa undang-undang untuk menentukan bahawa hakisan tanah ini akan diatasi demi kepentingan orang ramai atau penduduk-penduduk yang tinggal di kawasan yang berdekatan skim perumahan yang sedang dijalankan itu. Sekian.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Kangar.

4.30 ptg.

Tuan Shaari bin Jusoh (Kangar): Tuan Pengerusi, bercakap berkenaan B. 50, mukasurat 493—Perlindungan Hidupan Binatang-binatang Liar. Saya berharap kepada Kementerian yang berkenaan seboleh-bolehnya mengkaji kedudukan binatang-binatang liar yang akan dipelihara oleh Zoo Negara juga yang diharamkan oleh Kementerian yang berkenaan supaya ditembak dan sebagainya.

Saya amat dukacita sekiranya binatang-binatang liar yang kita kawal dan jaga dan menjadi kesalahan pula kepada rakyat kalau menembak binatang-binatang yang berkenaan. Tetapi sebaliknya kerap kali binatang-binatang liar ada setengahnya menjadi musuh yang amat merbahaya kepada manusia dan kadang-kadang biasa kita lihat dan dengar dalam akhbar kejadian yang amat ngeri dan sedih. Kalau tidak silap saya baru-baru ini satu berita dua orang anak beranak Orang Asli telah dimamah oleh harimau di depan suami atau bapanya sendiri. Alangkah sedihnya keadaan yang telah berlaku. Saya sendiri bila saya lihat akhbar yang berkenaan seolah-olah saya tidak lagi berani hendak melihat sampai habis kerana ini amatlah ngeri.

Satu perkara lagi berkenaan dengan binatang liar yang kita kawal baikpun yang diharamkan supaya dimusnah begitu juga yang masih ada dalam Zoo Negara dan sebagainya, biasa saya dengar dikatakan satu ketika, dan saya ulang tanya, adakah perkara ini benar! Biasa berlaku dalam Zoo Negara itu sendiri seorang kanak-kanak, walaupun perkara ini boleh menjadi kesilapan dari ianya sendiri, kerana tersilap dan terjatuh di tempat yang berkenaan maka dengan tidak sempat hendak disambar oleh pihak yang menjaga maka budak itu telah menjadi mangsa di depan ibunya sendiri. Ini saya dengar berita yang berlaku tetapi itu berita angin tetapi walau macam mana pun saya ulang bertanya mengatakan ia, tetapi berita yang saya kata berita Orang Asli itu adalah berita yang amat tepat dan benar. Saya berpendapat untuk menjaga satu-satu keamanan, satu-satu kebaikan yang mana biasanya dikatakan yang baik dijadikan tauladan, yang jahat dijadikan

sempadan; yang baik diambil untuk diguna, yang jahat patut dimusnah.

Saya berpendapat binatang-binatang liar biarpun di dalam Zoo Negara juga dalam Taman Negara dan yang diharamkan oleh pihak Kerajaan supaya dimusnahkan, patutlah dikaji semula. Kalaulah difikirkan binatang-binatang itu merbahaya terutama sekali kepada manusia, perkara itu tidak payah dikawal bahkan pada pendapat saya sesudah disiasat dan dikaji yang perkara itu amat bahaya kepada manusia diberi saguhati balik kepada siapa yang dapat memusnahkan binatang tersebut. Ini kalau hendak dikawal sedangkan binatang yang kita kawal memusnahkan kita manusia sendiri. Ini pada pendapat saya tidak munasabah sama sekali. Itu saya harap dibuat kajian sepertimana saya katakan tadi.

Di samping itu saya bercakap sedikit berkenaan dengan alam sekitar. Saya bersetuju sangat dengan pendapat kawan-kawan saya tadi bila kita ada kilang maka terbitlah dari bahan-bahan, kerana telah menjadi adat alam termasuk badan kita sendiri bila kita makan, yang setengahnya menjadi darah daging dan setengahnya lagi membawa ke satu tempat yang tidak payah saya sebut dalam Dewan ini kerana semua kita faham, tetapi walau macam mana pun kita tahu, kerana benda yang kita makan, sebahagiannya menjadi baik sebagaimana saya katakan tadi menjadi darah daging dalam badan dan sebahagian kita bubuh di satu tempat yang lain. Tetapi kita dapat mengadakan satu tempat walaupun kita tahu tempat itu najis dan kotor tetapi kita dapat kawal kerana hendak menjaga alam sekitar daripada bau dan keadaan kesihatan dan sebagainya.

Dengan sebab itu kalau kita hendak menahan daripada jangan diadakan kilang kerana daripada kilang mengeluarkan juga benda yang baik dan di samping benda yang baik mengeluarkan juga benda-benda yang berbau busuk daripada air dan bahan-bahan, itu kita tidak boleh nafikan, tetapi saya berpendapat setahu saya patutlah dua segi diambil langkah. Pertama daripada kilang-kilang itu sendiri, saya percaya misalnya

daripada kilang tebu dan harus juga dari kilang-kilang lain yang mana bahan yang penting sekali untuk mendapatkan gula. Yang kedua, setahu saya bahan-bahan itu dapat dijadikan baja dan sebagainya. Saya harap kilang-kilang ini kalaulah boleh mengadakan dua tiga segi, dua tiga keuntungan. Satu, untuk mendapatkan pendapatan yang lumayan, macam tebu untuk mendapatkan gula, selain daripada itu bahan-bahan itu dapat mengadakan baja dan sebagainya. Saya harap kalaulah pihak kilang-kilang yang berkenaan tidak dapat untung banyakpun untuk hendak menjaga barang-barang ini supaya jangan terbiar di serata tempat dan membawa kawasan sekitar tidak baik dan busuk dan sebagainya, patutlah dibuat baja sebagaimana saya katakan tadi, walaupun tidak mendapat keuntungan yang lebih banyak asalkan mendapat pekerjaan kepada pekerja-pekerja di samping itu juga mengawal perkara-perkara tersebut daripada berselerak di merata-rata tempat.

Begitu juga saya harap kalau boleh pihak Kementerian Alam Sekitar hendaklah berunding rapat dengan pihak Kementerian Pertanian. Kalaulah satu-satu kilang-kilang yang hendak dibenarkan oleh pihak perdagangan atau pihak Kerajaan Negeri, hendaklah adakan satu syarat supaya jangan satu pihak mendapat satu keuntungan yang besar dengan mengadakan kilang dan kita tahu dengan adanya kilang itu akan mengurangkan pengangguran misalnya di Perlis sendiri dengan adanya dua kilang banyak orang dapat kerja tetapi kita tidak nafikan sebagaimana kata Yang Berhormat dari Balik Pulau tadi banyak air-air sungai yang tidak boleh digunakan. Kebanyakan di masa yang lalu atau di masa yang lampau kebanyakan sungai banyak ikan-ikan yang dapat menjadi mata pencarian kebanyakan penduduk-penduduk yang berhampiran dengan sungai yang berkenaan. Tetapi hari ini dengan adanya kilang yang banyak keadaan demikian sudah tidak berlaku lagi tetapi ia untung balik kepada kilang yang mana kilang ini memberi menafaat kepada negara dan juga kepada pekerja, tetapi sebaliknya sebagaimana saya katakan tadi merugikan satu pihak. Begitu juga kadang-kadang air yang patut naik ke bendang itu tidak naik atas

sekatan yang ada tadi. Saya harap di samping hendak kemajuan, hendaklah dikaji kepada dua segi, iaitu di segi keuntungan yang baru dan di segi apa yang akan berlaku kepada masalah yang ada di sekitar kawasan yang berkenaan.

Tuan Pengerusi, satu lagi saya harap untuk menjadi kebaikan alam sekitar, di tepi-tepi pantai dan sebagainya. Saya berpendapat patutlah Kementerian ini membuat kajian untuk mendapat udara yang baik dan sebagainya. Patutlah di sekeliling pantai diseluruh Malaysia ini ditanam dengan pokok-pokok yang baik dengan kerjasama Kementerian Pertanian untuk menjadikan alam sekitar di kawasan pantai kita bertambah baik. Ini membawa dua keuntungan. Saya tidaklah begitu selalu pergi ke Thailand bahkan pernah sekali saya pergi ke Setoi (Thailand), saya tengok pantainya amat cantik ditanam dengan pokok-pokok.

Selain daripada keadaan sekitarnya cantik dan hawanya begitu nyaman dan hakisannya tidak mudah terjadi ke laut. Ini dua tiga segi keuntungan yang kita boleh dapat. Saya harap perkara ini akan diambil perhatian untuk berunding dengan Kementerian Pertanian dan sebagainya untuk mengatasi perkara yang tersebut.

Yang akhirnya, di segi Undang-undang Lalulintas, bagaimana dikatakan oleh Ahli dari Bayan Lepas itu betul, pihak Penguatkuasa Pengangkutan dan Polis. Misalnya kerap kali berlaku motosikal-motosikal lalu dalam pekan. Ini saya yakin di pekan mana sekalipun had laju dalam pekan tidak boleh lebih daripada 30 b.s.j. atau 40 km. Begitulah peraturan di dalam tempat-tempat yang berkenaan. Jadi kalaulah mereka ini lari tidak lebih daripada had itu tidak salah, kerana mereka tidak ada salah lari mengikut had, tetapi yang sedih seperti saya katakan tadi, Tuan Pengerusi, barangkali itu ada setengah kita tangkap kerana asap tidak baik kerana orang itu tidak mempunyai wang tetapi dia terpaksa menggunakan motokar lama 10—15 tahun dan sebagainya secara bertimbang rasa patut kita kaji. Tetapi yang saya sedih, Tuan Pengerusi, sahaja dibuat-buat oleh setengah golongan terutama pengguna-pengguna motosikal yang lalu di

dalam pekan dengan kelajuan agak 20—30 bsj tetapi hingar-bingar yang bukan-bukan. Kalau tangkap semacam saya katakan tadi tidak lebih daripada limit tetapi di segi keadaan alam sekitar lebih daripada asap ini membingungkan orang yang ada di sekeliling.

Saya berharap sangat-sangatlah perkara ini, Tuan Pengerusi, pihak Kementerian ini akan berunding dengan Jabatan Polis, Jabatan Pengangkutan Jalan dan sebagainya untuk mengambil tindakan kepada pihak-pihak yang sengaja hendak buat bising tetapi kerana kemiskinan terpaksa pakai motokar buruk, itu soal lain. Ini sengaja dan kalau boleh dendanya berlipat ganda lagi, untuk menjaga keselamatan dan kawalan dan sebagainya.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka.

4.41 ptg.

Tuan Chan Teck Chan (Kota Melaka): Tuan Pengerusi, saya suka mengambil bahagian di dalam P. 50, mukasurat 496, di bawah Butiran 5, Kawalan Alam Sekitar.

Tuan Pengerusi, saya tidak mempersoalkan bahawa satu peruntukan lebihkurang \$11.4 juta telah diperuntukkan untuk Bahagian Kawalan Alam Sekitar tetapi saya sungguh rasa curiga adakah Akta-akta Kawalan Alam Sekitar termasuk beberapa peraturan-peraturan yang diperuntukkan di bawah Akta-akta yang berkenaan ini telah berfungsi dengan efektifnyanya. Jika sekiranya Akta-akta ini telah berfungsi secara efektifnyanya bagaimana boleh jadi lebihkurang 40 batang sungai yang ada di Malaysia ini sudah dicemari sangat seriusnya. Di antaranya tujuh boleh dikatakan melebihi satu level yang sangat tidak boleh direpair oleh kerana terlalu polluted oleh barang-barang yang dilepas baik dari hutan ataupun dari kilang-kilang yang tertentu. Adakah Yang Berhormat Menteri sedar bahawa sebahagian besarnya anak-anak sungai ini adalah merupakan satu sumber air minuman yang mustahak dan utama bagi kawasan-kawasan khasnya masyarakat luar bandar. Bagaimana tindakan atau langkah perlindungan telah diambil untuk melindungi

manusia rakyat Malaysia daripada diancam oleh side effect oleh air-air yang mereka minum selama ini.

Saya harap Yang Berhormat Menteri boleh mengadakan satu kajian yang lebih menyeluruh tentang sejauh manakah anak-anak sungai yang telah dicemar ini telah membawa satu long term effect yang mungkin akan mengancam kesihatan pengguna-pengguna air dari anak-anak sungai yang saya sebutkan tadi. Dan jika Akta ini berkuatkuasa secara efektifnya bagaimana boleh jadi Selat Melaka sebagai selat yang paling terkotor di dunia ini sepertimana yang diakui oleh Yang Berhormat Menteri dalam soal jawab beberapa hari yang lepas. Saya sungguh rasa terperanjat dan hairan kenyataan dari jawapan yang diberikan oleh Yang Berhormat Menteri sendiri bahawa katanya Selat Melaka hari ini adalah merupakan sebuah selat yang paling terkotor di dunia ini. Adakah Akta ini telah memberikan satu perlindungan dari segi undang-undang untuk mengawal dan mengawasi segala kapal-kapal yang lalu-lintas dalam Selat Melaka ini. Jika tidak, bagaimana kehidupan yang ada dalam selat ini dan bagaimana pula nasib beribu-ribu kaum nelayan yang bergantung kepada tangkapan dari hidupan dalam laut Selat Melaka ini.

Saya harap Bahagian Alam Sekitar ini bolehlah memperketatkan Akta-akta yang sudah berkuatkuasa supaya tuanpunya-tuanpunya kapal, tuanpunya-tuanpunya kilang atau tuanpunya-tuanpunya tanah yang membawakan akibat pencemaran ini perlulah dihadapkan ke mahkamah dengan secara tegas.

Saya dapati, saya jarang membaca apa-apa berita mahkamah bahawa katanya ada beberapa kilang, ada beberapa tuanpunya kapal telah dihukum kerana mereka sudah melanggar peruntukan-peruntukan Akta Alam Sekitar.

Ini sudah menunjukkan adanya sedikit sebanyak kelemahan dari segi mungkin pembentukan Bahagian Alam Sekitar atau kuatkuasa undang-undang yang berkenaan. Saya rasa khuatir, Tuan Pengerusi, jika sekiranya tindakan yang sewajarnya tidak diambil bagaimanakah kepentingan kesihatan

manusia khasnya rakyat Malaysia akan diperlindungi daripada ancaman umpamanya noise pollution, sound pollution and air pollution, dengan izin, Tuan Pengerusi.

Umpamanya di kilang-kilang yang berkenaan khasnya yang berlaku di Kelang kita dapati apa yang sudah berlaku kerana radio active ini yang sudah meletup, bocor membahayakan kesihatan kaum pekerja. Apakah tindakan yang telah diambil oleh pihak yang berkenaan. Saya perlu mencadangkan supaya Bahagian Alam Sekitar boleh memainkan satu peranan yang lebih bermakna untuk menguatkuasakan undang-undang yang berkenaan.

Saya harap di peringkat negeri sebuah Biro Alam Sekitar boleh diwujudkan. Sekarang bila berlaku aduan mengenai pencemaran alam sekitar barulah kita minta S.O.S. dari Kuala Lumpur, barulah Bahagian Alam Sekitar di Kuala Lumpur hantar pegawai-pegawainya turun ke selatan atau naik ke utara atau terus pergi terbang ke Sarawak dan Sabah. Saya fikir organisasi Bahagian Alam Sekitar ini perlu dikaji semula bagaimana ianya boleh memperindungi kepentingan kehidupan alam sekitar manusia di tiap-tiap peringkat negeri atau di peringkat daerah. Sekarang ianya hanya berfungsi di Kuala Lumpur sahaja, ertinya pusat operasinya hanya di Kuala Lumpur dan tidak di mana-mana negeri pun. Jika berlaku satu emergency yang ada berkaitan dengan pollution yang mungkin akan mengancam keselamatan nyawa manusia, bagaimana tindakan segera S.O.S. boleh diambil. Tuan Pengerusi, saya harap cadangan saya ini boleh dipertimbangkan semula.

Akhirnya, Tuan Pengerusi, saya perlu sentuh mengenai SIRIM, iaitu Butiran I. Saya harap gas cylinder ini boleh dikaji semula sungguhpun cap SIRIM telah diberi kerana sudah berlaku beberapa kes meletupnya gas cylinder yang mengorbankan nyawa manusia, saya harap bila sesuatu barangan, buatan yang sudah disahkan oleh SIRIM boleh diperiksa setiap masa yang tertentu jangan hanya sekali diperiksa habislah kerjanya. Ini sangat bahaya mungkin akan berlakunya satu-satu perkara yang akan membawa manusia yang terkorban. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Panti.

4.50 ptg.

Datuk Haji Yusof bin Malim Kuning (Panti): Tuan Pengerusi, saya hendak bercakap berkenaan dengan Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar iaitu mukasurat 496, P. 50—Zoo Negara.

Bercakap saya mengenai masalah Zoo Negara peruntukan yang dipohon sebanyak \$1 juta bagi tahun 1982 ini. Memandangkan keadaan yang mana hutan rimba kita di zaman pembangunan ini telah banyak binatang-binatang yang telah terkorban dengan sebab adanya pembangunan pembukaan tanah. Lebih-lebih lagi bila baharu-baharu ini Yang Berhormat Menteri Pertanian sendiri telah mengisytiharkan bahawa di Sarawak umpamanya akan diteroka tanah secara besar-besaran yang akan dijadikan sawah padi dan ini sudah tentu binatang-binatang yang ada dalam hutan rimba di negeri Sarawak itu akan terhapus dengan sendirinya. Jadi, sukalah saya mencadangkan daripada binatang-binatang itu terhapus dengan sendirinya sama ada terperangkap, dengan sebab pembangunan yang berjalan, mati, terbakar dan sebagainya—eloklah mana-mana binatang-binatang yang agak boleh dipelihara ditambahkan penduduk-penduduk dalam Zoo Negara untuk menarik perhatian pelancong-pelancong dan daripada itu saya percaya kalau pun di antara binatang-binatang tadi tidak boleh dipelihara dalam Zoo Negara maka binatang-binatang itu sebelum dimusnahkan eloklah ditangkap untuk dijadikan pula bahan makanan kepada penghuni-penghuni dalam Zoo Negara itu. Jadi dengan cara ini barangkali kita akan dapat binatang-binatang yang tidak payah dibeli—diburu sahaja, jadi binatang tadi diberi makan kepada harimau dan binatang-binatang yang memakan daging dalam Zoo Negara mana-mana Zoo juga.

Tuan Pengerusi, beralih saya ke mukasurat 493, B. 50, Butiran 1100, Program (3) Alam Sekitar.

Tuan Pengerusi, berkenaan dengan alam sekitar permohonan peruntukan disediakan lebih \$3 juta. Jadi, saya harap dengan peruntukan yang boleh dikatakan banyak juga akan dapat mengatasi beberapa masalah-masalah yang timbul berkenaan pencemaran udara, pencemaran air, sama ada sungai, selat atau sebagainya.

Tuan Pengerusi, satu prinsip yang tidak boleh kita lupakan bahawa alam sekitar boleh mempengaruhi kehidupan manusia, bukan sahaja alam sekitar ini boleh mempengaruhi kehidupan manusia, bukan sahaja alam sekitar ini boleh mempengaruhi kehidupan manusia, boleh juga mempengaruhi pemikiran manusia, boleh juga mempengaruhi pertumbuhan manusia dan boleh mempengaruhi kehidupan manusia itu sendiri. Apa yang saya maksudkan di sini, ialah pencemaran-pencemaran udara yang ada. Saya ambil sebagai satu contoh, misalnya dalam bandaraya Kuala Lumpur, dengan sebab kemajuan kita di segi sains yang mana kenderaan begitu banyak dan asap-asap kekotoran yang begitu dahsyat kita rasakan oleh penduduk Kuala Lumpur, saya harap perkara ini akan dapat dibuat satu kajian oleh pihak Kementerian ini, kerana dengan sebab keadaan alam sekitar khususnya dalam bandaraya Kuala Lumpur sekarang ini telah mempengaruhi banyak pemikiran manusia dan ada di antara manusia itu yang sudah tidak waras lagi berfikir.

Biasanya dalam Kuala Lumpur ini kalau masa dahulu orang datang untuk makan angin, untuk berniaga, untuk berunding, untuk bermesyuarat, tempat bersuka-suka tetapi hari ini orang-orang datang ke Kuala Lumpur melemparkan tuduhan, melemparkan sungutan tentang kekotoran dan sebagainya. Sebagaimana saya katakan tadi, selain daripada datang untuk berniaga dan berunding lebih-lebih lagi kepada Ahli-ahli Yang Berhormat Dewan yang datang sekali sekala ke Kuala Lumpur ini berunding, berbahas, bertukar-tukar fikiran dalam Dewan yang mulia ini. Tetapi saya percaya dengan sebab keadaan alam sekitar bandaraya Kuala Lumpur ini telah menjadikan sebahagian daripada manusia, sebahagian

daripada Ahli Yang Berhormat Dewan sendiri terutama sekali daripada Pembangkang DAP sebagaimana berlaku semalam, saya percaya fikirannya telah dipengaruhi oleh keadaan alam yang ada dalam Kuala Lumpur ini sehingga sanggup mengeluarkan perkataan-perkataan “unparliamentary”, perkataan-perkataan yang luar daripada perkataan yang sepatutnya dikeluarkan dalam Parlimen ini. Jadi barangkali pihak Kementerian ini boleh berunding dengan Jabatan Perdana Menteri atau jabatan-jabatan lain supaya mengelakkan keadaan dalam Dewan ini; keadaan Dewan ini sudah baik tetapi malangnya pencemaran udara sebagaimana juga pencemaran bahasa yang berlaku dalam Dewan bagaimana pencemaran pemikiran manusia.

Sepatutnya kita manusia dengan udara yang baik, dengan udara yang nyaman akan dapat hidup bersefahaman, akan dapat hidup berkasih-kasih di antara satu sama lain tetapi oleh kerana bagaimana prinsip yang saya katakan tadi alam sekitar mempengaruhi manusia. Maka keadaan alam yang ada di Kuala Lumpur ini mempengaruhi sebahagian atau keseluruhan anggota Pembangkang kita DAP telah dipengaruhi oleh alam sekitar Kuala Lumpur ini sehingga bercakap pun di luar daripada kesopanan dan adab yang sepatutnya tidak berlaku dalam Dewan yang mulia ini. Jadi saya harap pihak Alam Sekitar mengkaji perkara ini supaya pihak-pihak yang tertentu—Pembangkang-pembangkang tadi akan dapat berfikir dengan baik dengan udara yang ada sedikit di Parlimen ini yang baik, saya harap satu hari nanti mereka dapat berfikir dengan baik. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Sekarang saya jemput Ahli Yang Berhormat Menteri menjawab.

4.58 ptg.

Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar (Tan Sri Ong Kee Hui): Tuan Pengerusi, saya bangun untuk menggulung perbahasan di bawah Maksud B. 50 juga B. 51—Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar.

Saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah

membangkitkan beberapa perkara berkenaan dengan Kementerian saya.

Tuan Pengerusi, saya tidak bercadang hendak menjawab satu persatu perkara-perkara yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat. Saya mengucapkan sebanyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Padang Rengas, Balik Pulau, Kuala Lumpur Bahdar, Kangar dan juga Kota Melaka dan akhirnya Ahli Yang Berhormat dari Panti.

Terlebih dahulu saya hendak terangkan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat iaitu pencemaran alam sekitar ini berpunca daripada pembangunan yang pesat dalam negara kita. Ini satu perkara yang kita tidak dapat elakkan kerana apabila pembangunan negara kita begitu pesat, timbulah masalah-masalah yang datang daripada pencemaran alam sekitar. Begitu juga masalah-masalah yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat seperti hidupan liar yang memusnahkan tanaman-tanaman petani-petani, ini adalah juga timbul daripada pembangunan yang pesat di dalam negara kita pada masa ini.

Beberapa Ahli Yang Berhormat telah membangkitkan perkara tanaman yang dimusnahkan oleh binatang-binatang liar seperti babi hutan dan juga tragedi yang telah terjadi ke atas seorang Asli yang kena bunuh dan telah dimusnahkan oleh harimau. Perkara macam ini puncanya datang daripada pembangunan yang pesat itu.

Kementerian saya sedar perkara soalan-soalan yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat mengenai pencemaran alam sekitar di Lembah Kelang, termasuk masalah hakisan tanah, Kementerian saya memang sedar tentang masalah-masalah tersebut. Masalah-masalah seperti pencemaran udara dan air sedang dikawal melalui peraturan-peraturan yang dibuat di bawah Akta Kualiti Alam Sekeliling, 1974.

Berkaitan dengan masalah sampah sarap yang dilemparkan dalam Sungai Kelang, ini adalah di bawah bidang kuasa Kerajaan-kerajaan Tempatan. Walau bagaimanapun, Bahagian Alam Sekitar di bawah Kementerian saya telah pun berusaha untuk

menyediakan garis-garis panduan untuk megawal pelupusan sampah-sarap.

Mengenai masalah hakisan tanah, Kementerian saya telah pun menyediakan garis-garis panduan untuk mencegahnya. Buat masa ini garis-garis panduan tersebut belum diluluskan lagi oleh Majlis Tanah Negara, walau bagaimanapun, garis-garis panduan ini telah pun diedarkan kepada pihak Kerajaan-kerajaan Negeri dan mereka diminta untuk melaksanakan di mana berpatutan.

Mengenai cadangan untuk mengadakan penilaian kesan-kesan alam sekitar (environmental impact assessment), Kementerian saya telah pun menyediakan buku panduan untuk menjalankan penilaian kesan-kesan alam sekitar dan garis panduan ini telah pun digunakan oleh agensi-agensi projek untuk menilai kesan-kesan seperti masalah hakisan tanah secara sukarela.

Saya juga ambil kesempatan ini untuk memaklumkan kepada Dewan yang mulia ini pada masa sekarang Kementerian saya dengan kerjasama Kementerian lain seperti Kementerian Perdagangan dan Perindustrian dan juga Kementerian Perusahaan Utama telah mengkaji masalah-masalah yang timbul daripada pendirian kilang-kilang dan juga perlombongan dalam tanahair kita ini. Jadi punca daripada itu Kerajaan-kerajaan Negeri pada masa sekarang juga merujuk kepada Kementerian saya apabila ada permohonan daripada perindustrian-perindustrian yang hendak mendirikan kilang-kilang supaya Kementerian saya dapat buat kajian environmental impact assessment itu supaya dapat juga menasihati kepada pihak yang berkenaan supaya permohonan ini patut diluluskan atau tidak, dan jika diluluskan, apa syarat-syarat yang patut dipatuhi oleh pihak yang berkenaan. Ini telah dijalankan oleh beberapa agensi-agensi Kerajaan, baik di peringkat Persekutuan ataupun di peringkat Negeri, ini dapat mengelakkan banyak masalah yang akan timbul pada masa yang akan datang. Pada masa sekarang Kementerian saya tumpukan perhatian kepada mengatasi masalah-masalah yang sedia ada pada masa ini. Strategi yang dibuat,

yang dijalankan oleh Kementerian saya iaitu di beberapa tempat kita telah dapat membuka cawangan pejabat supaya dapat merapatkan lagi kerjasama dengan pihak Kerajaan-kerajaan Negeri supaya kita dapat mendengar secepat mungkin menjalankan kajian apabila ada apa-apa masalah yang timbul.

Berkenaan dengan Selat Melaka yang dibangkitkan oleh beberapa Ahli Yang Berhormat, ini satu perkara yang Kementerian saya sedang mengkaji dengan kerjasama negara jiran kita seperti Singapura dan Kerajaan Republik Indonesia.

Berkenaan dengan syor supaya kita dapat membuat satu kawalan supaya kita dapat kawal lebih rapi lagi supaya kapal-kapal yang lalulintas di Selat itu dikehendaki bawa pilot atau malim di atas kapal, itu satu perkara yang telah dibincang oleh wakil kita dalam persidangan antarabangsa di Bangsa-bangsa Bersatu. Perkara ini belum dapat dijalankan kerana negara-negara yang lain yang menggunakan Selat Melaka itu enggan terima cadangan kita untuk menjalankannya. Apa yang kita dapat buat ialah satu skim, iaitu Traffic Separation Scheme atau Perpisahan Lalulintas di Selat Melaka ini. Ini telah dijalankan dan dikuatkuasakan pada bulan Jun tahun ini. Jadi dengan menguatkuasakan perpisahan lalulintas di Selat, kita dapat elakkan pencemaran daripada kapal-kapal yang dapat "accident" dalam Selat itu. Dan lagi kita telah sediakan satu "contingency plan" apabila ada tumpahan minyak daripada "accident", kita ada kemampuan untuk membersihkan Selat itu. Ini telah dijalankan oleh Kementerian saya.

Ahli-ahli Yang Berhormat juga ada bangkitkan satu perkara mengenai dengan Zoo Negara. Saya suka ambil kesempatan ini memaklumkan bahawa Zoo Negara ini ditadbirkan oleh satu badan sukarela, jadi apa yang Kementerian saya telah dapat buat dalam masalah ini ialah membantu badan ini dengan bantuan wang. Jikalau Ahli-ahli Yang Berhormat perhatikan dalam Anggaran Pembangunan kita telah ada peruntukan \$1 juta untuk membantu Zoo Negara supaya Zoo Negara dapat mentadbirkan Zoo itu dengan lebih sempurna dan kajian sedang dibuat oleh

Kementerian saya dengan pihak Zoo Negara supaya kita dapat memperbaiki lagi keadaan dalam Zoo itu.

Saya juga suka mengambil peluang ini untuk memaklumkan kepada Dewan yang mulia ini iaitu Zoo Negara sedang menghadapi banyak masalah berpunca daripada pembangunan yang pesat dalam bandar Kuala Lumpur ini. Di sekitar Zoo telah banyak rancangan pembangunan perumahan yang terjadi, jadi perkara ini mengakibatkan Zoo Negara menghadapi banyak masalah seperti pencemaran air dan pencemaran udara juga. Syor-syor yang dibuat oleh Ahli Yang Berhormat supaya kita dapat memperbaiki pentadbiran Zoo Negara ini saya akan ambil perhatian dan rujukkan kepada pihak yang berkenaan.

Hal mengenai keselamatan gas cylinders adalah tanggungjawab Jabatan Machinery dan bukan tanggungjawab SIRIM. Di dalam skim pengusahaan products yang dijalankan oleh SIRIM, peraturan-peraturan tertentu bagi supervision dan kawalan mutu adalah diikuti dan diamalkan. Dalam hal ini SIRIM membuat pemeriksaan kilang pelesenannya sekurang-kurangnya empat bulan sekali setahun untuk menentukan bahawa supervision dan kawalan yang mustahak patut dijalankan oleh pihak-pihak pengilang.

Apa-apa perkara yang ditimbulkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat yang saya tidak sebutkan di dalam jawapan saya ini saya akan ambil perhatian. Bagi perkara-perkara yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat yang tidak dapat saya sebutkan satu persatu, semua perkara yang telah dibangkitkan itu akan diambil perhatian oleh Kementerian saya. Sekali lagi saya suka mengucapkan berbanyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbincangan ini.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah bahawa wang sejumlah \$40,854,500 untuk Maksud B. 50 dan \$9,561,600 untuk Maksud B. 51 di bawah Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak \$40,854,500 untuk Maksud B. 50 dan \$9,561,600 untuk Maksud B. 51 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Begitu juga soalnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$41,586,320 yang disebutkan dalam Maksud P. 50 dan \$2,900,040 untuk Maksud P. 51 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1982 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak \$41,586,320 untuk Maksud P. 50 dan \$2,900,040 untuk Maksud P. 51 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan, 1982.

Maksud B. 64 (Jadual)—

Maksud P. 64 (Anggaran Pembangunan, 1982)—

Tuan Pengerusi: Maksud Bekalan B. 64 dan Maksud Pembangunan P. 64 di bawah Kementerian Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah berjumlah \$1,434,436,900 sekarang ini terbuka untuk dibahas.

Yang Berhormat dari Kota Melaka.

5.16 ptg.

Tuan Chan Teck Chan (Kota Melaka): Tuan Pengerusi, saya suka sentuh B. 64, muka surat 622, Butiran 4100, Program (5) Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan (FELDA).

Tuan Pengerusi, saya perlu mengucapkan syabas atas kejayaan yang sudah dicapai oleh Kerajaan Pusat melalui FELDA, FELCRA dan RISDA untuk membuka sebanyak 404,731 hektar tanah sepanjang masa sembilan tahun ini iaitu dari tahun 1971 hingga 1980. Umpamanya dalam tempoh sembilan tahun ini FELDA telah membuka dan membangunkan sebanyak 373,000 hektar tanah, FELCRA 50,710 hektar, RISDA 31,463 hektar, Lembaga Wilayah 55,848 hektar dan Agensi-agensi Negeri sebanyak 293,000 hektar, jumlahnya ialah 804,731

hektar tanah yang sudah dimajukan di bawah usaha-usaha Kerajaan. Saya memang merasa bangga bahawa satu kemajuan yang begitu cemerlang telah dicapai dalam bidang pembangunan tanah khasnya di bawah Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan.

Tuan Pengerusi, di sini saya ingin sekali menarik perhatian pihak FELDA bahawa beberapa masalah yang dihadapi oleh rakyat Malaysia. Pertamanya ialah saya tidak tahu apakah sebabnya rakyat Malaysia khasnya bukan bumiputra sangat susah memperolehi borang-borang permohonan untuk menyertai skim-skim FELDA yang ada di Malaysia. Saya harap Kerajaan boleh mempertimbang bahawa lebih banyak peluang boleh diberikan kepada semua rakyat tanpa mengira keturunannya.

Umpamanya satu kes yang sudah berlaku di Negeri Sembilan di FELDA Palong di mana satu laporan rasmi telah dilaporkan kepada Yang Berhormat Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah. Sungguhpun kita dapati ada penyelewengan dan satu laporan polis telah dibuat oleh Menteri dengan inisiatifnya, saya ucap ribuan terima kasih tetapi dari kes 14 keluarga yang terlibat dalam FELDA Palong ini sudah menunjukkan bagaimana hausnya rakyat di Malaysia khasnya bukan bumiputra hendak memperolehi peluang untuk bersama-sama saudara mereka untuk menyertai skim FELDA di seluruh tanahair kita.

Dari satu jawapan yang diberikan oleh bekas Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah di Dewan yang mulia ini pada 27hb Mac, 1979 kita boleh lihat dari angka-angka ini bahawa satu keadaan yang perlu dibetulkan iaitu seramai 51,978 keluarga yang ditempatkan di semua FELDA skim ini sebanyak 50,157 adalah terdiri daripada keluarga bumiputra iaitu menduduki setinggi 96.2%, Cina ialah 916 keluarga sahaja menduduki 1.7%, India 870 keluarga ianya menduduki 1.6% dan lain-lain kaum ialah 33 keluarga sahaja.

Tuan Pengerusi, memanglah saya menyokong sepenuhnya segala usaha Kerajaan untuk mempertingkatkan taraf sosio-ekonomi dan memperbaiki kualiti kehidupan kaum bumiputra melalui skim-skim seperti

Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan, Lembaga Kemajuan Trengganu Tengah (Ketengah), Kelantan Selatan dan lain-lain. Ini memang satu usaha yang sangat mustahak untuk mengubah lebih baik nasib kaum bumiputra tetapi kepentingan lain-lain kaum pun perlu dijaga dan satu peluang yang lebih adil perlu diberikan kepada mereka supaya mereka boleh menikmati segala usaha yang ada ditawarkan kepada rakyat Malaysia. Saya harap ketidak seimbangan yang ada dalam FELDA Scheme itu boleh dibetulkan kerana rakyat Malaysia sangat menghausi tanah dan mereka juga sangat berminat untuk menyertai Skim FELDA seperti satu kes yang berlaku di Negeri Sembilan di Gemas iaitu Paloh FELDA Scheme ini sudah menunjukkan penyelewengan berlaku dan betapa hausnya mereka hendak menyokong skim Kerajaan supaya mereka boleh diberikan peluang. Saya harap Yang Berhormat Menteri boleh mempertimbangkan dari segi perikemanusiaan memberi peluang kepada 14 keluarga yang terlibat ini supaya mereka boleh bersama-sama menyertai Skim FELDA di mana-mana tempat juga.

Satu point lagi yang saya akan sentuh di bawah Program (5), (6), (7) dan (8), mengenai pembangunan tanah dan kemajuan tanah melalui lembaga-lembaga kemajuan yang ada saya sebutkan tadi. Saya harap Kementerian, khasnya Yang Amat Berhormat Perdana Menteri boleh memberikan satu arahan kepada semua Kerajaan-kerajaan Negeri supaya keutamaan boleh diberi kepada golongan rakyat yang berpendapatan rendah dan tidak bertanah atau bertani sahaja tetapi supaya mereka boleh perbaiki kualiti kehidupan mereka.

Dalam bidang pemberian tanah kepada mereka jangan hanya tycoon ataupun konsortium atau orang-orang berpengaruh politik sahaja diberikan prioriti memperolehi tanah Kerajaan Negeri, umpamanya, di Kuala Kabung, Kulai, Johor di mana ada 20,000 ekar tanah yang terlibat begitu ramai kaum petani menanam sayur-sayuran, terpaksa dirobokkan rumahnya oleh pihak berkuasa, kerana mereka tidak dapat kebenaran daripada Kerajaan, tetapi adakah Kerajaan Negeri Johor sedar mereka dalam masa 10-20 tahun

lalu sudah memohon dan sudah bayar cukai di Pejabat Daerah. Apakah sebab akhirnya tanah itu ditarik balik, rumah mereka dirobohkan? Ini bukan masalah boleh diselesaikan melalui tindakan undang-undang, sebenarnya ini adalah merupakan satu masalah sosial atau masalah kemiskinan di mana kita boleh lihat rakyat selalu melanggar undang-undang kerana menduduki tanah Kerajaan.

Saya harap Kerajaan di bawah pimpinan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri boleh mengadakan satu dasar tanah yang radikal yang berjiwa rakyat supaya tanah hanya boleh dikeluarkan dan diutamakan kepada golongan yang berpendapatan rendah dan tidak bertanah supaya nasib kemiskinan dan penderitaan mereka boleh diperbaiki melalui satu land reform supaya masalah kemiskinan ini boleh dikikis daripada bumi Malaysia.

Ini adalah sangat mustahak supaya arahan dari peringkat Pusat, dari peringkat Yang Amat Berhormat Perdana Menteri barulah boleh diselaraskan dengan dasar tanah Kerajaan-kerajaan Negeri kerana tanah adalah merupakan hak Kerajaan Negeri. Apa yang kita pentingkan bukanlah siapa memegang hak yang lebih besar, apa yang kita pentingkan adalah bagaimana kita boleh membuat satu dasar tanah baru untuk mengatasi masalah, umpamanya, rumah setinggan, rakyat yang menduduki tanah Kerajaan tetapi saya tidak menyokong langkah Kerajaan membinasakan

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat, pada muka 623, soal yang dibincangkan ialah mengenai Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan, Lembaga Pemulihan dan Penyatuan Tanah, Rancangan Tanah Keselamatan. Soal dasar tanah di negeri-negeri itu tidak termasuk dalam program ini.

Tuan Chan Teck Chan: Maaf, Tuan Pengerusi, mungkin saya ada silap sedikit. Saya balik kepada muka surat 613, Butiran 1100, Program (1) iaitu berkaitan dengan tanggungjawab dan kuasa Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah untuk mempertimbangkan cadangan saya supaya satu solusi boleh dijalankan melalui satu land reform.

Saya merayu ini sebagai langkah yang paling praktikal dan berkesan untuk bukan sahaja menurunkan harga barang makanan dan barang kegunaan harian melalui hasil tanah, kalau boleh diberikan kepada rakyat Malaysia yang sangat menghausi tanah untuk bertani. Ini satu cara yang sangat praktikal dan realistik untuk mengatasi masalah tersebut. Apa guna kita hanya selalu bertindak secara undang-undang untuk membinasakan masa depan mereka, umpamanya, beribu-ribu ekar tanaman mereka ditebang dan rumah dirobohkan. Bolehkah tindakan yang dianggap oppressive ini boleh membawakan penyelesaian yang sewajarnya.

Saya tidak menyalahkan Kerajaan, saya hanya perlu menarik perhatian Dewan yang mulia ini, khususnya Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah ialah kita perlu mendekati rakyat menyiasat apakah aspirasi mereka, apa sebabnya mereka selalu melanggar undang-undang untuk menduduki tanah Kerajaan. Ini perlu dikaji supaya satu penyelesaian jangka panjang boleh didapati; saya hanya merayu supaya kes di Johor itu dan di mana-mana oleh Kerajaan Negeri. Saya harap Menteri Kemajuan Tanah boleh mengesyorkan dengan sesungguhnya kepada Kabinet supaya dasar tanah yang baru yang saya cadangkan ini boleh dijadikan sebagai garis panduan oleh tiap-tiap Kerajaan Negeri kita mempertimbangkan untuk mengeluarkan tanah kepada mana-mana pihak atau mana-mana orang pun, jangan kes-kes di Johor atau di Pahang berlaku lagi sehingga majoriti rakyat yang miskin yang tidak bertanah itu akan hampa sekali lagi.

Itulah sahaja, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Kulim-Bandar Bahru.

6.29 ptg.

Tuan Abdul Kadir bin Sheikh Fadzir (Kulim-Bandar Bahru): Tuan Pengerusi, saya ingin memberi pandangan iaitu mengenai Butiran (Projek) 16, Lembaga Kemajuan Selatan Kedah di muka 625.

Sebenarnya saya rasa mungkin agak keliru sedikit mengenai peruntukan-peruntukan yang telah pun dikhaskan bagi KEDA iaitu

sebagaimana yang disebutkan di sini peruntukan sebanyak \$3 juta yang telah pun dianggarkan untuk tahun 1981-1985 disebut sebanyak \$3 juta sahaja dan peruntukan yang telah pun diuntukkan bagi tahun 1981 ialah \$3 juta dan pada tahun 1982 dan sebagainya tidak disebutkan apa-apa.

Saya pun tidak tahulah berapa banyak sebenarnya telah diperuntukkan bagi KEDA. Tetapi apa yang saya ingin membangkitkan kepada Kementerian yang berkenaan adalah bahawa penubuhan KADA ini telah pun memberi harapan yang begitu tinggi kepada rakyat Kedah.

Sebagaimana pihak Kementerian sedar bahawa pembangunan di sesuatu negeri selalunya dijalankan menerusi peruntukan Kerajaan-kerajaan Negeri dan juga peruntukan Kerajaan Federal, iaitu mengikut senarai Federal dan juga senarai State list atau Federal list. Malangnya bagi negeri Kedah oleh sebab mereka terpaksa menanggung diri mereka itu dengan suatu bidang pertanian yang membawa begitu sedikit sekali hasil negeri maka oleh sebab hendak memenuhi keperluan negara, bahan makanan utama negara, maka projek ataupun pembangunan yang sepatutnya datang di bawah State list itu boleh dikatakan tidak ada langsung, sebab Kedah merupakan a deficit State selama ini. Dan oleh sebab itulah maka saya rasa Kerajaan Federal telah pun membuat keputusan untuk menubuhkan KADA ini dan dengan itu juga maka harapan rakyat khasnya di luar kawasan MADA begitu tinggi sekali. Tetapi saya ingin membangkitkan kepada pihak Kementerian keadaan di Pejabat KADA sekarang ini di Alor Setar begitu kelam-kabut, oleh sebab sungguhpun harapan telah pun diberi, tetapi nampaknya Pejabat itu begitu suka sekali untuk mendapat peruntukan-peruntukan dari Kerajaan Federal, sehingga banyak juga misalnya pengambilan pekerja-pekerja ataupun pegawai-pegawai teknik pun sukar sekali.

Saya rasa mereka mahu pegawai-pegawai teknik, engineer, akitek, agriculturist dan sebagainya dalam negeri, sungguhpun telah dilantikan berkali-kali, tetapi sukar untuk mendapat pegawai-pegawai yang

berpengalaman dan penyelesaiannya nampaknya mereka terpaksa mendapat pakar-pakar dari luar negeri. Tetapi oleh sebab berbagai-bagai constraints, sekatan kewangan dan sebagainya, ini juga tidak dapat dijalankan, jadi saya rasa kalau beginilah maka sudah tentu ianya akan mengambil masa yang panjang untuk segala projek yang telah pun dirancang untuk dilaksanakan. Oleh itu saya suka lah menyarankan kepada pihak Kementerian supaya mengizinkan pihak KADA untuk mengambil pegawai-pegawai teknik di luar negeri secara kontrak dan sebagainya sebagai satu penyelesaian jangka pendek. Sungguhpun bayarannya mungkin tinggi sedikit, tetapi hitung panjang, saya rasa kalau dari segi jangka panjang, ini saya rasa akan lebih ekonomik, sebab kita dapat menjalankan segala projek-projek itu dengan lebih cepat lagi.

Pejabat KADA sekarang tidak dapat memulakan kegiatan-kegiatannya oleh sebab tidak ada pegawai-pegawai yang mahir ataupun pegawai-pegawai teknik, engineer dan sebagainya yang berkebolehan dan berpengalaman. Saya rasa kalau pihak Kementerian dapat memberi izin, maka sudah tentulah perkara-perkara ini diperolehi dari luar negeri dengan mudah.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*)

Keduanya, peruntukan-peruntukan bagi membangunkan infrastruktur di kawasan-kawasan yang berkenaan di daerah-daerah luar MADA. Ini memanglah satu harapan rakyat dan saya rasa ini juga telah pun dipersetujui termasuk dalam bidang kuasa tanggungjawab KADA Tetapi baru-baru ini saya telah pun membangkitkan beberapa cadangan dengan pihak KADA, misalnya saya ambil contoh untuk membangunkan beberapa jalan di kawasan saya yang mana jalan itu tidak dibuat mengikut JKR standard, kerana JKR standard itu terlalu luas, dan saya rasa tidak sesuai pula dibuat, ditakrifkan sebagai jalan kampung, sebab jalan kampung kalau kita hendak memperbaikinya hanya diperuntukkan \$60,000 sahaja untuk sebatu oleh Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar. Jadi sudah tentulah tempat yang

hendak ditujukan kepada KADA, tetapi KADA nampaknya buat masa ini tidak ada peruntukan bagi maksud yang begitu penting sekali, malah Pengurus Besar KADA telah menyatakan kepada saya dia hendak pergi berunding dengan ICU untuk mendapat peruntukan bagi membina jalan itu. Saya mengatakan ICU tidak boleh, sebab ICU adalah untuk membina jalan-jalan yang sudah ada untuk mengetarkan jalan-jalan itu dan hadnya ialah hanya \$60,000 untuk sebatu. Jadi untuk maksud-maksud yang begitu penting, yang begitu pokok sekali pihak KADA tidak ada peruntukan, jadi saya rasa.....

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat ini bercakap atas Butiran berapa?

Tuan Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Mengenai Lembaga Kemajuan Wilayah Kedah, Tuan Pengerusi, muka surat 625, Butiran 16.

Tuan Pengerusi: Butiran 16 mengapa cakap panjang-panjang, Kementerian tidak minta duit apa-apa pun.

Tuan Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Lembaga Wilayah Kedah.

Tuan Pengerusi: Ya, dia tidak ada minta apa-apa.

Tuan Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Dia tidak minta apa-apa.....

Tuan Pengerusi: Tidak minta, buat apa bercakap dengan panjang, tidak guna bercakap, sebab dia tidak minta.

Tuan Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Tetapi saya hairan.....

Tuan Pengerusi: Tidak boleh bercakap, sebab dia tidak minta duit. Perkara lain boleh—beralih kepada perkara lain.

Tuan Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir: Tuan Pengerusi, terima kasih, cuma saya hendak membangkitkan satu perkara bawasanya KADA ada pejabat di sana, tetapi nampak gaya tidak bergerak. Sungguhpun harapan telah diberi oleh Menteri begitu tinggi dan saya harap perkara ini dapat dibereskan secepat mungkin.

Tuan Pengerusi, selain dari KADA itu, saya tidaklah ada apa-apa pandangan.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar dan selepas itu Yang Berhormat dari Kangar dan kemudian Yang Berhormat Menteri menjawab.

5.27 *ptg.*

Tuan Lee Lam Thye (Kuala Lumpur Bandar): Tuan Pengerusi, saya bercadang untuk menimbulkan satu perkara sahaja iaitu berkenaan dengan muka surat 613, Butiran 1100—Pentadbiran, Program (1) Aktiviti Pentadbiran.

Saya suka menyentuh tentang pelaksanaan Undang-undang Kanun Tanah Negara, oleh sebab ini ialah satu undang-undang yang dikuatkuasakan dan dilaksanakan oleh Kementerian yang berkenaan. Dan berkenaan hal ini, suka saya menimbulkan perkara tentang permohonan hakmilik, pecahan bangunan atau Strata Titles.

Tuan Pengerusi, perkara hakmilik, pecahan atau Strate Titles seringkali menjadi hal yang membimbangkan pembeli-pembeli lot atau unit rumah atau lot perniagaan di dalam bangunan berbilang tingkat. Kepada mereka ini hakmilik, pecahan atau Strata Titles ialah satu jaminan kepada mereka kerana hanya dengan adanya dokumen Strata Titles maka adalah menjadi bukti tentang pemilikan harta bangunan yang mereka membelinya. Walaupun Akta Kanun Tanah Negara (Pindaan), 1981 telah dilaksanakan atau dikuatkuasakan sejak 28hb Mei, 1981 yang mewajibkan setiap tuanpunya atau pemaju pembangunan berbilang tingkat memohon untuk mendapatkan Strata Titles dalam masa 6 bulan daripada tarikh pengeluaran Sijil Kelayakan (Certificate of Fitness), tetapi nampaknya sambutan daripada mereka yang terlibat iaitu pemaju-pemaju yang berkenaan adalah kurang menggalakkan terutamanya dalam Kuala Lumpur masih ramai pemaju yang masih belum mengemukakan permohonan mereka kepada Pejabat Tanah untuk mendapatkan Strata Titles walaupun tarikh akhir telah lama berlalu.

Saya suka menggesa Yang Berhormat Menteri yang berkenaan supaya mengkaji

perkara ini dan mengambil langkah-langkah yang tertentu bagi tujuan memastikan bahawa Akta Pindaan 1981 dikuatkuasakan dengan tegas. Ramai tuanpunya unit dalam bangunan berbilang tingkat atau kompleks perniagaan dalam kawasan saya merasa bimbang mengenai pengeluaran hakmilik pecahan kerana keengganan pemaju-pemaju mereka memohon strata title ini. Terdapat beberapa pemaju pembangunan atau tuanpunya yang telah menggadai (mortgage) harta bangunan mereka kepada pihak bank dengan tujuan untuk mendapat pinjaman. Ini adalah satu perkara yang serius dan saya menggesa Yang Berhormat Menteri supaya mengambil tindakan yang perlu ke atas amalan ini yang pada keseluruhannya tidak adil kepada pembeli-pembeli yang berjaya memohon ataupun mendapatkan unit-unit bangunan itu.

Cara-cara untuk menyelesaikan masalah berbentuk demikian ialah dengan mewajibkan semua pemaju-pemaju memohon hakmilik pecahan untuk bangunan-bangunan berbilang tingkat dan dalam hubungan ini adalah dirasakan perlu supaya penguatkuasaan Akta Pindaan ini dilaksanakan dengan ketatnya.

Tuan Pengerusi, di atas perkara hakmilik pecahan atau strata title, saya ingin juga menarik perhatian Yang Berhormat Menteri yang berkenaan kepada kes-kes di mana pemaju bangunan berbilang tingkat yang ada sekarang tidak dapat lagi dikesani dan dengan demikian pembeli-pembeli unit bangunan tersebut tidak boleh memohon hakmilik strata. Jika masalah ini ada berlaku, saya suka mencadangkan bahawa Kementerian yang berkenaan hendaklah mengadakan satu unit khas untuk memberikan bantuan kepada tuanpunya-tuanpunya harta berkenaan untuk memohon hakmilik pecahan.

Tuan Pengerusi, saya ingin menyatakan di sini bahawa di sini bahawa di samping mengalu-alukan perlaksanaan Akta Kanun Tanah Negara (Pindaan) tahun 1981 yang mewajibkan setiap pemaju memohon hakmilik pecahan, saya suka mencadangkan bahawa Pejabat Tanah hendaklah dilengkapi sepenuhnya bagi menyoergerakan

proses permohonan dan juga mencari jalan dari semasa ke semasa untuk memudahkan peraturan-peraturan permohonan untuk mendapatkan hakmilik pecahan. Satu jaminan daripada Yang Berhormat Menteri yang berkenaan mengenai hal ini adalah sesuai dan kena pada masanya dan dialu-alukan.

Tuan Pengerusi, saya difahamkan bahawa permohonan-permohonan untuk mendapatkan hakmilik pecahan akan hanya ditimbang jika pemaju-pemaju mempunyai hakmilik yang kekal (final title) ke atas tanah tersebut di mana bangunan itu didirikan. Akan tetapi nampaknya seseorang pemaju tidak diwajibkan di bawah undang-undang untuk mendapatkan hakmilik yang kekal dan jika keadaan ini ada berlaku, maka ini merupakan satu kelemahan dan satu kekurangan dalam undang-undang yang perlu diatasi, yang perlu dimuatkan peraturan itu. Jika ini tidak dapat dilakukan maka permohonan untuk mendapatkan hakmilik pecahan unit bangunan akan lewat diproses dan diluluskan.

Untuk mengatasi masalah yang disentuh oleh saya, maka saya rasa satu pindaan yang perlu hendaklah ditimbang oleh Yang Berhormat Menteri yang berkenaan bagi menghalang pemaju-pemaju bangunan berbilang tingkat daripada menjual unit-unit jika mereka tidak mempunyai hakmilik yang kekal (final title) untuk bangunan yang tersebut.

Atas perkara yang sama iaitu berkenaan dengan Pentadbiran, suka saya menyentuh satu hal yang lain iaitu mengenai pentadbiran dalam Pejabat-pejabat Tanah di berbagai daerah di seluruh negara. Saya suka menggesa Yang Berhormat Menteri berkenaan supaya memastikan bahawa pentadbiran dalam Pejabat-pejabat Tanah diperkemaskan lagi dan dipertingkatkan dengan tujuan memberikan perkhidmatan yang lebih baik dan lebih efficient kepada orang ramai.

Hanya baru 2 hari yang lalu saya menerima pengaduan-pengaduan daripada beberapa orang bahawa borang tukar nama ataupun Borang 14A yang dikembalikan bersama-sama surat hakmilik dikirimkan ke Pejabat Tanah/Daerah Petaling di Petaling Jaya dan begitu

juga di Pejabat Tanah Shah Alam pada tahun 1979 masih didaftarkan lagi. Saya bersedia mengemukakan bukti ini kepada Yang Berhormat Menteri yang berkenaan untuk menyiasat hal ini. Setelah diperiksa dan disiasat oleh pemilik tanah yang berkenaan, adalah didapati bahawa fail-fail berhubung tukar nama itu pun telah hilang. Saya nampak ini adalah satu perkara yang serius dan saya haraplah bahawa Yang Berhormat Menteri akan mengambil perhatian yang berat tentang hal ini dan juga dapat mengambil tindakan yang sewajarnya untuk menentukan bahawa perkara-perkara yang disentuh oleh saya tadi tidak akan berulang lagi. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Kangar.

5.47 ptg.

Tuan Shaari bin Jusoh (Kangar): Tuan Pengerusi, saya bercakap mengenai B. 64, muka surat 622, Butiran 1—Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan, pecahan (i), (ii), (iii), (iv) dan (v).

Tuan Pengerusi, Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan sebagaimana kita maklum telah memberi kebaikan dan kemudahan kepada ramai rakyat Malaysia dan saya percaya banyak lagi tanah-tanah yang akan dibuka. Salah satunya di negeri saya sendiri iaitu di Perlis, walaupun kecil akan dibuka juga kalau tidak silap saya 7-8 ribu ekar kepada negeri yang kecil.

Yang saya berharap sangat-sangat di segi Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan ini ialah tentang kemudahan pengurusan terutamanya untuk menempatkan peserta-peserta. Kedapatan hari ini terutama di negeri yang kecil seperti di negeri Perlis yang keluasannya 316 batu persegi, walaupun kebanyakannya ada yang bergeran dan ada pula yang tidak bergeran, namun begitu boleh dikatakan jarang ada tanah yang tidak diduduki oleh penduduk-penduduk negeri Perlis, sama ada bergeran, tidak bergeran, TOL dan sebagainya sebagaimana yang saya katakan tadi, oleh sebab mengikut peratus penduduk negeri Perlis boleh dikatakan meningkat berbanding dengan tanah yang

masih ada. Walau bagaimanapun untuk memajukan Perlis, tentulah kita akan membuat juga rancangan-rancangan lain seperti FELDA dan sebagainya.

Saya amatlah berharap walaupun perkara ini saya telah menyuarakan kepada Timbalan Perdana Menteri sendiri semasa dia pergi melawat Perlis, bila ada tanah yang kecil telah menjadi rebutan di antara FELDA dan pihak kilang Gula PPB untuk mengambil tanah itu yang setahu saya tanah ini ditetapkan untuk Lembaga Kemajuan Tanah (FELDA). Saya telah menyuarakan dan saya harap sangat-sangat benda ini telah menjadi satu keputusan yang serius dan secara betul-betul oleh Menteri kerana benda ini walaupun telah disuarakan tetapi cara yang lama juga dibuat.

Maksud saya, walaupun ada dihadkan kadar umur yang tertentu, misalnya 35 tahun kerana setahu saya kalau lebih daripada itu mengikut kata bekas Menteri Tanah yang dahulu, harus payah hendak bayar balik kepada pihak yang berkenaan iaitu Lembaga Kemajuan Tanah tetapi yang saya minta ini cara istimewa sebagaimana yang saya katakan tadi, kebanyakan tanah-tanah yang hendak diambil telah diusahakan oleh penduduk-penduduk Perlis. Jadi bila rancangan itu akan diambil oleh Lembaga Kemajuan Tanah menjadikan satu rancangan menanam getah khasnya ataupun tebu seperti di Perlis, saya berharap sangat-sangat supaya tanah yang berkenaan itu diutamakan kepada penduduk tempatan khasnya yang telah mengusahakan tanah itu. Kalau kita hendak katakan dia ini tidak layak, setahu saya sebagaimana saya katakan tadi, ada tempat-tempat yang hendak diambil itu tanah rimba, pokoknya besar-besar tetapi kedapatan juga tempat yang hendak diambil tanahnya itu telah diteroka, segala semak-samun, pokoknya tidak ada lagi. Kalau hendak dikatakan orang ini tidak boleh masakan pula dia boleh berusaha di atas tanah yang baru lagi. Jadi saya berharap sangatlah walaupun syarat peneroka FELDA penempatan dihadkan tetapi berilah keutamaan teristimewa kepada orang yang mengusahakan tempat itu. Ini saya harap sangat-sangat, Tuan Pengerusi. Di segi keadilan ini amatlah patut dijalankan oleh

pihak yang berkenaan. Ini saya berharap sangat-sangat.

Tuan Pengerusi, di samping itu juga sesudahnya Kerajaan telah memberi keutamaan kepada peneroka FELDA, sebagainya saya berharap sangat-sangat berkenaan dengan kemudahan sosial dan bekalan air Kerajaan hendaklah diambil perhatian yang berat. Saya sendiri, bukanlah saya hendak mengkhabarkan, bila saya pergi sembahyang Jumaat di tempat peneroka FELDA, saya amat kagum kerana kalau kita pergi sembahyang Jumaat di tempat-tempat lain boleh dikatakan keadaan ahli jemaahnya bertingkat-tingkat ada yang berumur 70 tahun sampai kepada umur budak-budak 10-12 tahun. Bila kita pergi ke masjid yang di tempat peneroka seolah-olah kita sembahyang dengan orang yang umurnya di antara 25-35 tahun. Ini saya amat bangga.

Bila saya perhatikan keadaan yang demikian saya berpendapat kepada keadaan membina masyarakat sosial dan sebagainya kepada tempat peneroka ini amat perlu di segi pembangunan dan di segi-segi lain. Walaupun di sana dibuat bangunan-bangunan masjid dan sebagainya tetapi saya harap patut diadakan lagi kemudahan-kemudahan seperti kutubkhanah, dewan orang ramai dan sebagainya. Setakat hari ini umpamanya di Perlis, ada satu rancangan peneroka Chuping, namanya, Yang Berhormat Menteri-menteri barangkali tersenyum kerana di mana-mana negara pun biasa pergi dan Menteri yang ada sekarang pun biasa pergi.

Saya harap kemudahan-kemudahan seperti dewan orang ramai kutubkhanah, taman bimbingan kanak-kanak dan sebagainya sebagaimana tempat lain ada, patut juga diadakan di situ. Hari ini dibuat secara kutipan, jadi saya harap ianya mendapat perhatian. Juga di segi api elektrik di tempat yang berkenaan, begitu juga bekalan air dan jalan-jalan FELDA. Apa yang saya kata walaupun bila saya pergi kepada peneroka FELDA, saya bersikap talam dua muka, gergaji dua mata, tetapi bukanlah cara yang tidak baik, maksud saya bila saya datang ke Dewan yang mulia ini saya merayu kepada Menteri minta untuk peneroka.....

Tuan Pengerusi: Talam dua muka selalunya tidak baik.

Tuan Shaari bin Jusoh: Talam dua muka tidak baik, gergaji dua mata untuk kebaikan. Di sini saya merayu kepada Menteri tetapi bila saya pergi kepada peneroka, sikap saya berlainan, saya menyebelahi dengan Kementerian atau Kerajaan seolah-olah pihak peneroka patut bersyukur, patut berpuashati. Walaupun ada yang saya sendiri pun tidak berpuashati yang saya fikir tidak betul saya bawakan di sini. Saya tidak mahu di depan Menteri pujipuja Menteri, pergi depan peneroka puji puja peneroka, seperti kata pepatah minta pada yang ada, merajuk kepada yang kasih. Jadi kepada Menteri yang berkenaan, saya hendak merayu sesudahnya kita dapat mengadakan berjuta-juta ringgit dengan mengadakan berbagai-bagai kemudahan rumah, walaupun kecil-kecil dan begitu juga di segi lain saya harap buat kata pepatah, gajah boleh dibeli, kusa tidak boleh dibeli. Kalau rumah sudah begitu cantik jalan-jalan begitu amat lecah. Kalau hendak dibanding kepada tempat di situ ada dua tempat, satu tebu ditanam oleh PPB yang satu lagi tebu ditanam oleh peneroka FELDA. Tetapi jalan-jalan ke tempat PPB dan kawasan PPB boleh dikatakan kesemuanya jalan tar sedangkan tempat yang dikuasai oleh Lembaga Kemajuan Tanah khasnya di bawah Kementerian Tanah dan Wilayah sedikit sangat yang jalannya tar.

Saya harap perkara ini diadakan dengan seberapa segera. Begitu juga tentang api elektrik yang saya katakan tadi. Hari ini kalau kita tidak boleh buat segala-gala yang lain, tentang api elektrik ini patutlah. Tuan Pengerusi, saya sendiri bila saya pergi ke tempat itu walaupun pelita yang dipasang itu pelita biasa tetapi kalau dikatakan di Kuala Lumpur ini atau Petaling Jaya kalau kita pergi lihat api mengerlip cantik dan indahnya tetapi kalau kita masuk ke rancangan FELDA yang rumah kecil-kecil itupun seolah-olah begitu juga. Apatah lagi kalau ada rumah api yang cantik. Jadi saya harap sangatlah.

Tuan Pengerusi, di samping itu juga biarlah saya bercakap secara tidak ke sana sini asalkan apa yang saya fikir baik untuk kedua-dua pihak. Di samping saya minta kemudahan-

kemudahan asas, peneroka FELDA tadi, di samping itu juga di segi pengurusan saya tidak mahu nafikan. Di segi pendapatan kalau hendak dikaji, setahu saya pendapatan yang didapati oleh pihak PPB dengan pihak FELDA ada mengatakan pihak FELDA kurang sedikit pendapatan. Walau macam manapun kita hendak tolong di segi pengurusan, sikap yang tegas, saya berharap sangat selalu diawasi oleh pihak Lembaga Kemajuan Tanah kepada tiap-tiap peneroka supaya atas hasil yang kita kehendaki biar memberi semangat kepada orang yang bekerja itu semangat berdikari dengan sepenuhnya. Tetapi bukanlah maksud saya bila kita dapat sedikit kesalahan dengan serta-merta kita hendak buang peneroka tersebut sedangkan kahwin pun ada amaran satu, dua dan tiga. Dengan serta-merta hendak buang ini saya minta kalau boleh dikecualikan syarat itu. Tetapi selepas diberi amaran pertama, amaran kedua, amaran ketiga tidak diambil ingatan oleh tiap-tiap peringkat, maka selepas itu saya harap sangat pihak Kementerian akan mengambil tindakan.

Yang akhir sekali, saya bercakap ini habis 'P' dahulu baru pergi kepada 'B'. Saya bersetuju dengan pendapat kawan-kawan saya tadi di segi pentadbiran tanah, walaupun kerja tanah ini adalah kerja Negeri tetapi dia bersangkutan dengan Persekutuan, dan saya percaya Kementerian ini akan menjadi sebagai satu badan penyelaras untuk menyelesaikan perkara tanah termasuk macam di Perlis, muka surat 614—Penyelesaian Pesaka Kecil.

Perkara ini selalu berlaku di dalam masyarakat dan boleh dikatakan berpuluh tahun tidak selesai. Saya berharap dengan kebijaksanaan Kementerian ini menjadi sebagai satu Kementerian Penyelaras untuk menyelesaikan perkara-perkara yang saya sebutkan tadi kerana inilah selalu berbangkit. Walaupun kita katakan tanah tidak bertambah tetapi disebabkan pembangunan dan sebagainya tidak dapat dibuat melainkan di atas tanah dan tanah sebelum hendak dibuat untuk diselesaikan dengan geran dan sebagainya tentulah berbangkit berbagai-bagai masalah.

Saya harap dengan kerjasama daripada Kementerian ini dapat menyelesaikan kalau

boleh membuat perundingan, panggil Pengarah-pengarah Tanah di tiap-tiap negeri kalau mendapati pegawai-pegawainya kurang ditambah lagi; di Perlis pun kurang apatah lagi di lain negeri dan kalau didapati kurang patut ditambah lagi dan kalau didapati kerja itu tidak begitu teratur patutlah dikemaskinikan supaya masalah tanah ini tidak berbangkit sampai berpuluh-puluh tahun. Apatah lagi macam perkara (c) Pesaka Kecil, mengikut hukum kalau tidak silap saya, kalau kita makan bukan daripada harta kita sendiri tentulah berdosa besar. Tetapi kalau tidak boleh dibahagikan sampai berpuluh tahun, ini membawa kita sama bertanggungjawab. Yang sedihnya sekali dengan tidak selesainya pesaka-pesaka ini, termasuk pesaka kecil atau pesaka besar kerap kali kalau Kerajaan hendak mengambil satu-satu tanah bila hendak diberi dia tidak boleh beri wang yang berkenaan kalau tanah itu masih dalam pesaka. Ini merugikan kepada pihak keluarga itu yang amat sangat, sedangkan sudah diminta bertalu-talu, bertahun-tahun tetapi tidak boleh selesai. Saya harap sangat-sangat kepada Kementerian yang berkenaan mencari jalan sebagaimana saya katakan tadi kerana masalah tanah adalah satu masalah yang amat rumit yang saya percaya, dihadapi oleh seluruh negara.

Selain daripada memajukan Lembaga Tanah Persekutuan, sekali lagi saya berharap Kementerian ini akan menjadi sebagai juara untuk menyelesaikan tanah walaupun tanah itu hak Negeri tetapi ia bersangkutan dengan Persekutuan dan tiap-tiap satu pembangunan mesti menggunakan tanah. Saya harap dan menyokong permohonan yang telah diminta oleh Kementerian ini:

Tuan Pengerusi: Jemput Yang Berhormat Menteri menjawab.

5.59 ptg.

Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah (Dato' Seri Shariff Ahmad): Tuan Pengerusi, saya cuba menjawab seberapa ringkas yang boleh untuk memendekkan masa. Terlebih dahulu saya ucapkan sebanyak-banyak terima kasih kepada rakan-rakan di Dewan yang telah memberikan banyak pandangan dan fikiran

berhubung dengan perkara-perkara di bawah Kementerian ini. Apa yang suka saya hendak sebutkan terutama sekali kepada Yang Berhormat dari Kota Melaka, usaha kita hendak menghapuskan kemiskinan, juga memberi pekerjaan kepada rakyat bukanlah semata-mata bergantung kepada pemberian tanah kepada rakyat.

Kita mengadakan berbagai-bagai program yang lain, perusahaan-perusahaan, perniagaan dan sebagainya untuk membolehkan rakyat mendapat nafkah hidup, bergantung hidup dan sebagainya. Soal pemberian tanah ini khasnya FELDA, RISDA ataupun FELCRA adalah salah satu daripada cara kita hendak menghapuskan kemiskinan rakyat. Beliau ada menyebut dua tiga kali, nampaknya pengambilan peserta dalam FELDA berat sebelah iaitu berat kepada pihak bumiputera. Yang sebenarnya saya telah memberi jawapan secara detail semasa perbahasan umum tempoh hari tetapi sukalah saya hendak memberitahu kepada beliau, kalau kita perhati kepada sejarahnya dulu, apabila FELDA ini dibuka dulu, sambutan daripada rakan-rakan kita bukan bumiputera dingin sangat. Jadi pihak FELDA merangka strategi dan rancangan pembangunan tanah mengikut pada sambutan orang ramai dan pembukaan tanah ini bukanlah boleh kita buat serta-merta, minta hari ini besok pula dapat. Dari itu pihak FELDA mengadakan rancangan-rancangannya mengikut keadaan dan selepas diberikan tanah oleh Kerajaan Negeri.

Setakat hari ini sahaja permintaan yang masih belum diselesai oleh FELDA tidak kurang daripada 13,000 yang mereka ini menanti beberapa lama dan tenaga membuka tanah ini adalah terhad bagi satu-satu tahun bergantung kepada adanya tanah dan adanya kewangan.

Walau bagaimanapun, dari peringkat yang akhir ini saya sendiri telah merundingkan dengan Kerajaan-kerajaan Negeri khasnya Menteri-menteri Besar untuk mencari jalan mengatasi sedikit sebanyak keadaan yang dihadapi seperti yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka tadi. Saya tidaklah suka menggunakan satu cara paksaan kepada Kerajaan-kerajaan Negeri, alhamdulillah tanah ini di bawah kuasa dia dan lebih suka

merundingkan dan setakat ini sambutan daripada pihak Kerajaan Negeri sangat baik untuk menyelesaikan kerana Kerajaan Negeri ada juga program seperti ini timbul. Saya harap dengan rundingan ini dapat kita selesaikan dari satu-satu masa tetapi tidak dapat diselesaikan dalam masa yang pendek.

Ada dia menyebut 14 kes tadi yang ditolak. Suka saya hendak memberitahu beliau, saya sendiri telah menyiasat kes ini yang beliau telah menghantar surat kepada saya, didapati kesemua 14 pemohon ini menggunakan borang palsu dan ada juga kaitan dengan pegawai kita. Apabila disemak dengan daftar besar mereka 14 orang ini tidak pernah pun meminta dulu. Jadi, saya telah serahkan perkara ini kepada pihak Polis untuk menyiasatnya dan terpulanglah kepada mereka untuk memutuskannya. Walau bagaimanapun, tidak dapat saya memberi jaminan untuk menyelesaikan perkara ini kerana kalau dibiarkan pihak-pihak begini membuat mengikut cara dia, orang yang meminta terlebih lama tidak dapat diselesaikan. Saya harap Ahli Yang Berhormat itu dapatlah faham kerana perkara-perkara begini kenalah kita ikut siapa dulu kita terpaksa kita beri keutamaan kepada mereka.

Sungguhpun Ahli Yang Berhormat dari Kulim-Bandar Bahru membangkitkan soal tidak ada peruntukan dalam buku, tetapi untuk makluman, tidak usahlah bimbang sangat kerana \$3 juta ini ialah peruntukan permulaan dan jika ada projek-projek yang lain soal kewangan itu telah pun dirundingkan. Memang KEDA ini merupakan projek yang rapat dengan Kerajaan Pusat kita, memandang keadaan di sana. Tinggal lagi yang pentingnya ialah KEDA ini bukan satu badan tersendiri. Kita wujudkan KEDA sebagai satu badan koordinator dengan jabatan-jabatan yang lain. Sungguhpun tidak ada peruntukan, misalnya kalau kawasan itu masuk ke peringkat pekebun kecil, peruntukan daripada pekebun kecil itu akan digunakan. Kawasan itu masuk pada rancangan FELCRA, diuntukkan kepada FELCRA dan wang FELCRA akan diuntukkan. Jadi tidak payahlah saya elaborate sangat perkara itu

kerana peruntukan pun tidak disebut, tetapi tidak usahlah bimbang kerana KEDA ini terlalu rapat dengan Kerajaan Pusat dan Kerajaan Negeri.

Soal yang dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Kangar, memang kita tahu Perlis ini negerinya kecil, tanahnya tidak ada, tinggal lagi seberapa yang boleh memang kita cuba, bukan setakat itu sahaja, program pekebun kecil misalnya. Sungguhpun Negeri Perlis itu tidak ada estet, tetapi kita beri negeri lain. Ini menunjukkan yang kita tidak lupa kepada negeri Perlis itu.

Soal Gula Perlis ini juga memang saya sendiri telah pergi menengok, bukan setakat hendak mengusahakan tanah di situ, memberi layanan kepada penduduk atau kepada peserta; hatta saya sendiri telah merundingkan dengan Menteri Besar yang ada sekarang ini, tanah terbiar di situ, kalau sesuai ditanam dengan gula lebih kurang 20,000 ekar pihak FELDA sanggup menolong membiayai pembangunan itu asal sahaja dimaju oleh mereka. Ini satu lagi bukti yang memanglah kita tidak lupa kepada Perlis, baik dari segi infrastruktur, jalan dan sebagainya.

Satu perkara yang suka saya hendak sebutkan, soal pembinaan surau, tadika, masjid dan lain-lain lagi, ada satu program yang telah pun saya buat untuk tahun ini, program untuk ekonomi. Ini ditujukan kepada generasi muda di dalam FELDA dan di bawah ini ekonomi dan sosial tiap-tiap tahun 25% daripada keuntungan seluruh FELDA di Malaysia ini masuk dalam tabung itu dan sebagai permulaan tahun ini saya utorkan \$5 juta untuk membiayai misalnya Kelas Tadika, surau dan sebagainya; tetapi sebahagian besar daripada wang itu digunakan untuk membolehkan peserta-peserta ini mengambil bahagian dalam soal ekonomi.

Soal api dan sebagainya, yang sebenar saya sedang mengkaji kebolehan, kemampuan kilang Gula Perlis itu kerana pada hari ini kilang ini bekerja tidak sampai setahun. Kalau boleh api di situ kita hendak tarik beri kepada peneroka-peneroka di situ tetapi soalnya kilang ini tidak berjalan penuh setahun,

maknanya 5 bulan tidak ada berjalan dan bermakna dalam masa 5 bulan api tidak dapat diberi kepada mereka. Jadi, kena cari jalan yang lain untuk membolehkan mereka ini mendapat api dalam kawasan peserta-peserta di situ.

Jadi, saya harap janganlah bimbang sangat perkara ini Kerajaan tidak melupakan mereka itu.

Satu lagi soal yang ada timbul ialah dikemukakan oleh wakil dari Kuala Lumpur Bandar soal strata title. Seperti yang diketahui awal tahun ini saya telah membawa undang-undang ini kemari dan di waktu itu saya tidak menyangkakan yang pemaju perumahan ini hendak mengambil kesempatan dan undang-undang ini juga digubal dahulu atas permintaan mereka. Tetapi selepas undang-undang ini dijalankan maka timbullah mereka ini mempersoalkan misalnya tidak ada final title ataupun hakmilik kekal, kerana hakmilik kekal ini merupakan salah satu syarat untuk meminta strata title ini.

Memang benar kurang sambutan daripada mereka, kalau tidak silap saya dalam masa tiga, empat bulan ini dalam 15, begitulah. Tetapi mulai daripada 28hb yang lalu iaitu grace period yang saya beri 6 bulan dan saya telah mengarahkan Pengarah Tanah berunding dengan pihak-pihak tertentu dan mulai daripada bulan ini jika mereka ini didapati agak degil juga, kita akan mengambil tindakan terhadap mereka. Tindakan ini boleh diambil, soal mereka tidak datang ke hadapan boleh dicari kerana langkah yang pertamanya untuk mengesan mereka ialah menggunakan Lembaga Pekerjaan Tempatan. Di sini building plan itu mesti diluluskan dan kita tahu di mana ada bangunan-bangunan ini dan pegawai-pegawai kita pun di suruh pergi menengok di Kuala Lumpur dan mereka tahu. Mereka sepatutnya kalau pun membina flat ini di atas tanah Q.T. maknanya tidak ada title kekal, jadi dia mengambil kesempatan. Dengan Q.T. itu dia boleh mortgage tanah itu dan at the expense orang yang ada di dalam itu.

Jadi ini kita sedar dan ini juga kita memikirkan mengambil tindakan yang wajar. Sepatutnya mereka ini sekurang-kurangnya

meminta tetapi hari ini mengambil, soal tidak ada hakmilik kekal itu sebagai alasan. Ini menunjukkan mereka itu tidak jujur dengan kehendaknya dan without fear or favour, kita akan mengambil tindakan.

Untuk mempercepatkan pengeluaran hakmilik kekal ini, saya telah memanggil atau mengarahkan Jabatan Survey untuk mempercepatkan perkara ini dan mereka akan memberi priority untuk mengeluarkannya. Tetapi ini bukanlah satu sebab untuk mereka tidak mahu minta. Jadi bukanlah hakmilik kekal itu sebagai syarat mutlak, sekurang-kurangnya mereka ini menunjukkan kejujuran untuk minta. Saya sendiri pun memang mengambil berat kerana Kerajaan kita sendiri, Kerajaan Pusat sangat mengambil berat perkara ini dan saya yakin dan percaya mereka tidak dapat lari daripada undang-undang ini sungguhpun dia cuba cari loop-hole yang ada.

Saya harap kalau Ahli Yang Berhormat itu tahu mana-mana yang agak degil bolehlah diberitahu kepada saya dan kita ada memberi priority untuk menyelesaikan soal strata title ini. Jadi soal yang disebutkan tanah hilang file ini tadi, barangkali kerana specific, Tuan Pengerusi, kenalah hantar kepada saya dan saya akan berjanji untuk menyiasatkan. Sekianlah sahaja, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah bahawa wang sejumlah \$368,728,100 untuk Maksud B. 64 di bawah Kementerian Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$368,728,100 untuk Maksud B. 64 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Begitu juga soalnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$1,065,708,800 yang disebutkan dalam Maksud P. 64 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1982 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$1,065,708,800 untuk Maksud P. 64 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan, 1982.

Maksud B. 65 (Jadual)—

Maksud P. 65 (Anggaran Pembangunan, 1982)

Tuan Pengerusi: Sekarang Majlis menimbangkan Anggaran Perbelanjaan untuk Maksud B. 65 dan Maksud P. 65 di bawah Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar dan terbuka untuk perbahasan. Ahli Yang Berhormat dari Sungai Petani.

6.16 ptg.

Wan Zainab binti M. A. Bakar (Sungai Petani): Tuan Pengerusi, saya menyentuh B. 65, mukasurat 633, Butiran 1100, Aktiviti (3) Pembangunan Koperasi.

Saya rasa di dalam zaman moden ini, kita menempuhi berbagai cabaran, di antaranya adalah kegiatan membeli-belah sama ada untuk keperluan seharian ataupun barang-barang lain. Di dalam membeli-belah kadangkala kita rasa tidak puas hati dengan harga yang ditawarkan, kita rasa seolah-olah tertipu. Untuk menghindarkan perkara seperti ini saya rasa koperasi boleh memainkan peranan yang penting dan saya berpendapat perkembangan koperasi di negara ini belum lagi meluas. Saya berharap pihak Kementerian ini akan menjalankan penyelidikan-penyelidikan untuk memperluaskan lagi kegiatan koperasi di Malaysia. Saya juga berharap pihak Kementerian akan mengkaji tentang mengadakan satu koperasi pengguna bagi setiap negeri di Malaysia. Di antara tujuannya adalah untuk menjaga kepentingan pengguna-pengguna. Idea koperasi juga patut disebarkan seluas yang boleh supaya orang memahami tentang tujuannya dan keuntungan yang boleh didapati melalui berkoperasi. Saya rasa idea seperti ini kurang diterima di kawasan luar bandar bukan oleh kerana mereka tidak mahu menerima tetapi kurang mengetahui apakah objektif-objektif yang hendak dicapai melalui berkoperasi.

Jadi, sekali lagi saya menyeru pihak Kementerian supaya menjalankan usaha-

usaha untuk memberi penerangan yang lebih lanjut terutama sekali di kawasan luar bandar.

Tuan Pengerusi, menyentuh P. 65, muka surat 638, Butiran 14—Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia.

Bercakap berkenaan dengan kraftangan saya rasa negara kita kaya dengan bahan-bahan yang boleh dijadikan perhiasan, permainan, peralatan bagi mencantikan rumah tangga. Bahan-bahan yang saya maksudkan ialah tempurung, sabut, lidi, batang dari pohon kelapa, begitu juga buluh, nibong, mengkuang, pandan dan sebagainya. Sungguhpun ada juga dibuat daripada bahan-bahan ini tetapi tidak cara bersungguh-sungguh, hanya untuk dipamirkan dan juga kerja-kerja sambilan. Dengan adanya Lembaga Kraftangan Malaysia yang sudah diluluskan tahun lalu oleh Dewan yang mulia ini, saya harap akan dilipatgandakan usaha-usahanya sehingga kita menjadi sebuah negara pengeluaran untuk dijadikan barang-barang yang dibuat ini sebagai souvenir dan barang-barang hadiah kepada pelawat-pelawat yang sentiasa datang ke negara kita.

Tuan Pengerusi, saya juga berpendapat Ahli-ahli Lembaga Kraftangan ini patut dihantar melawat sambil belajar keluar negeri seperti Jepun, Taiwan, Philipines supaya dapat melihat dan mempelajari cara-cara membuat permainan kanak-kanak daripada kayu, batu dan kulit-kulit siput, ini akan menjadi mata pencarian tambahan khasnya bagi wanita-wanita dan juga orang-orang lelaki yang suka membuatnya.

Tuan Pengerusi, satu perkara lagi ialah menyentuh P. 65 juga, mukasurat 638, Butiran 17—Bekalan Elektrik Luar Bandar.

Sedang kita asyik melihat televisyen berwarna-warni ada lagi di kawasan yang belum mendapat bekalan elektrik. Sebagai satu contoh adalah Kampung Paya di Kota Kuala Muda di Sungai Petani di kawasan saya. Penduduk kampung ini telah berkali-kali memohon supaya bekalan elektrik disalurkan kepada kampung tersebut tetapi malangnya sehingga sekarang bekalan elektrik ini belum lagi sampai. Ini adalah satu contoh dan saya rasa banyak lagi kampung-kampung di

seluruh Semenanjung masih belum mendapat bekalan elektrik.

Tuan Pengerusi, apa yang membimbangkan saya adalah anak-anak penduduk kampung-kampung tersebut saya rasa ramai di antara mereka masih menuntut di sekolah-sekolah. Jadi sekiranya bekalan elektrik tidak ada ini menimbulkan satu masalah untuk mengkaji semula pelajaran kanak-kanak sekolah yang rajin itu akan cuba belajar dengan menggunakan lilin ataupun pelita katak dan yang tidak begitu rajin pula mungkin merasai susah sangat dan patah semangat untuk belajar, jadi timbullah masalah keciciran. Saya merasa dukacita perkara seperti ini masih berlaku. Jadi saya berharap pihak Kementerian akan memberi perhatian tentang perkara ini dan mempercepatkan lagi bekalan elektrik luar bandar.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Gerik.

6.22 ptg.

Tuan Haji Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali (Gerik): Tuan Pengerusi, saya bangun bersama-sama dengan rakan-rakan saya yang lain membahaskan peruntukan yang telah diminta oleh Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar.

Dalam membahaskan peruntukan ini saya ingin menyentuh B. 65, Butiran 1100, Aktiviti (2) Pembangunan Masyarakat dan Pelajaran Dewasa; P. 65, Butiran 3 Khutub-khanah Luar Bandar; dan P. 65, Butiran 4 Taman Bimbingan Kanak-kanak.

Tuan Pengerusi, sebagaimana kita sedia maklum negara kita telahpun mencapai kemerdekaan sejak beberapa tahun yang lalu dan daripada masa mulanya kita mencapai kemerdekaan kemajuan negara kita telah meningkat dengan begitu rupa sehinggakan pada masa kita mencapai kemerdekaan pada tahun 1957 pendapatan perkapita negara kita berjumlah \$800, ini telah meningkat kepada \$928 dalam tahun 1965 dan telah meningkat \$1,100 pada tahun 1971. Pengeluaran Negara Kasar terus berkembang dan ekonomi juga terus berkembang dan eksport Malaysia telah

bertambah sebanyak 30% sejak 30 tahun yang lampau. Perkembangan dan kemajuan ekonomi yang begitu rupa adalah satu faktor yang utama yang akan menentukan bentuk masyarakat Malaysia yang akan datang.

Pembangunan ekonomi yang pesat ini adalah asas kepada perubahan dan pembangunan negara yang lainnya. Ia bukan sahaja mengubah bentuk ekonomi negara tetapi juga akan mengubah sistem sosial, ugama, kepercayaan, adat resam dan sikap anggota masyarakat. Oleh kerana pembangunan negara ini berlaku dengan pesat dan berpusat di bandar dan kawasan-kawasan perusahaan sahaja maka sektor luar bandar seolah-olah terbiar begitu sahaja. Akibatnya masyarakat luar bandar ketinggalan jauh ke belakang dalam segala perubahan yang dialami oleh penduduk kota. Kalaupun angin perubahan dari pusat, iaitu bandar itu sampai kepada mereka adalah sedikit sekali anggota masyarakat yang merasainya.

Masalah sosial yang paling serius kita hadapi sekarang ialah masalah ekonomi yang tidak seimbang antara kawasan bandar dengan kawasan luar bandar, antara orang bumiputera dengan orang bukan bumiputera dan antara orang yang berada dengan orang-orang yang tidak berada. Seluruh kekuatan dan urat nadi ekonomi negara sekarang ini berpusat di bandar dan dikuasai oleh orang bandar. Penguasa-penguasa ekonomi dan kekayaan-kekayaan negara di bandar ini pula adalah daripada orang asing, orang yang bukan bumiputera.

Jadi, Tuan Pengerusi, berasas kepada kenyataan ini nampaklah kepada kita bahawa luar bandar hari ini ketinggalan begitu jauh sekali daripada bandar. Oleh kerana itu saya mengucapkan tahniah kepada pihak Kerajaan yang telah mewujudkan semula Kementerian ini, sebagaimana saya telah katakan dalam masa membahaskan peruntukan Belanjawan bagi tahun hadapan saya telah mengucapkan tahniah kepada Kerajaan yang telah mewujudkan kembali Kementerian ini dan saya juga berharap dengan adanya seorang Menteri yang begitu muda menjadi Menteri kepada Kementerian ini, seorang Menteri yang juga dinamik, kita berharap pembangunan di kawasan luar bandar akan

dapat kita perkemaskan lagi. Sebagaimana kita sedia maklum kalau kita hendak memperkemaskan kemajuan dan juga pembangunan di kawasan luar bandar kita juga mesti memperkemaskan juga lagi penduduk-penduduk yang ada di luar bandar, sama ada daripada segi pelajaran mereka, sama ada daripada segi pemikiran mereka, sama ada daripada segi pengalaman mereka dan juga latihan mereka untuk bekerja.

Hari ini sebagaimana telah saya katakan dalam masa membahaskan peruntukan yang diminta oleh Kementerian Pertanian, hari ini petani-petani kita di luar bandar tidak diberi latihan yang secukupnya untuk menjalankan satu-satu aktiviti. Oleh itu, saya berharap dengan adanya Kementerian yang baru kita tubuhkan dan juga dengan adanya Penyalia-penyelia Kemajuan Masyarakat berada di bawah Kementerian ini kita berharap Kementerian ini dapat mengadakan satu revolusi mental kepada penduduk-penduduk luar bandar kerana tanpa kita mengadakan revolusi mental kepada penduduk-penduduk luar bandar walau sebanyak mana sekalipun peruntukan dicurahkan oleh Kerajaan kepada kawasan luar bandar, maka kita tidak akan dapat membangunkan kawasan luar bandar hari ini.

Jadi untuk kita mengubah sikap dan juga mentality penduduk-penduduk luar bandar, saya mencadangkan kepada Kerajaan supaya penduduk-penduduk luar bandar ini dapat kita satukan, dapat kita permodenkan tempat tinggal mereka. Hari ini kalau kita kaji keadaan dan pendudukan orang-orang yang bukan bumiputra di kawasan luar bandar, orang-orang Cina hari ini tinggal di kawasan-kawasan kampung baru dan orang-orang India pula tinggal di kawasan ladang-ladang tetapi orang-orang Melayu tinggal di kawasan kampung-kampung tradisional berselerak di kawasan luar bandar.

Saya ingin mencadangkan kepada Kementerian ini supaya satu sistem ataupun satu dasar dapat diadakan di mana kita dapat mengumpulkan orang-orang Melayu ini ke dalam satu perkampungan yang tersusun. Mungkin susah bagi Kerajaan hendak mengumpul kampung-kampung yang sedia ada tetapi saya ingin mencadangkan kepada

Kerajaan supaya mereka yang hari ini tidak mempunyai tapak rumah diberi tapak rumah secara kampung tersusun kerana kalau kita tidak menjalankan projek secara ini maka amatlah mustahil bagi Kerajaan dapat membekalkan api dan juga air kepada penduduk-penduduk di luar bandar. Dengan tidak adanya bekalan api, bekalan air, jalan-jalan yang baik dan tersusun, persekolahan yang baik, maka sudah tentu kita tidak akan dapat mengubahsuaikan pemikiran penduduk-penduduk luar bandar untuk menerima dasar dan juga pembangunan yang telah diberikan oleh Kerajaan.

Tuan Pengerusi, dengan sebab itu sebagaimana yang telah saya katakan tadi daya usaha pembangunan masyarakat telah menjadi program pembangunan banyak negara membangun semenjak lepas Perang Dunia Kedua. Di berbagai negara daya usaha ini telah diberikan istilah yang berbagai rupa, umpamanya Gerakan Pembangunan Desa dan Pembangunan luar Bandar. Di Malaysia daya usaha ini telah diberikan nama seperti Gerak Maju, Gerakan Jaya Diri dan sebagainya tetapi definasi yang telah diberikan oleh Bangsa-bangsa Bersatu mendefinisikan pembangunan masyarakat sebagai satu proses di mana segala usaha rakyat sendiri dipadukan dengan usaha-usaha pihak Kerajaan untuk meninggikan keadaan ekonomi, sosial dan kebudayaan masyarakat, menyatupadukan masyarakat-masyarakat itu ke dalam kehidupan negara dan membolehkan masyarakat tersebut memainkan peranan sepenuhnya untuk kemajuan negara. Oleh itu yang pertama sekali kita mesti majukan pemikiran individu itu sendiri dan selepas itu barulah kita dapat membangunkan masyarakat itu secara keseluruhannya. Pembangunan masyarakat bertujuan untuk meninggikan taraf sosio ekonomi masyarakat yang berkenaan. Akhirnya kita berharap supaya wujud satu tingkatan sikap dan hubungan antara anggota-anggota masyarakat yang dapat menghasilkan perubahan dan pembangunan yang menyeluruh.

Sebagaimana objektif Rancangan Malaysia Pertama, Kedua, Ketiga dan juga Keempat kalau kita kaji kembali objektif-objektif ini

dapatlah kita sarankan bahawa objektif itu terbahagi kepada empat iaitu:

- (1) Untuk menyatupadukan semua bangsa yang ada di Malaysia ataupun perpaduan nasional;
- (2) Untuk mewujudkan kebudayaan Malaysia yang tulen;
- (3) Untuk mencapai kemajuan ekonomi dan sosial berasaskan sains dan teknologi; dan
- (4) Untuk menyusun semula masyarakat.

Jadi bermakna bahawa program-program Rancangan Malaysia yang telah kita adakan bermaksud untuk membenters kemiskinan tanpa mengira kaum, mewujudkan masyarakat bumiputra yang dinamik dan berdikari, memodenkan cara hidup penduduk-penduduk luar bandar dan memperbandarkan bumiputera dan mewujudkan masyarakat perniagaan dan perusahaan di kalangan bumiputera.

(Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua *mempergunakan Jawatankuasa*)

Kalau kita kaji segala objektif-objektif yang telah dibentangkan oleh Rancangan Malaysia ini maka bermakna bahawa Kementerian ini akan menghadapi satu masalah yang begitu tinggi sekali, satu masalah yang begitu besar sekali. Dengan sebab itulah kita berharap bahawa Kementerian ini akan diberi peruntukan yang lebih hebat lagi pada tahun-tahun yang akan datang supaya pembangunan dan juga projek-projek yang dilancarkan oleh kementerian ini akan dapat memastikan bahawa pada tahun 1990 bumiputera akan dapat mencapai tahap ekonomi dan juga tahap kehidupan yang dikehendaki sebagaimana matlamat Dasar Ekonomi Baru kerana tanpa adanya perubahan sikap, tanpa adanya perubahan revolusi mental di kalangan penduduk luar bandar maka matlamat ini tidak akan dapat kita capai.

Sebagaimana yang telah saya katakan dahulu juga matlamat ini walau sebanyak mana sekalipun kita mencurahkan tanpa kita mengadakan satu objektif yang benar-benar berkesan maka segala wang yang kita curahkan itu tidak akan mendatangkan hasil. Misalnya hari ini apabila petani-petani

dibekalkan dengan baja terutama sekali petani-petani di mana kawasan pengairannya kurang baik, apabila kawasan-kawasan sawah ini dibekalkan dengan baja maka baja-baja tadi akan reput di bawah dewan-dewan, di bawah rumah-rumah mereka ataupun di bawah kepuk padi mereka. Ini bermakna bahawa Kerajaan mesti mencari satu jalan, mesti berikhtiar untuk mencari satu penyelesaian mengapakah perkara-perkara ini berlaku. Saya percaya bahawa dengan adanya Kementerian ini, Kementerian ini bukan sahaja akan menyalurkan projek-projek tetapi Kementerian ini juga akan dapat mencari alasan-alasan sebab musabab kenapakah perkara ini berlaku, sebab musabab petani-petani kita hari ini masih miskin walaupun Kerajaan telah mencurahkan berbagai-bagai projek, berbagai-bagai subsidi, berbagai-bagai bantuan ke kawasan luar bandar. Oleh itu, saya berharap dengan adanya KEMAS di bawah Kementerian ini perkara-perkara seumpama ini dapat dilaksanakan oleh KEMAS.

Saya juga ingin mengucapkan, Tuan Pengerusi, di bawah Butiran 1100, Pembangunan Masyarakat ini juga dan P. 65, Butiran 3—Khutub-khanah Luar Bandar. Saya ingin mencadangkan kepada Kementerian ini

Tuan Pengerusi: Muka surat berapa Yang Berhormat?

Tuan Mohamed Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Muka surat 637, Tuan Pengerusi. Saya ingin mencadangkan kepada Kementerian ini supaya peruntukan yang lebih besar diberi kepada Khutub-khanah Luar Bandar kerana hari ini apabila kita bercakap berkenaan dengan ubi kayu maka penduduk-penduduk luar bandar sekarang ini tidak tahu cara yang sebenarnya bagaimana hendak menanam ubi kayu, cili dan sebagainya. Kita berharap dengan adanya Khutub-khanah Luar Bandar ini bukan sahaja Khutub-khanah ini dapat digunakan oleh Kelas-kelas Bimbingan yang ada di kawasan luar bandar tetapi Khutub-khanah ini dapat juga digunakan oleh orang-orang dewasa untuk menimba ilmu bagaimana hendak menjalankan projek-projek dan sebagainya. Jadi, saya berharap kepada Kementerian ini

supaya peruntukan bagi Khutub-khanah Luar Bandar ini dapat kita perbesarkan.

Berkenaan dengan P. 65, Butiran 4—Taman Bimbingan Kanak-kanak saya ingin mencadangkan kepada Kementerian ini supaya Taman Bimbingan Kanak-kanak ini diperhebatkan lagi kerana hari ini tanpa pendidikan yang baik, tanpa pelajaran yang baik maka pembangunan satu-satu masyarakat itu tidak akan dapat kita tingkatkan dengan berkesan.

Hari ini kalau kita kaji kejayaan Dasar Pelajaran Kebangsaan, kalau kita pergi ke luar-luar bandar hari ini kita akan menemui ibu bapa kepada pelajar-pelajar kita yang telah berjaya. Mereka ini menjadi manusia yang megah, berbangga dengan Dasar Pelajaran Kebangsaan. Kita berharap di satu hari nanti mereka yang tinggal di luar bandar juga akan menjadi ibu bapa kepada mereka yang bermegah dan berbangga dengan kejayaan Taman Bimbingan Kanak-kanak kerana kalau Taman Bimbingan Kanak-kanak ini berhasil maka sudah tentulah kanak-kanak ataupun pelajar-pelajar yang hari ini belajar di kawasan luar bandar akan menjadi pelajar-pelajar yang berjaya. Mereka akan berjaya di dalam Penilaian Darjah V dan sebagainya.

Hari ini kita selalu mendengar kanak-kanak yang datang daripada kawasan luar bandar mendapat 5A di dalam Penilaian dan sebagainya. Saya percaya jikalau Taman Bimbingan Kanak-kanak ini berjaya, lebih berjaya, lebih kita jayakan daripada apa yang ada hari ini, saya yakin dan percaya maka kelulusan anak-anak kita, adik-adik kita dengan Penilaian di Darjah V akan bertambah baik lagi.

Sebagaimana yang telah dinyatakan oleh Yang Berhormat Ketua Polis Negara iaitu dalam masa menemuduga anggota-anggota polis yang hendak menjadi polis, mereka yang meminta kerja hendak jadi polis hampir 30% tidak tahu makna Asyhadu-alla ilaha illallah Wa-asyhadu-anna-Muhammadan Rasulullah. Jadi saya berharap dengan adanya Taman Bimbingan Kanak-kanak ini kita akan dapat menyemaikan semangat kerohanian kepada kanak-kanak kita ini kerana kita bukan sahaja hendak menyatupadukan penduduk-penduduk di luar

bandar tetapi kita hendak menyatupadukan penduduk-penduduk luar bandar ini dalamertikata: Wa'tasimu bi-hablillahi jamia' wa-la tafarraqu.

Kita tidak tahu apa yang hari ini berlaku di Kelantan, apa yang hari ini berlaku di Terengganu, berlaku di kawasan-kawasan luar bandar di seluruh negara kita hari ini. Kita tidak mahu perpecahan wujud di antara orang-orang Melayu di luar bandar.

Hari ini dalam masa kita hendak mengejar matlamat Dasar Ekonomi Baru, penduduk-penduduk bumiputera di kawasan luar bandar mestilah disatukan sama ada daripada segi politik, sosial dan juga ekonomi. kalau hari ini mereka berpecah misalnya, hasrat kita untuk mencapai matlamat Dasar Ekonomi Baru tidak akan tercapai.

Sekianlah, Tuan Pengerusi, saya sekali lagi menyokong peruntukan yang diminta oleh Kementerian ini.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat dari Tanjong Karang.

6.37 ptg.

Tuan Abdul Shukur bih Haji Siraj (Tanjong Karang): Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong penuh peruntukan yang hendak diberikan kepada Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar ini. Di samping itu izinkan saya memperkatakan satu dua perkara di bawah Kementerian ini iaitu pada muka surat 633, Maksud Bekalan 65, Butiran 1100 Gaji dan Upahan, Aktiviti (1) Pentadbiran Am dan Aktiviti (2) Pembangunan Masyarakat dan Pelajaran Dewasa.

Tuan Pengerusi, Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar ini tidak asing kepada rakyat di Malaysia. Jasa-jasa Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar ini tidak dapat dilupakan oleh rakyat di negara ini dan pada hari ini Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar ini bergerak semula di tengah-tengah masyarakat. Apakah yang diharapkan oleh rakyat kepada Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar ini.

Yang pertama, Tuan Pengerusi, pengertian perkataan pembangunan negara dan luar bandar ini harus diberikan satu tekanan bersungguh-sungguh dan pelaksanaannya sebagaimana yang diharapkan oleh rakyat.

Saya fikir Kementerian ini dapat semula meneruskan sebagaimana perancangan Buku Merah misalnya pada masa penggal pertama. Saya katakan Kementerian ini penggal pertama dan penggal kedua kerana ada satu masa yang telah menjadi penggal, jadi sebab itu penggal pertama ada Buku Merah yang menyusun perancangan begitu teliti di peringkat kampung dan luar bandar. Jadi asas daripada Buku Merah tersebut pada hari ini telah dilaksanakan dan berjalan dengan begitu baik tetapi hampir dilupai oleh masyarakat. Oleh itu apabila timbul kembali penggal kedua ini Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar ini, kita mengharapkan penyusunan dan rancangan kerjanya dapat berjalan lebih tangkas daripada penggal pertama.

Tuan Pengerusi, yang kedua pembangunan masyarakat dan pelajaran dewasa. Penggal pertama dahulu pelajaran dewasa ini ialah mengutamakan pelajaran membaca dan menulis dan sedikit-sedikit pelajaran mengira. Al-Hamdulillah, hasrat ini telah tercapai. Hari ini hasil daripada pelajaran dewasa tersebut maka banyak telah dinikmati oleh rakyat dalam negara ini tetapi apakah pelajaran yang diperlukan pada masa ini dilaksanakan oleh Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar ini selain daripada meneruskan bimbingan bagi pelajaran membaca, menulis dan mengira ialah pelajaran kemasyarakatan, pelajaran menghargai segala usaha-usaha Kerajaan yang dicurahkan kepada mereka, pelajaran mengerti untuk berterima kasih kepada segala kebaikan yang telah dibuatkan oleh Kerajaan kepada mereka, pelajaran berkerjasama dan bergotong-royong yang mana pada hari ini telah hampir-hampir luput walaupun di luar bandar.

Kita mengingat kembali walaupun sebuah buku yang diajar dalam masa pelajaran dewasa dahulu yang dikarang oleh pengarangnya yang bijaksana yang pada hari ini berada di dalam Dewan ini, iaitu Buku Itik

dengan Kura-kura. Kalau kita fikir buku ini di peringkat awal-awal dahulu seolah-olah katun sahaja, kerana itik menerbangkan seekor kura-kura yang begitu besar dan itik itu biasanya tidak begitu handal terbang tetapi boleh terbang lebih gagah dari kura-kura. Dengan ini maka itik itu sanggup menerbangkan kura-kura dari satu tempat yang merbahaya ke satu tempat yang selamat. Jadi ibarat yang ditimbulkan oleh cerita dalam buku Itik dengan Kura-kura itu baik ditafsirkan semula oleh Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar, dalam penggal kedua ini bagaimanakah rakyat kita di luar bandar dapat meneruskan perasaan membimbing di antara anggota masyarakat antara satu dengan lain. Tidakkah timbul di antara mereka pulau-memulau, timbul di antara mereka mencaci segala projek yang dibuat oleh Kerajaan untuk faedah mereka, tidakkah timbul perbuatan yang merosakkan segala projek Kerajaan seperti pondok telefon dan lain-lain. Jadi inilah rupa pelajaran yang perlu diberikan tekanan kepada masyarakat melalui pelajaran dewasa pada masa ini.

Selain daripada itu, anggota masyarakat kita juga khasnya di luar bandar dalam pelajaran dewasa ini harus diberi satu bentuk cara mengecap nikmat bukan memburukkan, cara memastikan tingkah laku pemimpin-pemimpin masyarakat di sekeliling mereka yang mana satu hujah yang dikeluarkan kepada telinga mereka yang boleh merugikan rakyat, yang merupakan fitnah kepada rakyat yang akan memporak-perandakan rakyat dalam negara ini. Jadi pelajaran ini memanglah sulit hendak dilaksanakan melainkan Yang Berhormat Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar dengan pakar-pakar yang sedia ada di Kementerian ini dapat mengkaji dan melaksanakannya dari satu masa ke satu masa. Saya mempunyai kepercayaan penuh dalam hal ini.

Yang kedua, masyarakat juga dikehendaki diberi pelajaran pendidikan kepada orang-orang yang dididiknya supaya boleh berterima kasih kepada anggota masyarakat di sekeliling masing-masing.

Tuan Pengerusi, buat kata orang tua-tua: Ada tiga manusia dalam dunia ini yang tidak khianat. Pertama, ialah ibunya sendiri—tidak

ada seorang ibu khianat kepada anaknya. Yang kedua bapa—tidak ada seorang bapa yang mahu mengkhianati anaknya sendiri dan ketiga adalah guru—guru tidak ada yang suka mengkhianati muridnya. Tetapi bagi menentukan antara tiga manusia ini siapakah yang menjadi ibu, siapa pula yang menjadi bapa dan siapa pula yang menjadi guru. Ini adalah satu perkara yang patut diberikan panduan kepada pemaju masyarakat supaya golongan belia dan beliawanis kita dapat berterima kasih kepada orang-orang yang lebih dewasa daripadanya, yang menjadikan alam sekelilingnya baik dan yang membentuk masyarakatnya dari semasa ke semasa. Kalau dalam satu kumpulan masyarakat itu penuh dengan penghisap dadah di peringkat dewasa maka tidak mustahil pemuda dan pemudinya serta anak-anak generasi yang berkenaan itu akan turut serta dalam kumpulan yang berkenaan.

Tuan Pengerusi, apakah cara dan apakah iktiar supaya mereka ini dapat lebih kuat lagi mempunyai perasaan kesyukuran kepada Tuhan dan berterima kasih kepada pemimpin-pemimpin mereka di tiap-tiap peringkat yang berkenaan dan harus diingat apakah cara supaya mereka tidak berfikir mencari kesalahan orang lain, sebagaimana pada satu masa yang lalu kegiatan-kegiatan mencari kesalahan orang lain inilah yang selalu banyak menimbulkan perbalahan di antara anggota masyarakat. Inilah satu pelajaran yang patut diberikan perhatian yang menjadi satu daripada sukatan pelajaran kepada pelajaran dewasa dan dimasukkan ke dalam kurikulum supaya secara langsung ataupun tidak langsung.

Tuan Pengerusi, yang ketiga ialah menyedari alam sekeliling di luar bandar. Kalau kita pandang pengertian pembangunan negara dan luar bandar ini maka Kementerian ini seolah-olah menjadi satu Kementerian yang akan mengkaji semua gerak kerja yang dibuat oleh lain-lain Kementerian, termasuk kemajuan luar bandar ataupun dalam bandar kerana Kementerian ini harus memastikan pembangunan negara ini dapat berjalan dengan teratur sebagaimana yang diperlukan oleh rakyat negara ini. Secara langsung ataupun tidak langsung, saya berpendapat

bahawa kakitangan dan pegawai-pegawai yang bertugas di bawah Kementerian ini adalah menyeluruh sekali, Tuan Pengerusi. Daripada peringkat Kementerian yang setinggi-tingginya sampailah ke peringkat kampung-kampung mempunyai pegawai, mempunyai pertalian yang begitu rapat sekali. Jadi dengan itu, Tuan Pengerusi, menasabah benar Kementerian ini dapat mengkaji segala perkembangan pembangunan negara dalam bandar ataupun luar bandar dan saya percaya Kementerian ini akan menambah lagi pegawai-pegawainya dalam beberapa bidang bagi memastikan perkara ini dapat dilaksanakan dengan sebaik-baiknya.

Yang akhirnya saya menyentuh pada muka surat 636, Maksud P.65, Butiran 1—Kemajuan Masyarakat, Butiran 5—Pusat Kegiatan Kemajuan Masyarakat dan Butiran 8—Bangunan Pejabat-pejabat Daerah.

Dalam masalah ini saya percaya Kementerian tidak sulit bagi menyediakan Pusat-pusat Kegiatan Kemajuan Masyarakat dan Pejabat-pejabat di peringkat daerah dan di peringkat-peringkat kampung, kerana kemudahan-kemudahan yang sedia ada telah banyak ada di luar-luar bandar. Pada hari ini cuma perkara-perkara untuk mengubahsuai itu sahaja yang perlu dibuat dengan seberapa segera, misalnya Balai-balairaya dan juga Dewan-dewan Orang ramai, Pejabat-pejabat Daerah yang merupakan kompleks di tiap-tiap daerah telah banyak dalam negara ini dan saya percaya dengan itu maka masalah Kementerian ini bagi menyediakan Pusat Kegiatan Kemajuan Masyarakatnya dan juga bangunan-bangunan pejabat di peringkat daerah, mungkin lah sebahagian kecil daripada daerah-daerahnya sahaja yang perlu bangunan pejabat ini dibuat, tetapi di peringkat permulaan ini kemudahan-kemudahan yang sedia ada dapat digunakan dan untuk meneruskan kegiatan Kementerian ini.

Tuan Pengerusi, apabila menyebut Kemajuan Masyarakat ini, memang saya berpendapat sampai kiamat dunia ini, tanggungjawab memajukan masyarakat ini tidak akan selesai, kerana berapa majupun masyarakat itu masih memikirkan lagi, ada

perkara lagi yang dia mahu. Kalau pada masa dahulu kita mahu pakai kasut pun susah tetapi setelah ada capal, setelah ada selipar, hendak pakai kasut kain ada kasut kain, hendak pakai kasut getah, ada kasut getah, hendak pakai kasut kulit—John White, Double Barret, sekarang in Bally dan macam-macam lagi ada, tidak puas hati lagi. Ada basikal, hendak pakai motosikal, ada motosikal, hendak motokar, ada motokar, hendak helikopter, tidak cukup mahu kapal terbang, mahu supersonik dan macam-macam lagi. Jadi dengan itu, saya percayalah tugas Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar bagi memajukan masyarakat ini adalah satu perkara yang berat sekali. Oleh itu kepada Yang Berhormat Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar ini jangan bimbang, seluruh rakyat yang mahukan keindahan alam di dunia ini, adalah dengan senang hati memberikan kerjasama kepada Yang Berhormat Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar ini, kecualilah manusia-manusia yang sudah tidak lagi menghargai segala kemudahan alam di dunia ini, seperti Parti-parti Pembangkang yang sentiasa menyalahkan apa sahaja yang dibuat oleh Kerajaan kita di negara ini.

Dengan itu, Tuan Pengerusi, saya menyokong peruntukan kepada Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar ini.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat dari Kulim-Bandar Bahru.

6.54 ptg.

Tuan Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir (Kulim-Bandar Bahru): Tuan Pengerusi, saya pergi terus kepada peruntukan yang dipohon untuk Majlis Amanah Rakyat iaitu muka surat 637, Butiran 11 (c) iaitu bagi Maktab Rendah di mana pada tahun ini dipohon sebanyak \$23 juta.

Sebagaimana kita tahu usaha MARA ialah untuk mendidik anak-anak kita dalam Maktab Rendah Sains MARA ini adalah untuk menokok tambah usaha-usaha yang sedang dijalankan oleh Kementerian Pelajaran untuk memperimbangkan peluang pelajaran tinggi bagi anak-anak bumiputera dan cuma saya nyatakan sekarang ini

sudah pun ada tanda-tanda di mana usaha untuk memperimbangkan peluang pelajaran tinggi di antara bumiputera dan bukan bumiputera ini dapat dicapai dalam masa yang lebih singkat lagi.

Misalnya pada tahun ini saya difahamkan bahawa jumlah permohonan untuk memasuki Maktab Rendah Sains MARA hampir 30,000 orang atau 26,000 orang, sedangkan tempat yang ada hanyalah untuk 800 orang sahaja. Jadi ini adalah satu petanda yang menunjukkan kita sekarang ini memang cukup material untuk mempersingkatkan lagi masa mengenai objektif pelajaran itu.

Dalam hubungan ini, saya ambil contoh di negeri Kedah sahaja misalnya pada tahun ini, penuntut-penuntut bumiputera perempuan sahaja yang mempunyai 5A dalam Peperiksaan Penilaian Darjah Lima yang tidak dapat memasuki MRSM atau mana-mana sekolah berasrama penuh adalah sebanyak 67 orang dan kalau jumlah dengan penuntut-penuntut lelaki maka sudah tentulah hampir 200 lebih, dan kalau kita jumlah pula penuntut-penuntut ini seluruh Malaysia, maka sudah tentulah yang mendapat 5A yang tidak dapat peluang memasuki MRSM ataupun mana-mana sekolah yang berasrama penuh sudah tentu lebih dari 1,000 orang. Oleh sebab itu saya rasa peruntukan yang telah pun dianggarkan untuk tahun 1981 ke 1985 bagi perbelanjaan Maktab Rendah Sains MARA iaitu \$73 juta ini adalah satu peruntukan yang agak kecil dan patutlah dilipatgandakan mungkin jadi \$150 juta dan dengan itu juga saya berharap pada tahun hadapan Kementerian ini akan memohon peruntukan untuk dua kali ganda untuk Maksud Perbelanjaan Maktab Rendah Sains MARA, begitu juga mengenai peruntukan yang dipohon bagi sekolah-sekolah vokesyenal.

Saya ingin menyentuh muka surat 639, Butiran 23 mengenai Pemberian kepada Negeri-negeri untuk jalan di luar bandar.

Saya agak keliru sedikit sama ada peruntukan ini juga merupakan peruntukan yang telah pun disetujui oleh Kerajaan untuk memperbaiki ataupun mengetarkan jalan-jalan kampung yang begitu diharap-harapkan oleh rakyat. Tetapi walau bagaimanapun

sungguhpun jumlah peruntukan yang dipohon adalah \$264 juta satu angka yang agak besar, tetapi apa yang saya musykil dan saya ingin mendapat penjelasan adalah tentang formula pengagihannya kepada negeri-negeri. Ini perkara yang penting iaitu formula pengagihan kepada negeri-negeri. Saya rasa sudah tentulah dalam masalah ini, kalau diagihkan mengikut jumlah panjangnya ataupun jumlah batu jalan-jalan luar bandar yang ada di negeri-negeri, maka sudah tentulah ini saya rasa satu ukuran yang kurang adil. Saya rasa sudah tentulah pihak Kerajaan Federal atau Kementerian yang berkenaan harus juga mengambil perhitungan mengenai revenue yang diterima oleh sesebuah negara dan juga bilangan penduduk di sesebuah negara dan dua faktor ini harus juga diambil perhatian dan antara faktor-faktor yang lain dari segi mencari suatu formula yang adil untuk mengagihkan grant untuk membangunkan jalan-jalan di luar bandar ini.

Perkara ini adalah terlalu penting. Misalnya saya contohkan di negeri Kedah, sesuatu daerah hanya mendapat lebih kurang \$100,000 sahaja pada suatu tahun untuk projek-projek kecil Kerajaan. Tetapi bagi suatu daerah di negeri Trengganu misalnya, saya contohkan untuk projek-projek kecil yang datangnya terus dari Kerajaan Negeri sahaja adalah hampir setengah juta ringgit yang datang dari peruntukan Kerajaan Negeri sedangkan daerah di negeri Kedah ini tidak sampai pun \$50,000 yang datangnya untuk sesuatu daerah yang average dari Kerajaan Negeri. Jadi ini menunjukkan bahawa soal revenue yang diperolehi oleh sesuatu negeri itu haruslah dijadikan suatu asas utama untuk memperhitungkan, untuk mengira tentang pengagihan peruntukan-peruntukan yang begitu besar ini iaitu seperti grant untuk jalan-jalan luar bandar. Begitu juga kalaulah misalnya jalan-jalan atau peruntukan untuk mengetarkan jalan-jalan kampung tidak dimasukkan dalam estimate ini, mungkin oleh sebab Kementerian ini mempunyai berbagai-bagai masalah peralihan, maka saya rasa pengagihan dari segi peruntukan itu juga harus diperhitungkan dari segi kemampuan atau kemiskinan sesebuah negeri. Ini perkara yang penting.

Dalam hubungan ini saya ingin juga menyarankan oleh sebab Unit Perancang dan

Perlaksanaan (ICU) sekarang ini terletak di bawah Kementerian ini, satu masalah procedure yang saya rasa harus diselesaikan ataupun difikirkan dengan cara serius oleh pihak Kementerian ini adalah mengenai soal mendapatkan tenaga-tenaga kepakaran. Misalnya, semua projek-projek yang di atas \$25,000 sekarang ini diserahkan kepada JKR. Misalnya, kalau hendak memperluaskan masjid ataupun hendak membina titi, ataupun hendak memperbaiki dewan, kalaulah peruntukan itu lebih daripada \$25,000 maka Pegawai Daerah dengan otomatiknya dikehendaki menyerahkan perkara ini kepada JKR untuk membuat pelan-pelan yang berkenaan dan juga memanggil tender dan sebagainya. Oleh sebab pihak JKR begitu banyak sangat tugas dan tanggungjawabnya dan oleh sebab tenaga kepakaran dan kakitangannya begitu kurang, maka sudah pun terdapat berbagai-bagai kelambatan dalam melaksanakan projek-projek ini.

Oleh sebab itu, saya telah pun berunding dengan beberapa orang Pegawai Daerah yang lebih mengetahui tentang effect dasar dan procedure ini, maka saya ingin sekurang-kurangnya sebagai satu penyelesaian jangka pendek membenarkan Pegawai Daerah untuk menggunakan consultant swasta iaitu misalnya Arkitek ataupun Consultant Engineer dan sebagainya dan menggunakan pula kadar lebih kurang 10% dari peruntukan projek itu bagi maksud membayar consultant fees dan sebagainya. Dengan itu sudah tentulah projek-projek ini dapat dijalankan dengan lebih cepat lagi dan dengan lebih licin lagi dan dengan lebih ekonomik lagi.

Misalnya, di kawasan saya sendiri, YAB Perdana Menteri dan YAB Timbalan Perdana Menteri juga telah membuat peruntukan khas untuk memperbaiki 5 buah masjid sebanyak \$50,000 untuk suatu masjid itu tetapi oleh sebab pelannya terpaksa dibuat oleh JKR, sudah satu tahun perkara ini tidak boleh dilaksanakan dan oleh sebab kelambatan ini maka harga binaannya sudah pun naik hampir 30%. Bermakna sudah lebih sangat dari apa yang dijangka pada masa dahulu dan mungkin apabila tender ini dipanggil maka kerja-kerja yang hendak dibuat itu tidak dapat dibuat dengan peruntukan yang sudah pun sedia ada. Jadi inilah satu procedural problem yang saya

harap pihak kementerian dapat mempertimbangkan supaya segala projek-projek kita dapat dilaksanakan dengan lebih mudah lagi.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Kangar dan selepas itu Yang Berhormat Menteri akan menjawab.

7.03 mlm.

Tuan Shaari bin Jusoh: Tuan Pengerusi, di samping saya menyokong peruntukan yang tersebut, saya bercakap mengenai B. 65, Aktiviti (2) Pembangunan Masyarakat dan Pelajaran Dewasa, dan Aktiviti (3) Pembangunan Koperasi.

Tuan Pengerusi, saya bersetuju sebagaimana kawan saya daripada Tanjong Karang tadi mengatakan yang Kementerian ini mempunyai tanggungjawab yang amat besar dan saya berharap sangat-sangat akan membawa kejayaan yang besar kepada pembangunan negara dan luar bandar. Walaupun saya tahu tugas yang dipikul boleh dikatakan lain daripada Kementerian yang lain; cuma seorang Menteri dan beberapa orang pegawai-pegawai yang lain, tetapi walau bagaimanapun saya berharap dengan sikap yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Tanjong Karang tadi, seorang Menteri yang penuh semangat, diharap akan dapat kejayaan.

Tuan Pengerusi, di segi Pembangunan Koperasi ini saya berharap sangatlah kerana dengan Koperasi inilah membawa kejayaan yang besar di segi ekonomi kepada sesebuah negara dan sesuatu bangsa kerana dengan cara berpakat. Jadi apa yang saya harap sangat-sangat, Tuan Pengerusi, hari ini negara kita sedang membangun dan untuk mengadakan satu-satu koperasi atau satu-satu syarikat mestilah ada bahannya untuk menjadikan satu-satu kilang dan sebagainya, dia bergantung kepada dua tiga perkara, iaitu satu bahan-bahan kemudian barulah masuk kepada kilang-kilang. Jadi hari ini sebagaimana kita maklum kebanyakan bahan-bahan datangnya daripada luar bandar, kemudian bahan-bahan itulah diproses oleh kilang-kilang yang diadakan oleh setengah-

setengah industri dan sebagainya. Tetapi yang mendukacitakan saya ialah untuk mendapatkan bahan-bahan seperti padi dan sebagainya, begitu juga bahan-bahan lain, memakan masa yang cukup lama dan berkehendakkan berbagai-bagai pengorbanan sedangkan masuk kepada peringkat yang kedua iaitu kilang dan sebagainya memakan masa yang sedikit. Tetapi tentang pendapatan yang akan dapat kepada kedua-kedua belah pihak iaitu pihak yang akan mengeluarkan bahan dengan pihak yang akan menggunakan pihak itu, jadi pihak yang menggunakan bahan itu tadi walaupun masanya sedikit dia mendapat keuntungan yang lumayan.

Saya berharap biarlah dengan Pembangunan Koperasi ini kalau boleh daripada bahan-bahan luar bandar bukanlah bahan-bahan itu diberi kepada golongan lain pula yang mendapat untung, biarlah badan Koperasi ini akan menyelaraskan supaya dengan adanya Koperasi ini mendapat keuntungan kepada penduduk-penduduk luar bandar juga. Inilah yang saya harap sangat-sangat.

Di samping itu juga dalam Aktiviti (2) Pembangunan Masyarakat dan Pelajaran Dewasa iaitu KEMAS, yang dinamakan Pemaju Masyarakat (PM) ataupun 'Perdana Menteri' di satu-satu kampung untuk membangunkan masyarakat, mereka ini memainkan peranan yang cukup aktif. Setahu saya sebagai seorang bekas dalam bidang ini, keadaannya berubah corak langsung. Pemaju Masyarakat ini di segenap segi iaitu di segi pembangunan masyarakat, daya usaha menaikkan semangat orang kampung dan berbagai-bagai lagi. Dan kebolehan pula syarat-syarat untuk menjadi Pemaju Masyarakat ini pula bukanlah tahap yang lama, berkehendakkan syarat-syarat yang tertentu dengan kelulusan ala-kadar yang berpatutan selain daripada mereka ini janganlah memaki Kerajaan di mana tempat yang mereka hendak berkhidmat di situ.

Dengan sebab itu, saya berpendapat sebagaimana selalu saya merayu, saya ucapkan terima kasih kerana kedudukan elau atau pendapatan mereka hari ini boleh dikatakan baik sama ada Pemaju dan

Penyelianya, dan di segi-segi lain juga amat baik. Jadi saya fikir kalau tidak menjadi halangan pada segi undang-undang, kalau di segi lain kita biasa buat Rang Undang-undang; boleh diberi pencen kepada mereka ini dengan kadar yang berpatutan. Saya ingat ini akan menyelesaikan satu masalah. Kalau hendak dipandang di segi lain, ada yang tidak diambil melalui PSC dan sebagainya tetapi kalau kita buat undang-undang, saya berpendapat tidak ada satu benda yang tidak boleh. Saya berharaplah timbangan daripada Menteri yang berkenaan untuk mengemukakan satu Rang Undang-undang, kalau difikirkan benda ini perlu. Tetapi pada pendapat saya amatlah mustahak kalau kita memandangkan kepada pengorbanan mereka ini.

Saya berbalik kepada kedua-dua perkara iaitu Aktiviti (2) dan (3) ini akan menjadi satu tenaga. KEMAS ini juga bukanlah untuk KEMAS termasuk Pembangunan Koperasi, saya percaya kalau mereka ini diarah khasnya oleh Menteri yang berkenaan, misalnya, tiap-tiap kampung diarahkan oleh Menteri yang bersemangat dan muda sebagaimana yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Tanjong Karang tadi, saya percaya Koperasi ini dapat dihidupkan semula dengan begitu baik, dengan matlamat sebagaimana yang saya katakan tadi. Segala bahan-bahan itu, orang yang mengeluarkan bahan, orang itu juga akan mendapat keuntungan bila diproses.

Tuan Pengerusi, mengenai B. 65, muka surat 637—Majlis Amanah Rakyat. Sesudahnya Kementerian ini mengadakan satu syarat tiap-tiap pinjaman MARA kadar \$2,000 ke bawah dengan tidak payah ada cagaran maka bertimbun-timbunlah permohonan datang ke Pejabat MARA. Kadang-kadang kata Pegawai MARA sampai bertimbun-timbun tidak dapat hendak diselesaikan. Jadi saya berpendapat patutlah pegawai-pegawai yang berkenaan ditambah oleh sebab syarat ini telah dilonggarkan, maka dengan sebab itu banyakkah orang-orang yang akan membuat permohonan.

Tuan Pengerusi, secara ringkasnya saya bercakap lagi mengenai P. 65—Pusat

Kegiatan KEMAS. Saya amat berbangga dengan adanya Pusat Kegiatan KEMAS ini boleh dikatakan menjadi kebaikan yang amat banyak kepada masyarakat kampung sebagaimana saya kata tadi, bukan sahaja KEMAS menggunakan tempat yang berkenaan bahkan segenap kemajuan se tempat banyak menggunakan tempat kegiatan KEMAS. Kalau hendak dibandingkan dengan peruntukan itu saya fikir tidak begitu menasabah kerana di Perlis saya tahu ada satu Pusat Kegiatan KEMAS, ini sebanyak kenyataan; membawa kebaikan kepada seluruh masyarakat bukannya Pejabat KEMAS sahaja. Dengan itu saya berpendapat patutlah tiap-tiap kawasan Parlimen diadakan satu Pusat Kegiatan KEMAS di seluruh Malaysia.

Akhirnya, Tuan Pengerusi, saya bercakap tentang bekalan elektrik luar bandar. Sudah selalu saya suarakan, tadi di FELDA—ini di luar bandar. Saya bersetuju sangat-sangat supaya bekalan elektrik luar bandar ini seboleh-bolehnya diadakan menyeluruh, walaupun mengeluarkan wang yang begitu banyak kerana ini bukan kita beri sebagai bantuan wang Kebajikan Masyarakat, kerana dengan adanya bekalan elektrik ini membawa kemudahan di segi siban am keuntungan kepada Kerajaan dan segala-galanya memberi kebaikan dan rakyat pun mendapat kebaikan. Kerajaan dapat memberi siban dan sebagainya. Dengan sebab itu saya berharap kepada Kementerian yang berkenaan, kalau tidak cukup patutlah boleh merayu lagi kerana ini menjadi keuntungan kepada kedua-dua belah pihak.

Dengan ini, saya menyokong peruntukan yang telah diminta.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Menteri menjawab, silakan.

7.10 mlm.

Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar (Tuan Sanusi bin Junid): Tuan Pengerusi, saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah menunjukkan minat untuk turut berbahas di dalam Jawatankuasa berkaitan dengan peruntukan bagi Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar.

Saya mengucapkan terima kasih sekali lagi kepada Yang Berhormat dari Kangar yang telah membangkitkan perkara-perkara yang berkaitan dengan Koperasi Kemas, MARA dan rancangan elektrik luar bandar. Semua teguran-teguran Ahli Yang Berhormat mendapat perhatian Kementerian dan atas kata-baik Yang Berhormat, saya mengucapkan ribuan terima kasih.

Ahli Yang Berhormat dari Kulim-Bandar Bahru telah menyentuh mengenai kurangnya peruntukan bagi Maktab Rendah Sains MARA. Sebenarnya usaha menambah Maktab Rendah Sains ini dibuat dari masa ke semasa dan apabila didapati permohonan untuk memasuki Maktab ini begitu melebihi daripada tempat yang ada maka dengan sendirinya Kementerian mengadakan rancangan untuk menambahkan lagi sekolah-sekolah dan peruntukan-peruntukan bagi masa-masa akan datang.

Saya juga sedar bahawa peruntukan untuk jalan luar bandar jika mahu diadakan dengan secukupnya tentulah bukan jumlah yang ada dalam peruntukan. Tetapi apa-apa juga peruntukan yang diperolehi hendaklah berasaskan kepada kemampuan pihak Kementerian untuk menjalankan dalam masa yang ditentukan. ICU sebagai satu yunit penyelarasan dan perlaksanaan adalah di bawah Jabatan Perdana Menteri, cuma beberapa kegiatan ICU sahaja yang dipindahkan ke Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar.

Buat sementara waktu pihak Kementerian belum berniat untuk membebaskan Pegawai Daerah dengan sendirinya menentukan supaya kerja-kerja bagi tender di atas \$25,000 diberi kepada consultant dan dikeluarkan tender oleh Pejabat Daerah sendiri. Langkah pertama untuk menyelesaikan masalah yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat ialah dengan mengadakan pegawai khas di Kementerian yang boleh dihubungi terus oleh Pegawai-pegawai Daerah, jika ada masalah-masalah berkaitan dengan projek-projek yang tertentu dan tidak ada sebab mengapa Pegawai Daerah mengelak daripada berhubung dengan pegawai di Kementerian sedangkan pegawai di Kementerian ini sudah ada dan akan melayan segala yang

dikemukakan oleh Pegawai Daerah dalam batasan kemampuan beliau.

Ahli Yang Berhormat dari Sungai Petani telah menyatakan mengenai koperasi dan beliau telah mengaitkan perkembangan koperasi dengan masalah harga barang. Memanglah menjadi hasrat Kementerian untuk memperhebatkan lagi perkembangan koperasi di dalam negara. Langkah-langkah telah diambil bukan sahaja untuk menyedarkan pegawai-pegawai di semua peringkat untuk menghadapi cabaran zaman baru dalam perkembangan koperasi tetapi cara-cara pentadbiran koperasi juga sudah mula diperbaiki. Umpamanya untuk mempercepatkan urusan Audit dan untuk mengelakkan pihak pemimpin koperasi berpakat dengan Auditor-auditor, pihak koperasi telah mengadakan Buku Panduan Audit yang perlu digunakan oleh semua Auditor-auditor dan juga mereka tidak mengaudit mengikut Buku Panduan Audit maka mereka akan dibuang daripada senarai Auditor-auditor yang layak mengaudit koperasi-koperasi.

Pihak Jawatankuasa Koperasi juga sedang menyediakan Buku-buku Panduan Akaun supaya mereka tidak perlu menggunakan masa yang panjang untuk belajar accounting sedangkan perniagaan mereka tidaklah begitu besar.

Dengan adanya Buku Panduan Akaun yang akan siap pada penghujung bulan ini maka dengan sendirinya semua pihak dapat memiliki sebuah buku yang dapat digunakan untuk mengendalikan koperasi mereka. Saya telah mengarahkan semua koperasi sama ada akaunnya beraudit atau tidak supaya mengadakan Mesyuarat Agungnya dalam masa sebulan daripada tarikh Kementerian ini diadakan. InsyaAllah koperasi yang tidak mengadakan Mesyuarat Agung apabila sampai masanya akan dibatalkan pendaftarannya.

Saya juga telah menyeru supaya Pengerusi-pengerusi koperasi yang lemah dan tidak menguntungkan dan koperasi-koperasi yang baru ditubuhkan yang belum pun menjalankan perniagaan yang mempunyai Pengerusi-pengerusi yang bergaji besar supaya mengundurkan diri dari koperasi,

kerana koperasi tidak mempunyai tempat bagi oportunistik-oportunistik yang ingin mengambil kesempatan.

Mengenai kraftangan, adalah tidak benar jika Kerajaan dianggap tidak bersungguh-sungguh dalam hal ini. Malahan baru-baru ini Karyanika telah dilancarkan dengan rasminya dan dari berita yang kita terima pihak-pihak dari luar negeri yang turut mewakili di dalam acara tersebut merasa kagum dengan daya cipta yang mampu oleh mereka yang menyumbangkan kerjatangan mereka di dalam pameran yang telah diadakan. Saya berharap Ahli Yang Berhormat akan melawat pusat pameran Karianika supaya dapat Ahli Yang Berhormat menyakinkan diri bahawa kemajuan kita dalam bidang ini adalah sungguh membanggakan dan minat Kerajaan dalam hal itu juga sudah begitu kuat.

Yang perlu di dalam usaha untuk meningkatkan kerja kraftangan ialah bagi kita menjaga kraftangan dan mencari pasaran di luar negeri. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kita telah pun mempunyai lapan pusat kraftangan sehingga hari ini di tempat-tempat berikut: Di Kota Bharu, Kuala Trengganu, Temerloh, Kuala Pilah, Kuala Kangsar, Alor Setar, Kuching dan Kota Belud. Ini menunjukkan bahawa Kerajaan sungguh berminat dalam bidang ini.

Saya tidak bersetuju dengan Ahli-ahli Lembaga Pengarah Kraftangan makan angin di luar negeri atas alasan mencari pengalaman. Kita lebih suka untuk membawa pakar-pakar dari luar negeri supaya mereka boleh mengajar pemuda pemudi kita di dalam negara dalam bidang ini, kerana pengalaman menunjukkan kita tidak boleh menjadi pandai dalam bidang kraftangan dengan membuat lawatan satu ataupun dua hari.

Mengenai elektrik di luar bandar, saya bersetuju kita perlu mengadakan elektrik luar bandar. Tetapi saya tidak yakin dengan adanya TV nanti pelajaran anak-anak di luar bandar akan menjadi lebih baik.

Ahli Yang Berhormat dari Gerik juga telah menyentuh mengenai pelajaran dan telah menyebut mengenai kutubkhanah. Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain juga dalam

membincangkan perkara Kemas telah juga menitikberatkan mengenai pelajaran.

Ingin saya menyatakan bahawa sejarah membuktikan bahawa anak-anak yang berada di tempat-tempat yang baik yang berkedudukan sekarang ini kebanyakannya daripada mereka yang belajar tanpa mempunyai api elektrik. Walau bagaimanapun pihak Kementerian akan berusaha terus untuk mengadakan elektrik luar bandar sebagaimana menjadi bidang tugasnya.

Saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat dari Gerik yang telah memberi kata-kata sanjungan kepada Kementerian ini dan saya berharap Ahli Yang Berhormat akan memberi kerjasama supaya kerja Kementerian ini akan menjadi lebih berjaya.

Saya juga telah mendengar cadangan Ahli Yang Berhormat supaya diadakan revolusi mental. Sebenarnya revolusi mental sudah berjalan di dalam negara dan kita sekarang ini sudah banyak mempunyai ahli-ahli yang bermental tinggi tetapi yang mati semangat. Apa yang diperlukan sekarang ini bukan revolusi mental tetapi revolusi semangat supaya mereka yang tahap pencapaian mentalnya sudah tinggi dapat dihidupkan semangat supaya dapat berkorban, berdikari, bergotong royong secara disiplin di dalam masyarakat.

Mengenai cadangan Ahli Yang Berhormat supaya diadakan kampung yang tersusun, memang pihak Kementerian sekarang ini sedang memerhatikan perkembangan di satu kampung contoh Asam Jawa, Kedah dan kita berharap di masa-masa yang akan datang kita dapat mencontohi kampung tersusun ini untuk diadakan di tempat-tempat yang lain.

Ahli Yang Berhormat dari Tanjong Karang telah menyatakan bahawa kita perlu memberi pelajaran kepada orang ramai supaya mereka menjadi masyarakat yang berterima kasih dan mereka menjadi masyarakat yang berbudi bahasa. Saya sungguh-sungguh bersetuju dengan pandangan Ahli Yang Berhormat kerana saya lihat orang-orang muda dewasa

ini tidak begitu menghormati orang tua dan ibu bapa tidak begitu memelihara keadaan anak mereka dan kita lihat di mana-mana ada kubur orang tua-tua, antara kubur yang paling kotor di dunia ialah kubur orang-orang Melayu yang menunjukkan bahawa kita tidak memikirkan orang-orang kita yang telah meninggal dunia. Dengan ini masyarakat sekarang perlu dihidupkan kembali semangat mereka supaya bukan sahaja mereka mengenang ibu bapa mereka dan ibu bapa mengasihani anaknya yang bukan sahaja yang pandai menolong yang kurang pandai, yang kaya membantu yang kurang kaya, tetapi yang masih hidup teringat kepada yang sudah mati. Dengan adanya hubungan demikian, saya yakin masyarakat kita akan menjadi bertambah berbudi bahasa dan jasa-jasa Kerajaan akan dikenang oleh rakyat jelata. Usaha ini memerlukan kerjasama Ahli Yang Berhormat juga.

Kementerian tidak lagi di peringkat mengkaji hal-hal pembangunan, Kementerian sekarang ini sudah sampai di peringkat melaksanakan, malah ada jabatan-jabatan lain yang mengkaji secara teliti mengenai rancangan-rancangan pembangunan seperti EPU, MAMPU dan ICU sendiri. Bagi Kementerian, apa yang perlu ialah menggerakkan tenaga masa secara agresif untuk mencapai matlamat yang telah ditentukan.

Seperkara yang telah disentuh dengan panjang lebar oleh Ahli-ahli Yang Berhormat dari Gerik dan Tanjong Karang ialah berkenaan dengan semangat. Saya sendiri ingin mengulangi bahawa asas pembangunan negara Jepun bukan hanya kerana kebolehan mereka di dalam bidang sains dan teknologi tetapi ialah kerana hidupnya semangat "Bosyidu" yang ada pada orang-orang Samurai yang telah bangun semangat setelah zaman peralihan Maharaja Meiji. Korea Selatan yang sentiasa menjadi contoh di dalam ucapan Ahli-ahli Yang Berhormat sebenarnya meminjam semangat daripada semangat 'Kuaran' atau semangat yang sama dengan semangat "Bosyidu". Begitu juga orang-orang di Jerman mereka maju kerana ada semangat "Veek" di kalangan orang-orang Jerman sebagaimana orang-orang Amerika

Syarikat mempunyai keinginan untuk mencari frontier baru di dalam hidup.

Oleh itu, dengan semua kemudahan yang ada pada Kerajaan, yang diberi oleh Kerajaan dengan infrastruktur ataupun prasarana yang sudah ada, apa yang perlu sekarang ini dengan pelajaran yang ada pada kita ialah kita menghidupkan semangat supaya masyarakat menjadi lebih disiplin, berdikari, gotong-royong dan berkorban, insya Allah cita-cita kita akan tercapai.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah bahawa wang sejumlah \$184,608,900 untuk Maksud B. 65 di bawah Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak \$184,608,900 untuk Maksud B.65 diperintahkan jadi sebahagian daripada jadual.

Tuan Pengerusi: Begitu juga soalnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$928,396,810 yang disebutkan dalam Maksud P. 65 dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 1982 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak \$928,396,810 untuk Maksud P. 65 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan, 1982.

Fasal 1 dan 2 diperintahkan jadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Diputuskan,

Bahawa Dewan ini, mengikut Seksyen 4 (3) Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966, membuat ketetapan iaitu satu jumlah wang sebanyak tidak lebih daripada \$14,631,547,375 dibelanjakan daripada Kumpulan Wang Pembangunan bagi tahun 1982, dan bagi tujuan-tujuan dan butiran-butiran perbelanjaan pembangunan yang dinyatakan di bawah Maksud Pembangunan atau ("P") dalam senarai

Belanjawan Persekutuan, 1982 yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 25 tahun 1981, adalah diuntukkan di bawah maksud-maksud yang berkenaan jumlah-jumlah yang setentang dengan butiran-butiran itu di ruangan tujuh dan lapan senarai tersebut.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*)

Bacaan Kali Yang Ketiga

Timbalan Menteri Kewangan (Dato' Mohd Najib bin Tun Haji Abdul Razak): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon memaklumkan bahawa Rang Undang-undang Perbekalan, 1982 telah ditimbang dalam Jawatankuasa dan telah disetujui tanpa pindaan. Saya mohon mencadangkan bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan sekarang.

Timbalan Menteri Pelajaran (Dato' Chan Siong Sun): Tuan yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

USUL

Dato' Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan yang di-Pertua, saya mohon memaklumkan iaitu Jawatankuasa telah menimbang Usul yang diedarkan kepadanya dan bersetuju dengan Usul itu. Seterusnya saya mencadangkan:

Bahawa Dewan ini, mengikut Seksyen 4 (3) Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966, membuat ketetapan iaitu satu jumlah wang sebanyak tidak lebih daripada \$14,631,547,375 dibelanjakan daripada Kumpulan Wang Pembangunan bagi tahun 1982, dan bagi tujuan-tujuan dan butiran-butiran perbelanjaan pembangunan yang dinyatakan di bawah maksud Pembangunan atau ("P") dalam senarai Belanjawan

Persekutuan, 1982 yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 25 tahun 1981, adalah diuntukkan di bawah maksud-maksud yang berkenaan jumlah-jumlah yang setentang dengan butiran-butiran itu di ruangan tujuh dan lapan senarai tersebut.

Dato' Chan Siang Sun: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Diputuskan,

Bahawa Dewan ini, mengikut Seksyen 4 (3) Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966, membuat ketetapan iaitu satu jumlah wang sebanyak tidak lebih daripada \$14,631,547,375 dibelanjakan daripada

Kumpulan Wang Pembangunan bagi tahun 1982, dan bagi tujuan-tujuan dan butiran-butiran perbelanjaan pembangunan yang dinyatakan di bawah Maksud Pembangunan atau ("P") dalam senarai Belanjawan Persekutuan, 1982 yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 25 tahun 1981, adalah diuntukkan di bawah maksud-maksud yang berkenaan jumlah-jumlah yang setentang dengan butiran-butiran itu di ruangan tujuh dan lapan senarai tersebut.

Tuan Yang di-Pertua: Dewan ditangguhkan hingga jam 3.00 petang, hari Jumaat, 4hb Disember, 1981.

Dewan ditangguhkan pada pukul 7.30 malam.